ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 53

OSASTO: A 2

ASIA: f

Shanghaissa olevan pääkonsuliviraston raportti v. o/

Konsuli Virkkunen

8/1 1937

5000—10—35 4261

SHANGHAISSA OLEVA PÄÄKONSULINVIRASTO.

KIRJELMÄ n:o 39/8.

Shanghai SSA 8 P:NÄ tammi KUUTA 19 37:

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

5 335 Tal. 8 37.

7/2 - 37

53 A 2 f

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportteja.

Pääkonsulinvirasto kunnioittaen oheisena Ulkoasiainministeriölle lähettää raporttinsa n:ot 1-2, jotka sisältävät seuraavaa:

1. Tshiang Kai-shek - Tshang Hsue-liang, ja
2. Tshengtu ja Pakhoi sovittu.

Konsuli: V. Niskanen.

UE 5: A 4.

PÄÄKONSULINVIRASTO.

SHANGHAI SSA OLEVA ~~KONSULIVIRASTON~~ Salainen.

RAPORTTI n:o 1.

Shanghaissa 8 p:nä tammi kuuta 1937.

5 335 Pol. A 37.

7/2 -37 -:

Asia: Tshiang Kai-shek -
Tshang Hsue-liang.

53 A 2 f

Shanghaissa ilmestyy nykyisen lehtiteknikan tasolla olevat englantilainen, amerikalainen ja ranskalainen päivälehti ilman ennakko- tai muun sensuurin kahleita. Kullakin näistä lehdistä on kirjeenvaihtajaverkko kautta Kiinan ja vähin muuallakin. Käytettävänä on sitäpaitsi kansainväliset sähkösanomatoimistot yhtä hyvin kuin paikalliskiinalaisetkin ja myös japanilainen. Tästä huolimatta ei näiden lehtien välityksellä saamut kuin vähäisen osan siitä uutismäärästä nähdäkseen, minkä Suomen lehdet häkyvät julkaisseen Sianfun kapinasta ja sen yhteydessä olevista seikoista. Ei tarvinne sanoakaan, että suuri osa lehtiemme sisältämästä tiedoituksesta on ollut enemmän taikka vähemmän mielikuvituksen tuotetta. Erikoisen vapaa lento on luovalle lehtimiesajatukselle annettu japanilaisen Domein sähkeissä, niinkuin tavallistakin, kun on Kiinasta kysymys.

Tämä toimisto levittää tänään uutista, minkä mukaan Sianfun kompromissi olisi jokseenkin täydellinen myönnytys Tshang Hsue-liangille ja hänen miehilleen. On tarpeetonta ryhtyä kertoilemaan yksityiskohdin sähkeen sisältöä, niin "aaterikas" ja tosiasioille vieras se on. Ainoa myönnytys, minkä kapinoitsijat saivat, oli lupaus koettaa mahdollisimman pian suorittaa sotilaille ja upseeristolle jonkun aikaa rästissä olleet palkat, jos minun varsin luotettavana pidettävä ja

JAKELUOHJE: Tavallinen.

UE 2: A 4.

Jakeluohjemalleja:
Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ..... ministeriölle.
Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

sellaiseksi monessa kokeessa osoittautunut tietolähteeni ei petä. Myönnytykseksi voitaisiin sanoa myöskin sitä, että keskushallitus, tullen kapinan kautta entistä paremmin tajuamaan koillisarmeijan riveissä vallitsevan mielialan ja sen synnyttäneet tekijät, on ryhtynyt kiirehtimään sotavoimiensa saattamista siihen kuntoon, mikä maalle olisi otollisin, jos vakavaa aseellista yhteentörmäystä Suijanissa ei voida välttää. Tällaisen yhteentörmäyksen vaara on luonnollisesti jokseenkin identtinen sodanvaaran kanssa Kiinan ja Japanin välillä. Kun itse asiassa molemmin puolin ainakin vakuutetaan pyrittävän tällä hetkellä asiain rauhanomaiseen selvittelyyn, voi tämäkin solmu kaikesta huolimatta vielä selvitä ilman isoja tappeluita.

Niinkuin lehdet ovat kertoneet, on Tshang Hsue-liang jo saanut tuomionsa. Hänet tuomittiin uhkauksista ja väkivallasta ynnä salajuonittelujen suunnittelemisesta ja niiden järjestämisestä korkeampaa upseeria vastaan kymmeneksi vuodeksi vankeuteen ja viideksi vuodeksi kansalaisluottamuksen menettäneeksi. Lieventävien asianhaarojen vuoksi, siksi että syyllinen on saapunut pääkaupunkiin rangaistavaksi ja osoittanut katuvaista mielenlaatua hänet armahdetaan vankeusrangaistuksen suorittamisesta. Kansalaisluottamuksen menettäminen, mitä seuraa kaikkien tointenkin menettäminen, on toistaiseksi jätetty voimaan. Tshang Hsue-liang on nykyisin Nankingissa vartioinnin alaisena. Hänen kohtalostaan ja tehtävistään käydään parhaillaan kovia "käräjiä".

Lienee myös tunnettua, että kenraali Tshiang Kai-shek on varsin vakavissaan pyytänyt eroa sekä toimeenpanevan juanin että sotilasasiain komissionin esimiehen tehtävistä. Kenraali Tshiangin motiveerausta, minkä hänelle itselleen vakuutetaan olleen puhtainta totta, että hän ylipäällikkönä ja politiikkona on

myöskin kanssasyyllinen tapahtumiin, koska ei ole kyennyt esimerkillään ja työllään kasvattamaan armeijassa sellaista henkeä ja ylläpitämään sellaista järjestystä, mikä Sianfun kapinan olisi tehnyt ennakolta mahdottomaksi. Vaikka Tshiangin eronpyyntö on antanut monelle vakavaa ajattelemisen aihetta, ei siihen luonnollisesti ole suostuttu eikä edes otettu aivan täydestä eronpyynnöstäkään. Sensijaan hän on saanut tammikuun ajaksi virkavapautta, levätäkseen järkyttävien kokemusten jälkeen ja mennäkseen hautaamaan äsken kuollutta vanhempaa veljeään.

Kenraali Tshiangin persoona on näiden tapahtumain kautta ja aikana saanut uutta valaistusta, josta kansa tuntuu olevan varsin iloinen. Hänen epäitsekkäisiin päämääriinsä luotetaan entistään enemmän. Kerrotaan, että Tshiangkin oli vuoteen 1932 tavallinen kiinalainen kenraali, joka muiden puuhiensa rinnalla ei suinkaan unohtanut omaa henkilökohtaista etuaankaan. Mainittuna vuonna väitetään tässä suhteessa tapahtuneen täyskäännöksen. Siitä lähtien on hänen suurta yksityistä omaisuuttaan hoitanut pääasiallisesti Madame Tshiang ja on sen tulot käytetty yleishyödyllisiin tarkoituksiin, koulujen, sairaalain j.n.e. ylläpitoon. Samana vuonna kenraali Tshiang oli myöskin tehnyt testamenttinsa määräten siinä koko omaisuutensa kuoleman tapahduttua käytettäväksi tarkkain ohjesääntöjen mukaan maan köyhien hyväksi.

Toista vuotta sitten suositteli "nuori marsalkka" varsin tarmokkaasti kenraali Tshiangille, että tämä maan edun nimessä ottaisi käsiinsä diktaattorin vallan ja aseman. Kenraali Tshiang vastasi tähän julkisella haastattelulla, missä hän vakuuttavasti selitteli, että diktatuurihallinto on Kiinalle sopimaton. Päinvastoin on maan perinteitä ja laajuutta silmällä pitäen kehitettävä verrattain suurta paikallista itsehallintoa avarissa maakunnissa. Kenraali Tshiang selitti samalla, ettei hän ole koskaan diktaattorin asemaa tavoitellut,

vaikka olosuhteiden pakosta onkin joskus joutunut käyttelemään varsin laajoja valtuuksia.

Nykyisen jupakan yhteydessä tiedetään joidenkin kenraali Tshiangin likimmistä piireistä taas ryhtyneen hautomaan diktatuuriajatuksia, mutta saaneen niihin kenraalin jyrkän vastauksen, ettei hän tahdo olla puuhien kanssa missään tekemisissä eikä aijo edes ottaa vastaan tasavallan presidentin tehtäviä, jos niitä hänelle tarjotaan. Hän tuntee ennen kaikkea olevansa sotilas ja tahtoo omistautua likinnä armeijalle.

Eräs Kiinan parhaimmista lehtimiehistä kirjoitti kenraali Tshiangin pidätyksen aikana hänestä seuraavat sanat, jotka tulkitsivat ja tulkitsevat edelleen jokaisen tämän maan ystävän ajatuksia. "The importance of General Chiang Kai-shek to present-day China is an undisputed fact, and with the outbreak of the Sian revolt patriotic people realize all the more the vital importance of his leadership. During the past few days I have received from two to three hundred callers - some of the whitehaired scholars, some young students, some supporters of General Chiang Kai-shek, other who have been and are critical of the General, but all are greatly concerned about his safety."

"Nuori marsalkka" ei ole yleisessä käsityksessä tapahtuneen kautta miksikään muuttunut. Hän on sama äkkiottoinen ijäinen nuorukainen, miksi hänet on ennenkin tunnettu ja miksi hän kai jääneekin. Hänen käyttämisensä maan palvelukseen on kaikissa oloissa varsin riskantti asia.

Muuten Sianfusta alkaa kuulua juttua, että siellä isännöinnöidään merkilliseen tapaan yhä edelleenkin. Kapinan pitäisi jatkua samoinkuin veljeilynkin punaisten kanssa. Keskushallituksen joukot valmistautuvat ei suinkaan "yhteisrintamaan" heidän kanssaan, vaan komennon mukaisesti taltuttamaan omaotteiset koillisen armeijan joukot.

Konsuli: V. Nirkanen.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 53

OSASTO: A 2

ASIA: f

Shanghaissa olevan pääkonsuliviraston raportti v:s 2.

Konsuli Niskanen

8/1 1937.

5000—10—35 4261

PÄÄKONSULINVIRASTO.

SHANGHAISSA OLEVA ~~DÄHETYSTÖ~~ Salainen.

S 335 Pol. 8 37

RAPORTTI n:o 2.

Shanghaissa 8 p:nä tammikuuta 1937. 7/2-37 -:

Asia: Tshengtu ja Pakhoi sovittu.

53 92 f

Koko sen ajan, minkä olen täällä Shanghaissa ollut, on Kiinan ja Japanin välillä käyty neuvotteluita näiden maiden välisten ristiriitojen selvittämiseksi. Väliin ovat neuvottelut olleet kuukauden parikin tauoksissa, mutta taas alkaneet uudelleen, kun jommassa kummassa puolessa on ilmennyt riittävästi alotteen halua naapurinkin nykäisemiseksi mukaan. On käytelty kovaa kieltä, ehkä joskus lop poisaakin. Ei ole säästetty uhkauksia eikä mitään näille oloille ominaisia keinoja.

Vaikka silloin tällöin on uhattu neuvottelujen katkaisemisella, miesten kutsumisella kotia ja turvautumisella teräaseisiin ja paukkuihin, ei asioita riittävästi tuntevalla taholla ole uhkauksia vielä tähän saakka otettu muuna kuin manöövereinä. Melko usein ovat japanilaiset julistaneet, että Kiinan luopuminen japanilaisvastaisesta kiihotuksesta on "conditio sine qua non". Yhtä usein kuin on esitetty tämä viisaus, jonka Nankingin hallituksen pitäisi pystyä panemaan toimiksi, on kiinalaiselta taholta selitetty kuorossa, ettei Kiinankaan kansa ole mikään kone, joka toimii senmukaan miten paljon ja minkälaista käyttövirtaa sille syöttää, vaan senkin yksilöt ovat tuntevia ja ajattelevia olentoja, joita on käsiteltävä ihmisolennon sielullisia lakeja huomioonottaen. Kun kiinalaista esim. potkasee, ei hän lennä suoraa päätä potkasijansa kaulaan ylistäen tämän jaloa mielenlaatua, vaan tekee jotakin aivan muuta, niinkuin kuohahtanut sisu ~~ja~~ käskee ja roh-

JAKELUOHJE: Tavallinen

UE 2: A 4.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.
Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

keus myötenantaa. Tämän ymmärtävät Kiinassa toimivat japanilaiset liikemiehet ja monet viralliset edustajatkin. Mutta usein tuntuu siltä kuin sitä ei Tokiossa tajuttaisi. Siitä osittain riippuukin, ettei neuvotteluissa ole nopeammin päästy "suuriin tuloksiin".

Yrittämättä tällä kertaa ryhtyä enemmältä koskettelemaan Nankingissa käytäviä neuvotteluja on kuitenkin lyhyesti todettava, että viime kuun lopussa on päästy kirjalliseen sopimukseen Tshengtun ja Pakhoin välikohtauksista. Kiina on esittänyt noottien vaihdossa valittelunsa, luvannut rankaista rikoksentekijöitä ja velvollisuutensa laiminlyöneitä virkamiehiä sekä maksaa uhrien perheille korvausta Tshengtun tapauksessa Sh.$. 98,887:lo ja Pakhoin jutussa Sh.$. 30.000:-. Noottien vaihdossa annetut lupaukset lienevät jo pantu toimeen. Japani on myöskin saanut oikeuden avata konsuliedustuksen Tshengtussa. Japanilainen lehdistö täällä on tahtonut tulkita sopimusta edes jonkullaisena merkkinä Kiinan virallisten piirien vilpittömyydestä.

Sitä seikkaa, ettei tällaisia välikohtauksia ole viime viikkoina toistunut, on luonnollisesti pidettävä kaikin puolin onnellisena tosiasiana. Se ei kuitenkaan merkitse mielialan tuntuvampaa lauhtumista kiinalaisella taholla eikä japanilaisten ärsyttävien menettelytapojen muuttumista. Se johtunee pikemminkin henkisten ilmanalojen muutoksista kiinalaisessa nuorisossa, johon m.m. kenraali Tshiang Kai-shekin pidätys teki syvän vaikutuksen. On kehittymässä päämääristä ja tarpeista syvempää ja yhtenäisempää tietoisuutta, selvempää kohtalontuntua, mikä tuo mukanaan myös suurempaa itsehillintää.

Konsuli: V. Niskanen.

P.S. Asioista yksityiskohtaisempaa informatiota haluavia varten on tämän raportin ohelle liitetty leikkeleenä sopimuksen sanamuoto.

Sama.

North-China Daily News, 31/12/36.

Chengtu, Pakhoi Incidents Now Fully Settled

Chinese Government Makes an Official Apology

INDEMNITY HANDED TO JAPANESE

Nanking, Dec. 30.

Culminating three months of diplomatic negotiations, an agreement for the amicable settlement of the Chengtu and Pakhoi affairs, involving the murder of Japanese by Chinese mobs last summer, was reached here today.

The full text of the accord, incorporated in documents exchanged between the Japanese and the Chinese authorities, was announced here at 7 o'clock this evening. It was simultaneously published in Tokyo. Provided for were:

An official apology by the Chinese government.

Punishment of responsible officials.

Punishment of those found guilty of the murders.

Payment of indemnity to the families of the victims.

The indemnity was handed to the Japanese authorities simultaneously with the exchange of documents.

The families of the two Japanese newspaper men, who were killed, and the two survivors of the Chengtu incident will receive a total of $98,887.10. The family of Mr. Jyunzo Nakano, slain in Pakhoi, was given $30,000.

Punishments

Noted are the execution of the two principals in the Chengtu affair, the punishment of four others and the dismissal of General Chiang Shang-pu, garrison commander of Chengtu, and Colonel Fan Tsung-shih, director of the Bureau of Public Safety.

With regard to the Pakhoi affair, the documents state that Gen. Oung Chao-yuan and Gen. Chiu Kuo-chen, who were responsible for maintaining peace and order at the time of the incident, "have been removed," while Col. Chen Chen, director of the Bureau of Public Safety, at the time was dismissed.

Mr. Yakichiro Suma, Japanese Consul-General, and Mr. Kao Tsung-wu, director of the Asiatic Affairs department of the Waichiaopu, met this morning and this afternoon to put the agreement into final form. The agreement consisted of notes exchanged between General Chang Chun, Chinese Foreign Minister, and Mr. Shigeru Kawagoe, the Japanese Ambassador.

Chengtu Murders

The Chengtu incident involved the death of two Japanese newspaper men and the wounding of two other Japanese by a mob in the Szechuen capital on August 24.

The outbreak climaxed popular agitation against the projected reopening of the Japanese Consulate-General in the city. Mr. Eiichi Iwai, Acting Consul-General arrived in Chungking a few days before the incident.

All four Japanese had been granted safe-conducts by the Chinese authorities and were attacked by the mob while resting in an hotel. The two survivors asserted that officials of the Bureau of Public Safety detailed to protect them did little to stop the mob.

The murder in Pakhoi, southern Kwangtung, of Jyunzo Nakano, an aged Japanese general store keeper, occurred on September 3. The district was then occupied by the reorganized

Le Journal de Shanghai 31/12-36

LES INCIDENTS SINO-NIPPONS DE TCHENGTOU ET DE PAKHOI ONT ÉTÉ RÉGLÉS

Le texte de l'accord a été publié simultanément hier soir à Nankin et à Tokio

Nankin, 30 décembre

Après trois mois de négociations, un accord amiable a été conclu pour le règlement des incidents de Tchengtou et de Pakhoi, au cours desquels des Japonais furent tués par la foule chinoise, l'été dernier.

Le texte complet de l'accord a été publié ce soir, à 19 heures, à Nankin et à Tokio.

Voici les conditions :

Le gouvernement chinois fera des excuses officielles.

Les fonctionnaires responsables seront punis.

Les meurtriers seront punis.

Des indemnités seront versées aux familles des victimes.

Ces indemnités ont été remises aux autorités japonaises au moment de la signature de l'accord.

M. Suma, consul du Japon à Nankin, et M. Kao Tsung-wu, directeur du bureau des Affaires d'Asie au Waichiaopou, se sont rencontrés ce matin et cet après-midi pour terminer les dernières formalités avant la signature. L'accord est composé des notes qu'ont échangées le général Tchang Tchoun, ministre des Affaires étrangères chinois, et M. Kawagoé, ambassadeur du Japon.

Au cours de l'incident de Tchengtou qui se produisit le 24 août dernier, deux Japonais furent tués et deux autres blessés par la foule, rendue furieuse à l'idée que les autorités japonaises voulaient rouvrir leur consulat à à Tchengtou.

L'incident de Pakhoi se produisit le 3 septembre. Un vieux commerçant japonais, M. Jyunzo Nakano, fut assassiné chez lui. La ville était alors occupée par la 19ème armée de route, à la suite de la rébellion du Kouangsi et du Kouangtong contre Nankin.

Les familles des deux journalistes tués à Tchengtou recevront en tout $ 98.887, 10. La famille de M. Nakano recevra une indemnité de $ 30.000.

Les deux principaux coupables de l'affaire de Tchengtou ont été exécutés ; quatre autres Chinois, impliqués dans l'affaire, ont été condamnés. Le général Tchiang Shang-pu, commandant la garnison de Tchengtou, et le colonel Han Tsung-shih, directeur du bureau de la Sécurité Publique, ont été révoqués.

En ce qui concerne l'affaire de Pakhoi, les documents soulignent que les généraux Oung Chao-yuan et Chiu Kuo-chen, chargés de maintenir l'ordre dans la ville à cette époque ont été «déplacés» et que le colonel Chen Chen, directeur du bureau de la Sécurité Publique, a été révoqué. — Domei

Chengtu Murders

The Chengtu incident involved the death of two Japanese newspaper men and the wounding of two other Japanese by a mob in the Szechuen capital on August 24.

The outbreak climaxed popular agitation against the projected re-opening of the Japanese Consulate-General in the city. Mr. Eiichi Iwai, Acting Consul-General arrived in Chungking a few days before the incident.

All four Japanese had been granted safe-conducts by the Chinese authorities and were attacked by the mob while resting in an hotel. The two survivors asserted that officials of the Bureau of Public Safety detailed to protect them did little to stop the mob.

The murder in Pakhoi, southern Kwangtung, of Jyunzo Nakano, an aged Japanese general store keeper, occurred on September 3. The district was then occupied by the reorganized Nineteenth Route Army which was then under the orders of the Kwangsi leaders, in the last stages of the Kwangsi-Kwangtung rebellion.

Japanese warships were despatched to the scene as the army of occupation refused to allow both Chinese and Japanese investigators to land.

An official inquest by Chinese officials sent from Canton and Japanese Consular officials, however, was finally held in Pakhoi on September 22. Japanese warships off-shore kept their guns trained on the city, which had been evacuated a brief 24 ours earlier by the Nineteenth Route Army. —Domei.

Consulate Reopening

Nanking, Dec. 30.

The Japanese Consulate-General in Chengtu, closed since the Manchurian Incident, will be reopened "as soon as the Chinese authorities complete the necessary preparations," a spokesman for the Japanese Consulate-General here said this evening.—Domei.

mille de M. Nakano recevra une indemnité de $ 30.000.

Les deux principaux coupables de l'affaire de Tchengtou ont été exécutés ; quatre autres Chinois, impliqués dans l'affaire, ont été condamnés. Le général Tchiang Shang-pu, commandant la garnison de Tchengtou, et le colonel Han Tsung-shih, directeur du bureau de la Securité Publique, ont été révoqués.

En ce qui concerne l'affaire de Pakhoi, les documents soulignent que les généraux Oung Chao-yuan et Chiu Kuo-chen, chargés de maintenir l'ordre dans la ville à cette époque ont été «déplacés» et que le colonel Chen Chen, directeur du bureau de la Sécurité Publique, a été révoqué. — Domei

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 53

OSASTO: A 2

ASIA: g

Shanghaissa olevan pääkonsulinviraston rap. n:o 3.

Konsuli Niskanen

15/1 1937

5000—10—35 4961

Shanghai SSA OLEVA PÄÄKONSULINVIRASTO.

4 335 Pal-D 37.

KIRJELMÄ n:o 80/13.

Shanghai SSA 16 P:NÄ tammi KUUTA 19 37. 1/2-37 -3

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19 53 Å 2 f

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Pääkonsulinviraston raportteja.

Pääkonsulinvirasto kunnioittaen oheisena Ulkoasiainministeriölle lähettää raporttinsa n:o 3:

Sianfun kapinan jälkiselvittely.

Konsuli: V. Niskanen

UE 5: A 4.

Pääkonsuliministeriö.

SHANGHAISSA OLEVA ~~LÄHETYSTÖ~~. Salainen.

4 335 Pol 8 37.

RAPORTTI n:o 3.

Shanghaissa 15 p:nä tammikuuta 1937. 1/2 - 37.

Asia: Sianfun kapinan jälkiselvittely.

53 A 2 f

Kun Japani tuonnoittain tarjoili Kiinalle apuaan kommunistien kukistamiseksi, vastasi kenraali Tshiang Kai-shek haastatteluissa ja lehtikirjoituksissa, että Kiina on selvinnyt tähänkin saakka omin voiminensa kommunisteistaan ja on selviävä vastakin. Huolimatta kommunistien liikehtimisestä Kiinan luoteisissa ja pohjoisissa maakunnissa oltiinkin täällä varsin vakuutettuja, että kommunistien poisjuurimista varten näihin tienoisiin lähetetyt hallituksen joukot onnistuvat tehtävässään hyvin ja verrattain lyhyessä ajassa.

Niin ei ole käynyt. Päinvastoin on Sianfun kapina paljastanut hallitukselleki sen omien joukkojen odottamattoman suuren alttiuden kommunistiselle tartunnalle. Kommunistien työtä helpottaa suuresti Shensin ja Kansun viheliäiset taloudelliset olot sekä japanilaisten innoittama ja osittain johtamakin Suijanin sota, ilmeinen yritys riistää Kiinalta tämäkin maakunta, mikä luonnollisesti herättää harmia jokaisessa kiinalaisessa. Kommunistien propaganda on taitavasti käytellyt tätä uhkaa hyväkseen kehitellen yhteisrintamameininkejään japanilaisia vastaan. Suureksi osaksi Mantshuriasta ja Suijanista kotoisin oleviin hallituksen sotilaisiin on täten päästy vaikuttamaan siinä määrin, että on kyseenalaista, onko koillisarmeijan sotilaat huomattavalta osaltaan enää, vaikka johtava ukseeristokin saataisiin luopumaan kommunistisista yhteyksistä, käyttökelpoista kommunismin

---

JAKELUOHJE: Tavallinen

UE 2: A 4.

Jakeluohjemalleja:
Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.
Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

poisjuurimistehtäviin tai yleensä nykyisen keskushallituksen tarkoituksiin, jollei sitä hajoiteta alkutekijöihinsä ja pieninä osastoina sijoiteta muihin joukkoihin. Tätenkin ne olisivat mahdollisten rauhattomuuksien siemenenä maan puolustusvoimissa.

Kenraali Jang Hu-tsheng, "nuoren marsalkan" jätettyä Sianfun, on omavaltaisesti ottanut siellä ylikomennon käsiinsä. Hän on likimpäinsä kanssa esittänyt keskushallitukselle vanhat vaatimukset kansalaissodan lopettamisesta ja sodan julistamisesta Japanille. Kenraali Jang, samoinkuin hänen likin miehensä, kenraali Ju Jue-tshung, ovat entisiä rosvopäälliköitä ilman säännöllistä sotilas- ja muuta kasvatusta. Hallitus on pitänyt heitä viime aikoina asemissa käytännöllisten taitojensa vuoksi käsitellä sotilaita vallitsevissa erikoisissa olosuhteissa.

Tiedot Sianfusta, niinkuin yleensäkin Shensissä ja Kansussa, ovat hyvin ristiriitaiset ja epätäydelliset. Niiden perustalla voi pitää kuitenkin niin paljon varmana, että huomattava osa koillisarmeijan joukoista on Jang Hu-tshengin johdolla valmis yhteisrintamaan kommunistien kanssa, että kommunistien omat joukot ovat vallanneet monia tärkeitä liikenne- ja strateegisia keskuksia Shensin ja Kansun maakunnissa ja että sivilihallintokin on yhä enennän siirtymässä kommunistien vaikutusvallan alaisuuteen. Sianfussa ja vähin muuallakin mainituissa maakunnissa on ulkomaalaisia, Sianfussa erään tiedon mukaan alun toista sataa. Heidän poiskulettamisensa näyttää kohtaavan suuria vaikeuksia, sillä Jang Hu-tsheng tahtoisi pitää heidät panttivankeina keskushallituksen rangaistusretkikunnan vakavampien sotilaallisten toimenpiteiden varalta. Oli taktillisesti varomatonta selvitellä Jangille, että Kiinan hyvän nimen vuoksi ulkomailla on vieraita kohdeltava hyvin, niinkuin hänelle osoitetuissa sähkeissä on tehty. Nyt panttien arvo vain nousee hänen silmissään.

Epäillään suuresti, onko Jang Hu-tsheng kommunistisesti "valveutunut". Hänen arvellaan pikemminkin olevan sitä vanhaa kiinalaista kenraalityyppiä, joka kaikkia keinoja hyväkseen käyttäen tavoitteli ainoastaan henkilökohtaista valtaa ja varaa ilman aatteellisia lisäkoristeita. Mutta hänen japanilaisvihansa sanotaan olevan ehtaa. On kohtalon ivaa, jos hänen taivuttelemisensa kuuliaisuuteen keskushallitukselle jää "nuoren marsalkan" tehtäväksi. Millaisiksi tämän tuittupään kohtalot näissä uusissa olosuhteissa muodostuvat, lienee osittain aavisteltavissa hänen palattuaan lentokäynniltä kenraali Tshiang Kai-shekin luota, jonka sanotaan tahtovan antaa tällaisen tulikokeen "nuoren marsalkan" suoritettavaksi pääsytutkintona takaisin entisenluontoisiin asemiinsa. Niin traagilliset kuin Kiinan tiet usein ovatkin, on niissä monasti sentään tuntua todellisuuden ja sadun välimailta. Jos "nuoren marsalkan" tehtäväksi jäisi rangaistusretkikunnan johtaminen entisiä alaisiaan vastaan, niin olisi se enemmän satua. Mutta olisiko silloin varmuutta siitä, ettei hän, jos olosuhteet kehittyisivät kyllin merkillisiksi, alkaisi taas veljeillä kukistettavainsa kanssa. Sanotaan tosin, että "nuori marsalkka" on pohjaltaan oikea patrioötti ja sotilaskorkeakouluja käynyt sekä kotona että ulkomailla. Häntä ei muka voi käsitellä senvuoksi saman kaavan mukaan kuin hänen entisiä alaisiaan, jotka ovat vain onnenoikkujen kasvattamia ja nostamia miehiä.

On entistään selvempää, ettei keskushallitus eivätkä muutkaan vaikutusvaltaiset tekijät ole menneet sitoumuksiin kenraali Tshiangin vapauttamisen yhteydessä. Siitä huolimatta tuntuu Sianfun pulman käsittely nykyisessä vaiheessa ylen vaikealta tehtävältä. Hallitus tahtoisi kaikin mokomin selvitä siitä toiselta puolelta verta vuodattamatta ja toiselta kapinoitsijain vaatimuksiin vähimmässäkään määrin taipumatta. Samalla hallitus on järkkymätön entisessä kannassaan, että kommunistit ovat ennen kukistettavat kuin voi vakavasti

ajatellakaan valmentautumista torjumaan muut maahantunkeutujat. Yhteisrintama kommunistien kanssa ei tule kysymykseenkään. Puhistustyössään Kiina ei tahdo olla yhteistoiminnassa japanilaisten kanssa. Ristiriidat tuntuvat selvittämättömiltä, joten murhenäytelmän täytyy jatkua.

Pidetään mahdollisena, että Sianfun nykyiset voimamiehet ovat taipuvinaan keskushallituksen määräyksiin, kun saavat nähdä, etteivät mihinkään pääse. Mutta entäs sitten? Turmellut joukot ja kelvottomat kenraalit jäävät jatkuvaksi ristiksi. Joka tapauksessa keskushallitus valmistelee kiireellisesti tarpeelliseksi katsomiaan toimenpiteitä kapinallisia vastaan. Suuria yhteenottoja hallituksen joukkojen ja kapinallisten kesken ei ole vielä sattunut, yhtä vähän kuin Sianfun draaman aikaisemmassakaan vaiheessa, vaikka ulkomaalaiset lehdet tiesivät sellaisista paljon kertoa. Muutamien miesten tai kymmenienkin hukkaa ei täällä noteerata.

Mukana ovat kommunistitkin, jotka ovat otettavat vakavasti huomioon. Yhteisrintama-jutut ovat ainakin osittain vain silmänlummeiksi. Vanhat päämäärät ja tavoitteet pysyvät kuitenkin tulevaisuuden kajastuksina mielissä ja ohjaavat ajatuksia sekä toimia. Solutustyö koillisarmeijain riveisssä jatkuu parhaillaan innolla ja järjestelmällisesti. Keskushallituksella on ilmeisesti edessään tilanne, minkä selviämisestä on parasta olla ennustelematta mitään.

Taistelualueet ovat strateegisesti tärkeitä tiehoita, joita sekä japanilaiset että neuvostolaiset pitävät kumpikin omalla tavallaan silmällä. Suijanin taistelut, väliin tauonneet ja väliin ilmipuhkeavat, lisäävät vaaraa, millä pahassa tapauksessa voi olla varsin laajakantoinen luonne.

Konsuli: V. Niskanen.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 53

OSASTO: A 2

ASIA: 1

Shanghaissa olevan pääkonsuliviraston rap. n:o 4.

Konsuli Niskanen

2/2 1937.

5000—10—35 4261

Shanghai SSA OLEVA PÄÄKONSULINVIRASTO.

6 735 Pol. 37.

KIRJELMÄ n:o 160/29.

Shanghai SSA 3 P:NÄ helmi tammi KUUTA 19 37.

20/2-37

53 A 2 g

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Pääkonsulinviraston raportteja.

Pääkonsulinvirasto kunnioittaen oheisena Ulkoasiainministeriölle lähettää raporttinsa n:o 4:

Hajashin hallitus ja Kiina.

Konsuli: V. Nikonen.

UE 5: A 4.

PÄÄKONSULINVIRASTO.

SHANGHAI SSA OLEVA [redacted] Salainen.

RAPORTTI n:o 4.

6 335 Tal. 37.

Shanghai ssa 3 p:nä helmi kuuta 19 37. 20/2 -37

Asia: Hajashin hallitus ja Kiina.

53 A 2 f

Entisiä kokemuksia huomioonottaen on itsestään selvää, että hallituksen muuttuessa Japanissa enemmän sotilaspiireistä, varsinkin nuormilitaristeista, riippuvaksi, käy mieliala Kiinassa rauhattomaksi. Pelätään, että seurauksena tulee olemaan häikäilemätön ja agressiivinen ulkopolitiikka Kiinan kustannuksella, n.s. "positiivinen mannermaapolitiikka".

Eräs huomattava kiinalainen poliittinen toimihenkilö, jonka kanssa eilen sain tilaisuuden keskustella tilanteesta, vakuutti, minkä muutenkin hyvin tiedän, että Kiina on valmis käymään tätä uhkaa kohtaan yhtenäisin rintamin, lujemmin kuin koskaan ennen.

Kiina on odottanut ja toivonut, että se sovinnollisuuden ja ymmärtämyksen henki, jota Japanin nykyinen suurlähettiläs Kawagoe on asettunut kannattamaan ja jonka puolesta ovat julkisuudessa esiintyneet myöskin päivälehti "Shanghai Nippo", japanilainen ruhtinas Konoje, kauppakamarin esimies Jugi ja muutamat muut, pääsisi vähitellen vaikuttamaan kiinalais-japanilaisiin virallisiin suhteisiin. Täällä on yleinen käsitys, että tällaiset toiveet näyttävät nyt muuttuvan turhiksi Hajashin tartuttua Japanin hallituksen ohjiin.

Kiinan kansallisten englanninkielinen "ChinaPress" kirjoitti eilisessä johtavassa artikkelissaan samaan tapaan kuin muutkin kii-

---

JAKELUOHJE: Tavallinen.

UE 2: A 4.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.
Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

nalaiset lehdet, toivon ja pelon mielin. "Armeijan pääministeri/llä/ kenraali Hajashilla on rajan ylittäjän maine. Hänen sotilaansa loukkasivat ensimäisenä Kiinan alueellista koskemattomuutta, kun heidät 1931 Mukdenin tapahtumain aikana lähetettiin Koreasta Mantshuriaan, saamatta ennakolta tähän keisarillista suostumusta, niinkuin tavallista. Kun hallituksen tukikohta on armeijassa, on kysyttävä, mitä teitä se on käyttävä ajaessaan positiivista mannermaapolitiikkaa?" "Onko armeijan keskuudesta äskettäin julkisuuteen lähtenyt lentokirjanen oleva Hajashin ulkopolitiikan pohja?"

"Tilanteen muodostuessa tällaiseksi Kiinan ainoa mahdollinen tie on positiivisen itseluottamuksen politiikka, minkä menestys riippuu omasta lujuudesta ja yksimielisyydestä."

Upseeripiirien lentokirjasta, mihin edellä on viitattu, on täkäläisten lehtien kertoman mukaan levitetty viime kuun loppupäivinä varsin suurena painoksena. Kirjasessa kerrotaan moititun Englannin, Pohjois-Amerikan Yhdysvaltain ja Neuvosto-Venäjän "häikäilemättömiä vehkeitä" Japanin toiminnan vaikeuttamiseksi Kiinassa.

Englanti on koettanut kaikin keinoin laajentaa vaikutustaan Kiinassa ja tehdä kiusaa Japanin mannermaapolitiikalle ynnä estää kiinalais-japanilaisten suhteiden kehitystä.

Yhdysvallat hautovat mielessään toivetta kontrolloida Tyynenmeren politiikkaa ja voittaa lisäjalansijaa Kiinan markkinoilla. Tätä silmälläpitäen ne vahvistavat laivastoaan ja lujittavat linnoituksiaan Tyynessävaltameressä.

Neuvosto-Venäjä taas jatkaa tsaaristista Kaukoidän politiikkaa ja on omannut uhkaavan ja provokatoorisen asenteen Japania ja Mantshukuota kohtaan harjoittamassaan propagandassa ja keskittämällä joukkoja Mantshurian rajalle.

Nämä "häikäilemättömät" kansat käyttävät hyväkseen Kiinan

oppositiota ja maan järjestymättömiä oloja "uhatakseen Kaukoidän rauhaa, jota Japanin velvollisuus on suojata". Kaikkea tätä silmälläpitäen on Japanin varustauduttava j.n.e.

Edellisen johdosta joutuu pakostakin ajattelemaan sitä eroa, mikä kiinalaisten tunteissa ja yleensä asenteessa on huomattavissa suhtautuessa näihin suuriin rivaleihin. Britit, jenkit ja neuvostolaisetkin, kun liikkuvat rauhallisissa askareissa, saavat nauttia täyttä rauhaa ja turvallisuutta. Japanilaiset arvioivat tarvitsevansa suojakseen esim. Shanghaissa yhä vielä sotilaspatrulleja tärkeimmillä nurkilla y.m. eikä kai turvallisuuden tuntu ole sittenkään varsin suuri. Luonnollisesti on paljon eroa siinä, miten tärkeää kunkin kilpailijan olemassaololle on liikehtiminen Kiinan maaperällä, mutta eivätköhän paikallisen kansan mielialareagiot suunnilleen oikein mitanne mainittujen kilpailijain tekoja ja esiintymistä.

Muuten ei kiinalaisella taholla sittenkään tällä hetkellä pelätä aivan välitöntä "positiivisiin" toimenpiteisiin ryhtymistä Kiinaan nähden. Oletetaan, että uusi hallitus saa pariksi kolmeksi ensimäiseksi kuukaudekseen riittävästi tehtävää kotoisista asioista, budjetista j.n.e. Joku lehti kyllä on viitannut siihen mahdollisuuteen, että ehkä Japani kääntääkseen huomion kotoisista vaikeuksista tarttuu aseisiin mannermaalla, taktiikka, jota on usein menestykselläkin noudatettu. Välirauhan jatkumista diplomaattisella linjalla perustellaan olettamuksella, ettei uusi ulkoministeri Saito ehtine piakkoin Tokioon salkkuaan hoitamaan ja että väliaikaiset miehet tuskin ryhtyvät uusiin toimenpiteisiin.

Pahaa ennustavalta Kiinalle kuulostavat ne sähketiedot, joiden mukaan kenraali Doiharan pitäisi jälleen palata mantereelle Kvantungin armeijan yleisesikuntaan sen päällikkönä. Nimet Hajashi

ja Doihara ovat myrskynmerkkejä täällä. Vain harva kuvittelee, että olojen vakiintuminen Kiinassa vaikuttaisi heihinkin taltuttavasti.

Konsuli: V. Nikkanen

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 53

OSASTO: A 2

ASIA: f

Shanghaissa olevan pääkonsulinviraston raportti n:o 5

Konsuli Nikanoff

10/2 1937

5000—10—35 4261

Shanghai SSA OLEVA PÄÄKONSULINVIRASTO.

KIRJELMÄ n:o 196/32.

Shanghai SSA 10 P:NÄ helmi KUUTA 19 37.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Pääkonsulinviraston raportteja.

Pääkonsulinvirasto kunnioittaen oheisena Ulkoasiainministeriölle lähettää raporttinsa n:o 5:

Sianfussa taas askel eteenpäin.

Konsuli: V. Niskanen.

UE 5: A 4.

PÄÄKONSULINVIRASTO.

SHANGHAI SSA OLEVA ~~LÄHETYSTÖN~~ 7 335 Yc Salainen.

RAPORTTI n:o 5. 27/2-37

Shanghai ssa 10 p:nä helmi kuuta 19 37. 6

Asia: Sianfussa taas askel eteenpäin. 53 A2 f

Nuoren marsalkan osallisuus Sianfun kapinan jälkiselvittelyyn rajoittui vastoin odotuksia vain muutamain kirjeiden ja sähkeiden lähettämiseen entisille alaisilleen. Annetuilla neuvoilla ja opastuksilla näyttää kyllä olleen vaikutuksensa, mutta ei ratkaiseva.

V.K. 27 päivänä aikaansaatu sopimus, jonka mukaan nuoren marsalkan joukkojen tuli siirtyä Shensistä Kansuun, kenraali Jang Hu-tshengin joukkojen asettua pohjoiseen Shensiin Wei-joen varrelle sekä keskushallituksen joukkojen majoittua Sianfuhun ja ottaa haltuunsa yhteydet sieltä sekä lähteen että itään, syntyi etupäässä Nankingin horjumattomuuden tuloksena sotatointen uhan tasaisesti kasvaessa kapinallisia vastaan. Niskottelevain kenraalien asemaa heikonsi myöskin erimielisyys alipäällystön ja miehistön keskuudessa, mikä kehittyi väliin avoimeksi kapinaksi ja kokonaisten joukko-osastojen siirtymiseksi keskushallituksen puolelle, niinkuin tapahtui viime kesänäkin kantonilaisia taltutettaessa. Keskushallituksen lentokoneet kylvivät lentolehtisiä kapinallisten joukkoihin ja muutakin "myyräntyötä" harjoitettiin.

Tekemästään peräytymissopimuksesta huolimatta ei niskoittelevilla kenraaleilla ollut ilmeisesti vakaviakaan aikomuksia siirtää joukkojaan sovittuihin asemiin ennenkuin t.k. loppupuoliskolla ja silloinkin vain siinä tapauksessa, että t.k. 15 päivänä kokoontuva toimeenpaneva keskuskomitea hylkää ehdotukset sotilaallisen yh-

---

JAKELUOHJE: Tavallinen

UE 2: A 4.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ..... ministeriölle.
Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

teisrintaman muodostamisesta Japania vastaan.

On hupaisaa silmäillä lehdistä selkkauksen kehitystä kuluvan kuun alkupäiviltä. China Pressin pääotsikot asiasta olivat:

1/2 Kapinalliset eivät täytä sopimusmääräyksiä,
2/2 Ju saapunut Sianiin, mikä kapinallisten käsissä,
3/2 Jang anastaa virastojen varat,
4/2 Wang saanut surmansa alaisten kapinoidessa,
5/2 Neljä kenraalia surmattu Sianin mellakassa,
6/2 Sian vallattanee piakkoin,
7/2 Joukot lähenevät Sianin kapinallisten väistyessä,
8/2 Keskusarmeijan miehet painuvat Sianiin,
9/2 Täydellinen selvittely vihdoinkin edessä.

Tämän päivän lehtien mukaan ovat keskusarmeijan joukot majoittuneet Sianfuhun ja ottaneet haltuunsa liikeyhteydet. Juonitteluja nuoren marsalkan ja kenraali Jangin joukkojen puolelta on pidettävä tässä vaiheessa päättyneenä. Myöskin kommunistit ovat vetäytyneet kaupungista loitommalle ja odottavat nekin toimeenpanevan keskuskomitean ratkaisuja yhteisrintamakysymyksessä.

Sotaministeri kenraali Ho Jing-tshiniä, joka on johtanut Nankingin manöövereja kapinallisia vastaan kenraali Tshiang Kai-shekin ollessa lomalla, on epäilemättä onniteltava varsin vähäisin uhrauksin saavutetusta voitosta. Cunctator-politiikka on taaskin niittänyt laakereita, niinkuin usein Kiinassa.

On mielenkiintoista nähdä, miten asiat ovat parin viikon kuluttua, sillä juuri niiden aikana pitäisi tehtämän joukko tärkeitä periaatteellisia ratkaisuja. Kiinan kommunismi, vaikka se ei olekaan käsittääkseni paljon moskovalaisen näköinen, antaa varmaan vielä paljon puheenaihetta. Kantonilaiset kenraalit ovat yhteisrintamamiehiä. Muutamat heistä ovat parhaillaan Shanghaissa matkalla kokouksiin. Opiskelevan nuorison väitetään suurimmalta osaltaan olevan yhteisrintaman kannalla. Myöskin varttuneemman väestön keskuudessa esim. Shanghaissa sanotaan mielten olevan kallistumassa entistä enemmän sinnepäin.

Konsuli: V. Niskanen.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 53

OSASTO: Å 2

ASIA: Z

Shanghaissa olevan pääkonsuliviraston raportti n:o 6.

Konsuli Nurkanen

13/1 1937

5000—10—35 4261

Shanghaissa OLEVA PÄÄKONSULINVIRASTO.

KIRJELMÄ n:o 394/43.

Shanghai SSA 13 P:NÄ maalis KUUTA 19 37.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

ULKOASIAINMINISTERIÖ

8/336 Pal. 3 37.

20/3-37

53 A 2 8

Ulkoasiainministeriölle

ASIA: Pääkonsulinvirastonraportteja.

Pääkonsulinvirasto kunnioittaen Ulkoasiainministeriölle lähettää raporttinsa n:o 6, joka sisältää

Uudet ulkoministerit -
myös uusi politiikkako?

Konsuli: V. Niskanen.

UE 5: A 4.

PÄÄKONSULINVIRASTO.

SHANGHAI SSA OLEVA [illegible]. Salainen.

RAPORTTI n:o 6.

Shanghai ssa 13 p:nä maalis kuuta 1937.

Asia: Uudet ulkoministerit -
myös uusi politiikkako?

ULKOASIAINMIN
8/336 Sal. 37.
20/3-37
53. A 2 8

Kiina ja Japani saivat t.k. 3 päivänä uudet ulkoministerinsä, Kiina Wang Tshung-huin ja Japani Naotake Saton.

Perusteellisten lainopillisten opintojen jälkeen Kiinassa, Amerikassa, Englannissa, Ranskassa ja Saksassa sekä oltuaan jonkun aikaa käytännöllisen lakimiehen tehtävissä Lontoossa, tri Wang Tshung-hui joutui ennen vallankumousta maansa julkisen elämän palvelukseen. Uudessa Kiinassa hän on ehtinyt olla kerran aikaisemmin ulkoasiainministerinä ja moneen kertaan oikeusministerinä ynnä myöhemmin maansa edustustehtävissä Europassa, viimeksi Haagin kansainvälisen oikeuden jäsenenä. Kun hän nyt ottaa käsiinsä ulkoasiainministeriön hoidon, tervehtii häntä maan sanomalehdistö, ulkomaalaiset mukaan luettuina, sellaisella yksimielisellä tyydytyksellä ja ihastuksella, että panee kysymään, miksi ei aikaisemmin ole pyritty kiinnittämään tri Wangia ulkoasiain johtoon.

Toista vuotta ulkoasioita hoitanut kenraali Tshang Tshun, joka moneen kertaan toisti eropyyntönsä ennenkuin siihen suostuttiin, jää Kuomintangin poliittisen keskusneuvoston pääsihteeriksi ja hallituksen ulkopoliittisen neuvoston esimieheksi, tehtäviin, joiden laatu ei ole varsin täsmällisesti määriteltävissä, mutta joilla kuitenkin Kiinan hallituskoneistossa on muodollisesti asteylemmyys ulkoasiain-

JAKELUOHJE: Tavallinen.

UE 2: A 4.

Jakeluohjemalleja:
Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.
Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

ministeriöön nähden. Ensiksimainitun neuvoston esimies on ent. pää- ja ulkoministeri Wang Tshing-wei ja varaesimies kenraali Tshiang Kai-shek. Molempien neuvostojen käytännöllinen merkitys riippuu niiden johtomiesten arvovallasta.

Kenraali Tshang Tshunin ero johtui ennen kaikkea hänen henkilökohtaisesta tympeytymisestään vastuunalaisten tehtävien hoitoon, joihin ei ollut ennakkokasvatusta. On kuitenkin kohtuullista myöntää, että hän hoiti vaikeat tehtävänsä, joita monet "incidentit" ja ärtynyt mieliala japanilaisia vastaan suuresti raskauttivat, tahdikkaasti ja suurin piirtein menestyksellä. Hänen virkakaudeltaan ei japanilainen valtaus voi noteerata kontolleen varsinaisia voittoja.

Uudesta ulkoministeristä tiedetään, että hän on suuresti europalaistunut, ja toivoo maansa hoitavan länteenpäin kaikkia niitä yhteyksiä, jotka voivat Kiinalle koitua hyödyksi, hän on länsimaisen orientation mies. Antamissaan julkisissa lausunnoissa ei ole ilmennyt oikeastaan mitään uutta Kiinan ulkopolitiikan valaisemiseksi. Tosin uuden ministerin ohjelmaan näyttää entistä määrätymmin kuuluvan sellaisten sopimusten tarkistus, joissa Kiina on mennyt joillekin valloille tavallisista kansainvälisistä oikeuksista ja etuuksista poikkeaviin myönnytyksiin, suostunut exterritoriaalioikeuksiin. Japanin politiikassa hän julistaa vain samaa kuin edeltäjänsä. Sovinnolliseen yhteistyöhön ja hyviin naapurisuhteisiin olisi päästävä. Ainoa pohja tälle tielle on tasavertaisuus ja vastavuoroisuus ynnä alueellisen koskemattomuuden kunnioittaminen. Erikoisesti hän suosittelee Japanille luopumista tavallisen kansainvälisen kanssakäymisen muodoista poikkeavain menettelytapain käytöstä keinona Kiinan kansan ja hallituksen myötätunnon saavuttamiseksi.

Japanin uuden ulkoministerin Kiinan politiikasta on täällä näinä päivinä paljon puhuttu ja kirjoitettu. Ministeri Saton ensi

silmäykseltä varsin sovinnollisilta näyttävät lausunnot eivät pohjaltaan kuitenkaan sisällä positiivista lupausta suunnan muutoksesta Japanin Kiinan-politiikassa, vaan ehkä pientä perustelua toiveelle, että japanilaisten eteenpäinmarssissa Kiinan alueella yritetään tyytyä menettelytapoihin, jotka eivät entisessä määrin ärsytä kiinalaisia eivätkä herätä heidän ja kasvata heidän kansallistuntoaan.

Varsinaisten suurten hankauskohtain poistamisesta ei näytä uusien ulkoasiainministerin ohjelmain puitteissa olevan suuria toiveita. Kiinan ulkoasiainministeriön Shanghain toimiston päällikkö lausui äsken tavatessamme Nankingin sentään toivovan, että Japani luopuisi Pohjois-Kiinassa tukemasta salakuljettajain toimintaa sekä huumausaineiden, varsinkin kokainin ja heroinin, järjestelmällistä tyrkyttämistä kiinalaiselle väestölle sen vastustuskyvyn tuhoamiseksi. Kun ottaa huomioon, miten valtavat mittasuhteet salakuletus on Pohjois-Kiinassa ottanut ja mitä surkeutta huumausaineiden järjestelmällinen kaupitseminen kiinalaisen väestön keskuudessa on jo ehtinyt synnyttää, pidetään kiinalaisella taholla näidenkin tavoitteiden saavuttamista arvokkaana.

Konsuli: V. Niskanen.

Le Dr. Wang Tchoung-houi est nommé ministre des Affaires étrangères

Le général Yu Fei-pen prend le portefeuille des Communications et le général Tchang Tchoun devient secrétaire général du C.C.P.

Le Dr. Wang Tchoung-houi nouveau ministre des Affaires étrangères chinois

Nankin, 3 mars

Deux nouvelles nominations ministérielles ont été annoncées aujourd'hui par le gouvernement chinois.

Le Dr. Wang Tchoung-houi, l'éminent juriste, qui fut juge à la Cour Internationale de La Haye, a été nommé ministre des Affaires étrangères, en remplacement du général Tchang Tchoun, qui a démissionné.

Le general Yu Fei-pen, vice-ministre politique des Communications, a été nommé ministre. Il succède à M. Kou Meng-you, qu'il remplaçait déjà depuis quelque temps.

Le général Tchang Tchoun a été nommé secrétaire général du C.C.P. et il sera président de la Commission des Affaires étrangères du C.C.P.

M. Tseng Tsong-ming, secrétaire de M. Wang Ching-wei, président du C.C.P., a été nommé adjoint au secrétaire général. — **Reuter**

Le Dr. Wang Tchoung-houi fut un des premiers collaborateurs du Dr. Sun Yat-sen

Grand juriste et fin diplomate, le Dr. Wang Tchoung-houi qui vient d'être nommé ministre des Affaires étrangères du gouvernement chinois, en remplacement du général Tchang Tchoung, est une figure très connue, non seulement en Chine, mais aussi en Europe et en Amérique où, dès 1921, il représenta son pays à la S.D.N. et à la conférence de Washington. Il fut ensuite, comme on le sait, nommé juge auprès du Tribunal International de La Haye.

Originaire du Tung-koung, non loin de Canton, le Dr. Wang Tchoung-houi, qui est âgé de 55 ans, est le quatrième fils d'une famille de savants.

Il fit ses études à l'Université du Pei-yang, à Tientsin. Il se de la voie ferrée Tsingtao-Tsinan.

De 1919 à 1924, à Pékin, le Dr. Wang Tchoung-houi fut titulaire à plusieurs reprises des portefeuilles de la Justice, et de l'Instruction Publique ; il fut même président du conseil et, en 1925, il fut nommé président de la Commission de codification. Et c'est bien lui qui, par un labeur incessant et persévérant peut revendiquer l'honneur d'avoir été le premier artisan de la modernisation de la législation chinoise.

En 1923, le Dr. Wang Tchoung-houi fut nommé juge auprès du Tribunal International de La Haye.

Son premier séjour en Hollande fut, cependant, de courte durée, une année à peine ; en effet, le Dr. Wang Tchoung-houi fut rappelé en Chine et se vit confier d'importantes fonctions par le gouvernement national.

En avril 1931, il se rendit de nouveau à La Haye où il resta pendant plus de trois ans. Mais il revint brusquement en Chine, répondant une fois de plus à l'appel du gouvernement. L'opposition cantonaise paraissait alors irréductible et menaçait d'entraver dangereusement les efforts déployés par les autorités centrales dans le domaine de l'unification nationale et de la reconstruction économique. Le Dr. Wang Tchoung-houi ne ménagea pas sa peine pour tenter de remettre les politiciens cantonais sur le bon chemin. Sachant manier avec un art consommé la conciliation, il s'efforça de combler le fossé politique qui séparait Canton et Nankin. Ses interventions répétées, dictées par le seul souci de sauvegarder l'unité du parti et du pays pour permettre à ce dernier de faire face au danger extérieur, produisirent sans aucun doute, une détente appréciable.

Le Dr. Wang Tchoung-houi se rendit alors une troisième fois à La Haye. Se rendant en Europe par l'Amérique, il profita de son passage à Tokio pour s'entretenir avec de hautes personnalités nippones. Il put ainsi, de vive voix, en tête à tête, exprimer les véritables sentiments du gouvernement et du peuple chinois envers la politique japonaise en Chine: la Chine veut vivre et prospérer en paix, mais elle entend être traitée sur un pied d'égalité et de franchise mutuelle.

Le Dr. Wang Tchoung-houi se démit ensuite de ses fonctions de juge au Tribunal International de La Haye, afin de pouvoir se consacrer uniquement à la cause nationale.

Le Dr. Wang Tchoung-houi s'est toujours placé au-dessus des rivalités mesquines de clans politiques, ne considérant avant tout que l'intérêt du pays.

Son esprit impartial, juste et clairvoyant lui a valu l'estime de tous ses compatriotes.

C. H. FONG

le Dr. Wang Tchoung-houi qui vient d'être nommé ministre des Affaires étrangères du gouvernement chinois, en remplacement du général Tchang Tchoung, est une figure très connue, non seulement en Chine, mais aussi en Europe et en Amérique où, dès 1921, il représenta son pays à la S.D.N. et à la conférence de Washington. Il fut ensuite, comme on le sait, nommé juge auprès du Tribunal International de La Haye.

Originaire du Tung-koung, non loin de Canton, le Dr. Wang Tchoung-houi, qui est âgé de 55 ans, est le quatrième fils d'une famille de savants.

Il fit ses études à l'Université du Pei-yang, à Tientsin. Il se rendit ensuite au Japon et aux Etats-Unis pour y suivre des cours de droit. Ce fut à l'Université de Yale qu'il obtint son premier diplôme de docteur en droit, (1904). Puis, séjournant successivement à Londres, à Paris et à Berlin, il put y pousser à fond ses études et élargir encore son horizon. C'est à Londres, puis à Paris que nous fîmes pour la première fois sa connaissance, il y a quelque trente ans. Nous nous retrouvions alors dans un petit hôtel du quartier Latin, fort connu, à cette époque, des étudiants : l'Hôtel Cujas.

Pendant plusieurs années, le jeune docteur Wang Tchoung-houi partage son séjour en Europe entre les trois grandes capitales, Paris, Londres et Berlin et fréquente assidûment leurs universités. Sa traduction anglaise du code civile allemand lui acquiert déjà, tout jeune, une grande renommée en Europe.

Quand la révolution éclate en 1912, le Dr. Wang Tchoung-houi est immédiatement choisi par le Dr. Sun Yat-sen qui le connaissait de longue date, comme un de ses premiers collaborateurs au nouveau gouvernement républicain, et quand, en 1913, le fondateur du Kuomintang est nommé directeur général de la construction des chemins de fer chinois, il appelle à ses côtés, comme secrétaire général, le Dr. Wang Tchoung-houi.

Refusant de collaborer avec Yuan Shi-kai dont il discerne les tendances anti-républicaines, le Dr. Wang Tchoung-houi accepte alors les fonctions de rédacteur en chef de la «Chung-Hwa Book Co» de Shanghai, tout en cumulant celles de vice-recteur de l'Université de Fu-tan.

Après la chute de Yuan Shi-kai, les gouvernements qui se succédèrent en Chine ne cessèrent de faire appel au distingué juriste. Il fut chef de la délégation chinoise à la Société des Nations puis à la Conférence de Washington (1921) et il joua un grand rôle au cours des discussions internationales qui aboutirent à la rétrocession par le Japon à la Chine de Tsingtao et

[illegible] entend être traitée sur un pied d'égalité et de franchise mutuelle.

Le Dr. Wang Tchoung-houi se démit ensuite de ses fonctions de juge au Tribunal International de La Haye, afin de pouvoir se consacrer uniquement à la cause nationale.

Le Dr. Wang Tchoung-houi s'est toujours placé au-dessus des rivalités mesquines de clans politiques, ne considérant avant tout que l'intérêt du pays.

Son esprit impartial, juste et clairvoyant lui a valu l'estime de tous ses compatriotes.

C. H. FONG

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 53

OSASTO: D 2

ASIA: f

Shanghaissa olevan pääkonsuliviraston raportti n:o 7.

Konsuli Virkanen

24/3 1937

17

5000—10—35 4261

Shanghaissa OLEVA PÄÄKONSULINVIRASTO.

KIRJELMÄ n:o 423/49.

Shanghaissa 24 P:NÄ maalis KUUTA 1937.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

ULKOASIAINM.
9/336 Pol. 37.
10/4-37
53 A 2

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Pääkonsulinviraston raportteja.

Pääkonsulinvirasto kunnioittaen oheisena Ulkoasiainministeriölle lähettää raporttinsa n:o 7, joka sisältää:

Kuomintangin keskusorgaanien kokous.

Konsuli: V. Nirkonen.

UE 5: A 4.

PÄÄKONSULINVIRASTO.

SHANGHAISSA OLEVA LÄHETYSTÖ Salainen.

RAPORTTI n:o 7.

Shanghaissa 24 p:nä maaliskuuta 1937.

9 336 Pol. 37.

10/4-37 | 2

53 | 42

Asia: Kuomintangin keskusorgaanien kokous 15-21/2 - 1937.

V.k. 15 - 21 päivinä olivat Nankingissa koolla Kuomintangin toimeenpanevan keskuskomitean ja poliittisen keskusneuvoston jäsenet, yhteensä parisensataa, neuvottelemassa nykyisen ajankohdan polttavimmista koko valtakuntaa koskevista kysymyksistä. Tällaisten kahdesti vuodessa pidettäväin kokoustilaisuuksien menosta sisältävät lehdet tavallisesti tarkat selostukset. Tällä kertaa estettiin lehtimiesten ja muiden sivullisten pääsy kokouksiin eikä annettu niiden menosta julkisuuteen kuin varsin ylimalkaisia julistuksia, jotka eivät sisältäneet mitään uutta tai käänteentekevää vastaisen politiikan suuntiin nähden.

Kun on ollut tiedossa, että kokouksissa käsiteltiin muutamia kysymyksiä, joilla saattoi olla yleispoliittistakin merkitystä, olen koettanut käyttää jokaista soveliasta tilaisuutta saadakseni selvitystä esiripun takana tapahtuneeseen. Olen tavannut kahta neuvotteluihin henkilökohtaisesti osaaottanutta henkilöä. Käsiteltyjen asiain luonteen vuoksi en ole kuitenkaan onnistunut pusertamaan ulos salaisten neuvottelujen täyttä kontenttaa suorin sanoin lausuttuna. Monien huomioiden ja keskusteluiden tuloksena on vähitellen vakiintunut käsitys, ettei mitään ehdottomasti suuntaa muuttavaa ole Japanin politiikassakaan päätetty, vaikka on todettavissa, että kokousten tuloksena jatketaan entistä määrätietoisemmin ja voimakkaammin koko maan saattamista

JAKELUOHJE: Tavallinen

UE 2: A 4.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.
Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

tehokkaampaan puolustuskuntoon silmälläpitäen sodanvaaraa Japanin kanssa. Tämän tunnusti oikeaksi m.m. eilisiltana luonani aterioinut Shanghain ja sen ympäristön garnisoonipäällikkö, kenraali Yang Hu.

Sianfun kapinan jälkiselvittely tarjosi sikäli mielenkiintoista, että senjälkeen kun "nuoren marsalkan" ja hänen likimpäinsä vaatimukset yhteisrintamasta kommunistien kanssa ja sodan julistamisesta Japania vastaan y.m. oli hylätty, hylättiin myöskin kommunistien samansuuntaiset ehdotukset sekä heidän vaatimuksensa päästä Kuomintangin jäseniksi. Poliittiselle tilanteelle kuvaavaa oli, että tri Sun Jat-senin leski, Madame Tshinag Kai-shekin y.m. sisar, esitti yhdessä eräiden muiden huomattavien henkilöiden kanssa, joiden joukosta on erikoisesti mainittava Sun Fo, lakiasäätävän juanin esimies ja tri Sun Jat-senin poika, Nankingin kokouksille jonkullaisen adressin, missä vaadittiin tiukoin sanoin sisäisen sodan lopettamista ja yhteisrintamaa ulkoisen vaaran torjumiseksi. Luonnollisesti nämäkin vaatimukset hylättiin muodollisesti. - "Nuori marsalkka", joka nykyisin elää sivilissä ja syrjäytettynä hermoja tarpeettomasti rasittavain asiain hoidosta, kuuluu käyskentelevän eräässä Kiinan pikkukaupungissa aina revolveri taskussaan ja hautovan sotaa Japania vastaan, missä hän toivoo saavansa puhdistaa kunniaansa.

Kaikki edelläkosketellut yhteisrinta- ma y.m.s. vaatimukset hyvättiin kokouksissa, niinkuin jo sanottu, jyrkästi ja ehdoitta. Tämä jyrkkyys oli kuitenkin laadultaan vain muodollista. Julkisen jyrkkyyden mukaisesti esitettiin sovintoa tavoitteleville Kiinan kommunisteille seuraavat vastavaatimukset:

1. Punainen armeija on hajoitettava ja sen joukot liitettävä kansallisiin armeijoihin,

2. "Kiinan Soviet-Tasavalta" on tunnustettava hajonneeksi kaikkine elimineen ja Nankingin kansallisen hallituksen auktori-

teetti on tunnustettava ehdoitta,

3. Kommunistisesta propagandasta on luovuttava samoinkuin muustakin kiihoitustyöstä, mikä on tarkoitusperiltään ristiriidassa Kiinan tasavallan isän, tri Sun Jat-senin tunnustettujen opetusten kanssa,

4. Luokkataistelujulistuksesta on luovuttava ja pidettävä kiinni tri Sunin "kansalaisveljeydestä".

Näiden vaatimusten jyrkkyys on käsitettävä enemmän sanan mukaisesti kuin yhteisrinta/ma/ y.m.s. vaatimusten hylkäämisessä esiintynyt.

Kymmenisen vuotta kestäneen taistelun päättymiselle on Nankingin taholta tahdottu antaa vastustajan antautumisen leima. Sisäisen sodan lakkaamisesta on jo ennen neuvotteluihin käymistä näytty molemmin puolin oltavan vakuutettuja. Todellisuudessa kuulutaan yritettävän tehdä antautuneiden kommunistien olot mahdollisimman siedettäviksi, joten asiallisesti katsoen sittenkin yhteisrintama muodostuu puolustusajatuksen merkeissä Japania vastaan. Kommunistit ovat suostuessaan Nankingin ehtoihin järjestäneet muutamain johtajainsa poistumisen näyttämöltä, nimittäin sellaisten, jotka ovat Nankingia ärsyttävimmin ansioituneita. Ovatko he poistuneet Neuvosto-Venäjälle tai muualle ulkomaille, ei ole tiedossani.

Kun kommunisteille ei myönnetty oikeutta liittyä Kuomintangin, kansallispuolueen riveihin, ei edes asioista jonkun verran sivulla olevana siipenä, päätettiin ryhtyä jouduttamaan kansanedustuston saattamista vakinaiselle kannalle. Siitähän jo viime vuotena tehtiin päätös. Kansalliskokouksen kokoontuminen lykkäytyi kuitenkin kiristyneiden suhteiden vuoksi Japanin kanssa. Kokoontumisen määräpäiväksi on nyt asetettu marraskuun kahdestoista. Kansalliskokouksen kokoonnuttua ja hallituskoneiston tultua järjestetyksi uuden perustuslain mukaiselle kannalle, pitäisi erilaisille aatesuunnille ja yhty-

mille jäädä täysi vapaus julkiseen toimintaan.

Niinkuin olen joskus aikaisemmin raporteissani maininnut, eivät kiinalaisten kommunistien opit ja vaatimukset ole kovinkaan suuresti kommunistisen katekismuksen mukaisia. Meidän porvarillisilla puolueillammekin oli kolmekymmentä vuotta sitten, kun ensimäisiä yksikamarisen vaaleja paasattiin, monesti yhtä radikaaleja ponsia ohjelmissaan kuin ovat Kiinan kommunistien taloudelliset tavoitteet. Kiinassa on kaikilla asioilla aina vahva henkilövärityksensä. Niin on laita kansallispuolueen ja kommunistienkin suhteissa. Nykyisessä tilanteessa on se yhteinen vakaumus, että maa on tuskin pelastettavissa kaikki voimat kysyvästä yhteenotosta Japanin kanssa, aivan kuin itsestään tasoittanut henkilökohtaisia vastakohtia.

Olen nähnyt laskettavan, että yhden punasotilaan kaataminen on Nankingille maksanut rahassamme noin miljoonan markkaa. Taisteluja onkin senvuoksi käyty mahdollisimman taloudellisesti ja sellaisella tuloksella, ettei kommunistien armeija ole kymmenen taisteluvuoden kuluessa paljonkaan pienentynyt. Nykyisin se on noin 80.000 miestä, suurimmalta osalta hyvin koulittuja ja koulittuja sotilaita, taistelukyvyltään tuntuvasti korkeammalla kuin kymmenen vuotta sitten.

Mutta punajoukoilla ei ole enää entisiä menestymisen toiveita. Eletään vain päivästä päivään. Molemmin puolin tunnetaan oltavan umpikujassa, mistä vanhoja teitä pitkin tuskin on ulospääsyä. Sianfun kapina osoitti, että kyllästyminen taisteluihin oli hallituksen joukoissa varsin suuri. Ei ole senvuoksi outoa, että japanilaisuhan edessä on päädytty nykyiseen sovitteluun, mille Nankingin kokoukset antoivat pohjan ja mitä koskevia käytännöllisiä järjestelyjä parhaillaan jatketaan.

Konsuli: V. Nikkanen.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 53.

OSASTO: D 2.

ASIA: f.

Shanghaissa olevan pääkonsuliviraston kap. n:o 8.

Konsuli Niskanen.

18/7 1937.

1000—7—37. 3448

SHANGHAISSA OLEVA PÄÄKONSULINVIRASTO.

KIRJELMÄ n:o 1009/117.

Shanghai SSA 19 P:NÄ heinä KUUTA 19 37.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

ULKOASIAINMINISTERIÖ
11/336 ad. 1037
5/8.37
OSASTO
53 A 2 f

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Pääkonsulinviraston raportteja.

Pääkonsulinvirasto kunnioittaen oheisena Ulkoasiainministeriölle lähettää raporttinsa n:o 8:

"Lukoutshiaon sota".

Konsuli: V. Niskanen.

PÄÄKONSULINVIRASTO.

SHANGHAI SSA OLEVA ~~LÄHETYSTÖN~~ Salainen.

RAPORTTI n:o 8.

Shanghaissa 18 p:nä heinä kuuta 1937.

11 1336 ad 37

5/8-37

OSASTO 53 | ASIA 9/2 f

Asia: "Lukoutshiaon sota".

Kevään kuluessa on Kiinan ja Japanin asianomaisilla piireillä ollut selviteltävänään näitä oloja hyvin kuvaavat Swatow'n ja Tsingtaon välikohtaukset, jotka monemmat ovat kuvastaneet sitä yhä syvemmälle juuriutuvaa vihaa, mikä on hiljalleen syöpymässä kiinalaisen kansallisesti heränneen aineksen mieliin japanilaisia vastaan. Välikohtaukset eivät muuten laadultaan ja kantavuudeltaan ole kertomisen arvoiset eikä niistä sellaisinaan ja ilman muualta kertyvää ainesta voisi paisua vaaraa idän rauhalle.

Kun Lukoutshiaossa, jonkun verran Peipingistä lounaiseen, alkoi yöllä 8 päivää vasten paukkua paikallisen kiinalaisen sotaväen ja kesämanöövereitään pitäväin japanilaisten välillä, kuulosti se alusta alkaen varsin vakavalta. Lehdistö on luonnollisesti kertonut tapahtuneista kahakoista ja molemmin puolin esitetyistä syytöksistä toisiaan vastaan, kuka ensimäisen paukun laski. Jääneekin enemmän uskon ja sympatiain varaan, ketä tahtoo pitää "pahan alkuna". Molemmin puolin on esitetty varsin luotettavalta tuntuva syyteaineisto vastustajan sitomiseksi.

Kuvaavaa tapahtumille on se, että jännitys on näiden tuoreiden tapahtumain paikalla ollut huipussaan useita kuukausia, niinkuin oli kuusi vuotta sitten Mukdenissa, että ensimäiset sopimattomat paukut sattuivat japanilaisten yömanööverien aikana, niinkuin Mukdenissa-

JAKELUOHJE: Tavallinen.

UE 2: A 4.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ..... ministeriölle.
Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

kin, ja että japanilaisten muut suunnitelmat olivat juuri kypsymässä asteelle, minkä edelleen kehittämiseksi tarvittiin Pohjois-Kiinan entistä suurempaa vapautumista Nankingin hallintovallasta. Kvantungin armeijan miehet ovat näet parhaillaan suurella kiireellä valmistamassa taloudellista unionia: Korea, Pohjois-Kiina ja Mantshukuo. Elokuussa pitäisi Seoulissa pidettämän suuri konferenssi käytännöllisiä toimenpiteitä varten.

Toisaalta olisi vähän oudoksuttavaa, että japanilaiset olisivat antaneet tapahtumain kehittyä avoimeen kahnaukseen juuri nykyisellä hetkellä, sillä pienellä odotuksella heidän olisi pitänyt muutenkin saada riittävä taloudellinen sananvalta kysymyksessäolevilla alueilla Pohjois-Kiinassa. Sen käsittävät japanilaiset hyvin, että aseellisen yhteenoton vaarat, jos kahnauksista vielä kehittyy sota nykysikaisessa merkityksessä, ovat varsin monet ja suuret, jota vastoin vaarain entisen politiikan jatkamisesta ei olisi pitänyt heitä arkailuttaa.

Olenkin senvuoksi enemmän taipuvainen siihen käsitykseen, että alku uhkaavalle tilanteelle on löydettävissä ehkä "vahingonlaukauksista", väärinymmärryksestä, jonka molemminpuolinen hermostuneisuus on synnyttänyt. Eikä olisi lainkaan outoa, että joku isänmallisuutta ja kansallistarohkeutta pursuva nuori kiinalainen upseeri olisi yön pimeydessä käynyt oma-alotteisesti puolustamaan Kiinan territooria valtaajilta.

Kiinan nuoriso on saanut kansallisen hallituksen aikana ja varsinkin viimeisen kahden kolmen vuoden kuluessa voimakasta isänmaallista virikettä opinahjoissaan. Erikoisesti on upseeriston kasvatuksessa pantu tähän suurta painoa. Asiantuntijat väittävät, että Kiinan armeijan nuorin upseeripolvi on sekä taidoiltaan että hengeltään

ensiluokkaista. Hopein maakuntaan sijoitettu upseeristo on omin silmin saanut nähdä, että tämä Kiinalle niin tärkeä maakunta on todellisuudessa luisumassa kokonaan japanilaisten käsiin. Mieliä on ärsyttänyt japanilaisten aseiden turvin maakunnassa röyhkeästi harjoitettu salakuletus ja aina syvemmälle juuriutuva huumausaineiden kauppa, jotka muodostavat varsin vakavan uhan toisaalta asujamiston terveydellismoraaliselle kannalle ja toisaalta maan muutenkin heikoille finansseille. Ei ole ihme, jos nuorin upseeriaines äsken saavuttuaan oppilaitoksistaan isänmaallista uhrautumis- ja toimintahalua hehkuen, pian näissä oloissa menettää tasapainonsa eikä pysty rauhallisesti hallitsemaan tekojaan.

On sanottu, että kysymyksellä, kuka ampui ensimäisen laukauksen, on enää vain akateeminen merkitys, kun taas ratkaisua kysymykseen, kuka on ampuva viimeisen ja milloin, koko maailma odottaa kärsimättömänä. Niinkuin kai lehdet ovat kertoneet, solmittiin t.k. 11 päivänä jo jonkinlainen rauhakin. Japanilaiset väittävät, että kiinalaiset olisivat sitoutuneet vetämään pois joukkonsa alueilta, missä ensimäiset kahakat sattuivat (Lukoutshiao ja Lungvangmia), esittämään julkisen anteeksipyynnön ja rankaisemaan syyllisiä upseereita ynnä ryhtymään yhteistyöhön kommunistisen ja antijapanilaisen propagandan lopettamiseksi.

On kuitenkin sattunut niin hullusti, että kiinalaisten puolelta ovat sopimuksesta neuvotelleet ja siihen suostuneet Hopein ja Tshaharin poliittisen neuvoston jäsenet, kaksi entuudestaan japanilaisystävällisyydestään tunnettua virkamiestä, neuvottelematta ennakollisesti sanotun neuvoston esimiehen, Hopein kuvernöörin ja 29:nnen armeijakunnan komentajan, kenraali Sung Tsheh-juanin tai Nankingin keskushallituksen kanssa. Nyt sekä Nanking että mainittu armei-

ja, joka on sijoitettu juuri tapahtumapaikalle ja jonka miehet ovat kahakoihin ottaneet osaa, eivät tahdo tietää sopimuksesta mitään. Kiinalaiset väittävät jyrkästi, että Hopei-Tshaharin neuvoston jäsenillä ollut riittäviä valtuuksia toimenpiteeseensä. Se onkin hyvin uskottavaa, sillä eivät kiinalaiset nykyisissä oloissa olisi määränneet neuvottelijoikseen japanilaisystävän maineessa olevia miehiä. Heidän näyttämölle vetämisensä kuuluukin olleen vain puhtainta japanilaista peliä.

Neuvotteluja sovinnollisesta tilanteen selvittelystä on sitten käyty Peipingissä ja käydään parhaillaan Tientsinissä. Keskushallituksen taholta on päättävästi ilmoitettu, ettei vähäisinkään myönnytys Kiinan territorin tai hallinnollisten oikeuksien kustannuksella tule kysymykseen. Samoin ovat 29:nnen armeijakunnan upseerit julistaneet, etteivät he taivu rauhaan, joka sisältää uusia myönnytyksiä japanilaisille. Eilisten lehtien mukaan olisi Tokion pitänyt omaksua sovinnollisempi kanta kuin tähän saakka ja lähettää uudet ohjeet sotilasjohtajilleen ja suurlähettiläälleen. Ratkaisun väitetään olevan käsissä parissa kolmessa päivässä.

Erikoisesti vaarallinen olisi Kiinalle suostuminen tehdyksi väitetyn sopimuksen kolmanteen kohtaan. Sillä olisi likvidoidut entisistä kommunistijoukoista muodostetut rykmentit, joilla mahdollisessa taistelussa Japania vastaan varmaankin tulisi olemaan paljon arvoa. Asenne mahdolliseen liittolaiseen, Neuvosto-Venäjään, olisi määrätty. Se antaisi lisäksi Japanille tilaisuutta lakkaamatta sekaantua sisäiseen kiinalaiseen elämään antijapanilaisen propagandan tarkkailijoina.

Niiden päivien kuluessa, jotka ovat nyt käytetyt neuvotteluihin ja pikkukahakoihin, ovat molemmat puolet suuresti vahvista-

neet asemiaan. Japanilaisten vakinaisten joukkojen lukumäärän Pohjois-Kiinassa pitäisi olla tietämäni mukaan vain noin 3.000. Nyt se lienee jo 20.000 korvissa ja uusia lähetyksiä on tulossa sekä Mantshukuosta että emämaasta ja Koreasta. Kiinalaisten joukkojen ilmoitetaan olevan yli 150.000 miehen. Keskushallituksen joukkojakin on joitakin divisiooneja sijoitettu eteläiseen Hopeihin, teko, minkä pitäisi olla vastoin viimevuotista Ho-Umetsun salaista sopimusta ja mitä vastaan japanilaiset ovat protestoineet.

Joukkosiirtojen ei semmoisenaan tarvitse merkitä sotaa. Ne voivat rajoittua vain varovaisuustoimenpiteiksi. Mutta mielialan ollessa nykyisellään ovat tällaiset varovaisuustoimenpiteet rauhaa uhkaavia. Eräs virkaveljeni kävi muutama päivä sitten Nankingissa nimenomaisin tarkoituksin saada varmuutta keskushallituksen käsityksestä. Hänelle selitettiin virallisesti, niinkuin olen Ulkoasiainministeriölle sähköttänyt, että/tilanteen sovinnollista selviytymistä pidetään mahdottomana. Tämä kannanilmaisu perustuu siihen käsitykseen, että japanilaiset pyrkivät taaskin horjumattomasti askeleen eteenpäin valtaustensa tiellä, ja että kiinalaiset eivät enää ja tässä tapauksessa voi eikä tule väistymään taistelutta, olipa senkin tulos mikä tahansa.

Waichiaopu on suurlähettiläittensä kautta pitänyt kaikkia suurvaltoja hyvin informoituna tapahtumista Pohjois-Kiinassa. Luonnollisesti ei Japanikaan ole tehnyt laiminlyöntejä vastaavassa toiminnassaan. Täällä ollaan vakuutettuja siitä, että Englannin ja U.S.A:n sympatiat ovat tässä ristiriidassa Kiinan puolella ja että tehokkaampaa apua näiden valtain taholta tultaisiin saamaan kuin kuusi vuotta sitten Mantshurian valtauksen aikoina. Monilla tahoilla odotetaan Neuvosto-Venäjästä liittolaista, jos tapahtumat kehittyvät

täydelliseen sotaan ilman lokalisointia. Venäjän täkäläinen suurlähettiläs Bogomoloff, jota olen kahteen kertaan yrittänyt juttelutaa näistä asioista, ei sano ainakaan vielä uskovansa varsinaisen sodan syttymiseen ja on näyttävinään asiasta vähän intresoitua.

Luulisi kuitenkin, että suurvallat ennen kaikkea koettavat tehdä voitavansa rauhallisen ratkaisun hyväksi. Jos sota todellakin syttyy, on sitä mahdoton rajoittaa Pohjois-Kiinaan. Se laajenee kaikkiin Kiinan satamakaupunkeihin, tuhoaa sekä ulkomaalaista että kiinalaista omaisuutta, lamauttaa kaupan ja keskeyttää niin kauniissa alussa olevan Kiinan elpymisen. Eikä se varmaan lisää muuallakaan maailmassa rauhantuntua.

Konsuli: V. Nisonen

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 53

OSASTO: A 2

ASIA: f

Shanghaissa olevan pääkonsuliviraston rap. 9.

Konsuli Nisbomen.

22/7 1937.

1000—7—37. 3448

SHANGHAI SSA OLEVA PÄÄKONSULINVIRASTO.

KIRJELMÄ n:o 1027/121.

Shanghai SSA 22 P:NÄ heinä KUUTA 19 37.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. 19

ULKOASIAINMINISTERIÖ
12 1336 he 37
2/8 37
OSASTO
53 A 2

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Pääkonsulinviraston raportteja.

Pääkonsulinvirasto kunnioittaen oheisena Ulkoasiainministeriölle lähettää raporttinsa n:o 9:

Liikehtimistä Sinkiangissa.

Konsuli: V. Niskanen.

1

UE 5: A 4.

PÄÄKONSULINVIRASTO.

SHANGHAI SSA OLEVA ~~LÄHETYSTÖ~~. Salainen.

RAPORTTI n:o 9.

Shanghai ssa 22 p:nä heinä kuuta 1937.

Asia: Liikehtimistä Sinkiangissa.

12 B 36 he. 37
2/8.37
OSASTO
53 A 2 f

Sinkiang on yksi niitä Kiinan "dominioita", joilla on varsin höllät siteet emämaahan. Tämän 1,828,417 neliökilometriä laajan maakunnan vajaasta 3,000,000 asukkaasta on vain 160,000 varsinaista kiinalaista. Kuitenkin Tungkanin sukulaisheimo, joka muodostaa maan valtaasujamiston, puhuu kiinan murretta ja käyttää kiinalaista "kirjaimisto"a. Muusta asujamistosta ovat myöskin mongoolit ja mantshut heimolaisia; turkkilaisheimöt, kasakat ja kirkiisit vierasta väkeä.

Kiinan suhteet tähän maakuntaan ovat parisentuhatta vuotta vanhat. Kun maa on suurelta osaltaan viljelykseen huonosti soveltuvaa ja jokseenkin metsätöntäkin, on sen merkitys Kiinalle enemmän strateegista laatua. Mineraaleja pitäisi maakunnassa jonkun verran olla, mutta ne ovat vielä käyttämättömät. Ikivanhat Kiinan silkkitiet ovat kulkeneet Sinkiangin kautta sekä Venäjän Turkestaniin että Tibetiin ja Intiaan. Tiet Kiinaan päin Kansun ja Tsinghain maakuntiin, ovat tavallisia karavaaniteitä eikä niitä helposti voida kehittääkään maaston vuorisuuden vuoksi. Sitävastoin on Sinkiangin pääkaupungista Urumtshista (Tihwa) autotie neuvostolaisen vaikutuksenalaiseen Ulko-Mongolian pääkaupunkiin Urgaan. Läntisestä Ilifun kaupungista on taas rautatie Venäjän Turkestaniin.

Varsinaisesta kiinalaisesta asujamistosta on melkoinen osa garnisoonisotilaita ja virkamiehiä, korkeimmat Nankingin lähettämiä

JAKELUOHJE: Tavallinen.

UE 2: A 4.

Jakeluohjemalleja:
Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ..... ministeriölle.
Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

tai määrämiä. Mutta enemmistö elättää itseään pääasiallisesti kaupalla. Maakunnan todelliset isännät tällä hetkellä ovat kuitenkin neuvostolaiset. Vaikkei heidän lukumääränsä lienekään paljon yli 20.000, ovat he modernien kulkuyhteyksien vuoksi Urgaan ja Venäjän Turkestaniin kaupan varsinaiset johtajat. Mukanaan he ovat luonnollisesti tuoneet myöskin kommunismin ja m.s. meiningit. Maan kurjissa taloudellisissa oloissa, joita vielä heimojen väliset paikalliset hankaukset pahentavat, onkin kommunismin julistuksella ollut hyvä maaperä. Haittana neuvostolaisten toiminnalle on ollut asujamiston muhamedilainen uskonto.

Kiinalaisella taholla on neuvostolaiseen "lähetystyöhön" luonnollisesti suhtauduttu vastahakoisesti. Mitään ratkaisevaa sen tukahduttamiseksi ei kuitenkaan ole aikaansaatu. Englanti Intian naapuruuden ja Japani yleisaasiallisten herruusajatustensa vuoksi seuraavat maakunnan kehitystä tietysti levottomuudella.

Japanilainen lehtitoimisto levitti kolmatta viikkoa sitten tietoa, että Sinkiangissa on kapina kiinalaista hallintoa vastaan ja että postiyhteydet ovat katkenneet j.n.e. Nämä jutut ovat osoittautuneet perättömiksi, niinkuin niin usein japanilaisten toimistojen Kiinan onnettomuuksista levittämät uutiset. Pari päivää sitten saapui Shanghaihin täkäläisen saksalaisen lehden avustaja, joka oli oleskellut hyvän aikaa Sinkiangissa, ja kertoi lehdessään tapahtumista.

Vaikka kertoja on itsetietoinen natsi ja neuvostolaispuuhien ammattivihaaja, täytyy ainakin osaan hänen esittämäänsä suurin piirtein luottaa, sillä myöskin toisilta tahoilta saadut tiedot vahvistavat niitä.

Uutisten ydin on lyhyesti se, että Sinkiangin muhamedilainen väestö on äsken saatuaan uuden ja tarmokkaan johtajan Intiasta

palanneesta MA TSHUNG JINGistä voimakkaassa liikehtimisessä pääasiallisesti neuvostolaista herruutta vastaan. Maakunnan eteläiset, keski- ja itäiset tienoot ovat lyhyessä ajassa puhdistetut läntisen naapurimaan aaterikkaista kauppiaista ja muista opastajista. Liike on laajenemassa myöskin pohjoiseen ja länteen, mitkä ovat näihin asti olleet varsinaista neuvostolaista vaikutusaluetta. Uuden johtajan ilmoitetaan olevan menestelytavoissaan hyvin varovaisen ja karttavan avoimia hankauksia. Mutta hänen uskonnollispatrioottisen herätyksensä jatkuvaa menestystä pidetään varmana.

MA TSHUNG JINGin liikkeellä on näet uskonnollisen perusluonteensa lisäksi myöskin autonoomisia pyrkimyksiä. Eikä kiinalainen virkamiehistö kuulu koettavankaan vastustella paikallispatrioottisten hermojen kutittelemista, vaan päinvastoin sitä tukee. Kiinalle on tämä maakunta suunnilleen samantekevä muutoin paitsi strateegisessa suhteessa ja vanhain kauppateiden vuoksi. Jos se joutuu kokonaan neuvostolaiseen komentoon, on naapurimaakuntain Tsinghain ja Kansun asema entistä uhatumpi ja yhteydet Intiaan ja Tibettiin tältä suunnalta tukossa tai vaarannetut.

Kertoja väittää, että MA TSHUNG JINGillä on ainakin aluksi helppo toimia, sillä häntä tukevat sekä kiinalaiset että englantilaiset kuin myöskin japanilaiset, joidem yhteydet ulottuvat täällä kaikille suunnille. Onnistuuko liike kokonaan eliminoimaan neuvostolaisen vaikutuksen Sinkiangin maakunnasta, on kuitenkin epäiltävää, sillä hyvät liikeyhteydet auttavat neuvostolaisia varsin paljon puuhissaan.

Konsuli: V. Niskanen.

ULKOASIAINMINISTERIO

RYHMÄ: 53

OSASTO: A 2

ASIA: 7

Shanghaissa olevan pääkons. viraston raportti n:o 10.

Konsuli Nirkanen

24/2 1937.

1000—7—37. 3448

SHANGHAI SSA OLEVA PÄÄKONSULINVIRASTO.

KIRJELMÄ n:o 1049/124.

Shanghai SSA 24 P:NÄ heinä KUUTA 19 37.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

13 336 Jal. 37.
21/8 -37
53 A 2 f

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Pääkonsulinviraston raportteja.

Pääkonsulinvirasto kunnioittaen oheisena Ulkoasiainministeriölle lähettää raporttinsa n:o 10:

Peipingin puolen kahakat.

Konsuli: V. Niskanen.

UE 5: A 4.

PÄÄKONSULINVIRASTO.

SHANGHAISSA OLEVA ~~LÄHETYSTÖ~~ Salainen.

13 336 ½ 37.

RAPORTTI n:o 10.

Shanghaissa 24 p:nä heinä- kuuta 19 37. 2/8 - 37

Asia: Peipingin puolen kahakat.

53 A 2 f

Vaikkei t.k. 7 päivänä Peipingin ympäristössä alkaneet kahakat kiinalaisten ja japanilaisten joukkojen välillä ole päättyneet vielä sotaan eikä rauhaan, lienee paikallaan näin lomalle lähtiessä parilla sanalla merkitä paperille vaikutelmat äskeisten päivien tapahtumista.

On hyvin likellä se mahdollisuus, että näissäkin kahakoissa käy Kiinalle, niinkuin yleensä aina viimeisten vuosikymmenten aikana, nimittäin että se saa maksaa viulut.

Sopimuksia selkkausten selvittämiseksi lienee tehty useitakin, niin ainakin japanilaiset väittävät, eikä niissä Kiina ole "lost face", s.o. joutunut hyväksymään muodollisesti alentavia vaatimuksia. Tappeluhaluiset kiinalaiset joukot ovat siirrettävät tuoreiden yhteentörmäysten paikoilta toisaanne ja korvattava uusilla. Kiinalaiset väittävät, että japanilaisetkin ovat sitoutuneet joukkosiirtoihin. Joka tapauksessa kiinalaisia joukkoja on alettu siirtää, mutta ei varsin hyvällä menestyksellä. Jotkut osastot kieltäytyvät lähtemästä ja toiset palaavat asemiinsa, kun eivät huomaa japanilaisten liikkuvan minnekään. Sopimukseen sisältyy edelleen, että ensimäiseen yhteenottoon osallistuneen kiinalaisen pataljoonan päällikköä on rangaistava, antijapanilaisesta propagandasta luovuttava samoinkuin veljeilystä kommunistien kanssa. Nämä sopimusmäärä-

JAKELUOHJE: Tavallinen.

UE 2: A 4.

Jakeluohjemalleja:
Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ..... ministeriölle.
Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

ykset eivät tunnu huolettavan kiinalaisia, ei edes kommunisteja koskeva, sillä niitä voidaan soveltaa hyvin monella eri tavalla.

Sopimuksia ei ole allekirjoittanut kukaan varsin arvovaltainen kiinalainen eikä niihin ole hankittu Nankingin hyväksymistä.

Marsalkka Tshiang Kai-shek esitti muutamia päiviä sitten pitämässään puheessa Kiinan virallisen kannan. Kiinan territoriaaliset oikeudet ja kansan suvereniteetti ovat jätettävät koskemattomiksi, Hopei-Tshaharin poliittinen neuvosto on keskushallituksen asettama eikä siihen saa tehdä laittomia muutoksia, ulkonaisen painostuksen vuoksi ei ole suostuttava virkamiesten siirtoihin eikä 29:nnen armeijan oloihin ole kajottava.

Nankingissa on vaihdettu noottejakin. Japanin suurlähetystön esittämän piti olla ultimaatumin luontoinen. Siihen Kiina vastasi mitään erikoista sanomatta, lupaillen hyvää rauhantahtoa ja vakuuttaen, että Japanin nootissa kosketellut kiinalaisten toimenpiteet ovat itsepuolustusluontoisia ja japanilaisten toimenpiteistä johtuvia.

Lyhyesti näyttää tällä hetkellä tilanne siltä, ettei hankauksista mitään sotaa kehity, sanan varsinaisessa merkityksessä. Paikallisten kiinalaisten kenraalien ja muiden neuvottelijain rauhanrakkautta kuuluu paljon lisänneen japanilaisten tykistön hämmästyttävän hyvä toiminta sattuneissa yhteenotoissa. Tätä tulta vastaan he ryhtyvät vain vastenmielisesti johtamaan innokkaita poikiaan, joiden aseistus on paljon heikompi.

Japanilaiset ovat jatkuvasti lisänneet joukkojaan Hopein maakunnassa. Heidän johtajansa julistavat, että se tapahtuu itse-

puolustustarkoituksessa. Mutta annetaanpas ajan kulua ja katsotaan tapahtumain menoa. Eivätköhän nämä joukot jää suureksi osaksi "uuteen isänmaahan". Arvellaankin, että piakkoin on japanilaisilla aika ryhtyä päättävästi eroittamaan Hopein ja Tshaharin maakuntia uudeksi Mantshukuon tapaiseksi hallintoalueeksi. Voiko se tapahtua sodatta, on kysymys erikseen. Mutta sodan lopputuloksesta vielä nykyisissä oloissa, jos Kiina on yksin rintamassaan, ei liene epäilyksiä.

Konsuli: V. Nikanen.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 53

OSASTO: A 2

ASIA: f

Shanghaissa olevan pääkonsulinviraston rap. n:o 11

Konsuli Niskanen

16/9 1937

5000—10—35 4361

SHANGHAISSA OLEVA PÄÄKONSULINVIRASTO.

KIRJELMÄ n:o 1150/150.

Shanghai SSA 16 P:NÄ syys KUUTA 19 37.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

ULKOASIAINMINISTERIÖ
17/337 Sal. 37.
23/10-37
RYHMÄ OSA
53 A 2 f

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Poliittisia raportteja.

Pääkonsulinvirasto kunnioittaen oheisena Ulkoasiainministeriölle lähettää poliittisen raporttinsa n:o 11:

Kiinalais-neuvostolainen sopimus.

Konsuli: V. Nikander.

SHANGHAI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ. Salainen.

RAPORTTI n:o 11.

Shanghai ssa 16 p:nä syys kuuta 1937.

Asia: Kiinalais-neuvostolainen sopimus.

ULKOASIAINMINISTERIÖ
17/337 Sal. 37.
23/10-37
OSASTO 53 A 2

Nykyisin täällä vallitsevissa oloissa on aika vaikeaa pitää yllä henkilökohtaista kosketusta hyvin informoituihin ulkomaalaisiin ja kiinalaisiin piireihin. Kun metropoolin rauhallisimpiinkin osiin tipahtelee ammusten kappaleita, tosin ei enää muutamaan viikkoon kokonaisia panoksia, liikkuvat ihmiset mahdollisimman vähän ulkosalla. Muutenkin ollaan verrattain pitättyväisiä henkilökohtaisiin kannanilmaisuihin.

Olen otsikkoasiassa onnistunut jutteluttamaan, paitsi paria konsulitoveria, vain Kiinan ulkoasiainministeriön Shanghain toimiston päällikköä. Hänelläkään ei ollut huomattavampaa sanottavaa. Tosin hän vakuutti, ettei kiinalais-neuvostolaiseen hyökkäämättömyyspaktiin liity salaista sotilassopimusta eikä se myöskään vähimmässäkään määrin tasoita kommunismin tietä Kiinaan. Sopimuksen merkitys on negatiivinen, sanokaamme moraalinen. Sopimuspuolet sitoutuvat olemaan turvautumatta sotaan välisissä kahnauksissaan. He eivät sitoudu mihinkään keskenäiseen avunantoon jonkun muun vallan hyökkäyksen sattuessa. Sopimuksella tuskin on mitään kansainvälistä merkitystä. Se on vain parin ystävällisen vuorosanan heitto rajanaapurien kesken. Sopimus on sama, mitä Neuvosto-Venäjä on useaan kertaan tarjonnut myös Japanille, joka siihen ei kuitenkaan ole syitään selittämättä yhtynyt.

JAKELUOHJE: Tavallinen.

UE 2: A 4.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ..... ministeriölle.
Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

Luonnollisesti sopimus herätti epäluuloja japanilaisella taholla. Väitettiin, että siihen sisältyy salaisia liitteitä, jotka ovat tähdätyt Japania kohtaan, ja että se takaa pohjan kommunistiselle kiihotustyölle Kiinassa. Tiesipä parisilainen "Le Jour", että sopimuksen salaisessa osassa Neuvosto-Venäjä olisi sitoutunut toimittamaan Kiinalle ennen marraskuuta 362 lentokonetta, 200 tankkia, 5.000 hevosta, 2.500 moottoripyörää, 1.500 traktoria, 150.000 kivääriä, 120.000 kranaattia ja 16.000.000 kivärinpanosta. Lisäksi pitäisi Kiinan saada suurelta läntiseltä naapuriltaan vapaaehtoisia ja teknikoita. Tämän kaiken korvaukseksi pitäisi Neuvosto-Venäjän saada myönnytyksiä Pohjois-Kiinan olojen järjestelyssä sekä 50 prosenttia kullassa luovutetun tavaran arvosta.

Kiinalaisella virallisella taholla kielletään jyrkästi kaikki tällaiset sopimukset, niinkuin mainittu. Myöskin täkäläinen Neuvosto-Venäjän suurlähettiläs panee nauruksi kaikki lehtien jutut pitemmälle menevästä sopimuksesta kuin julkisuuteen saatettu sanamuoto edellyttää. Tämä luonnollisesti ei vielä takaa mitään salaisen sopimuksen olemassaolosta puolesta eikä vastaan. Likimmät kuukaudet osoittanevat käytännössä, sotatapahtumien kulun kautta, onko jutuissa jotain perää.

Jos niin olisi, ei sen pitäisi ihmetyttää näitä oloja likeltä seuranneita. Japani on politiikallaan tehnyt liittolaisen etsinnän Kiinalle välttämättömyydeksi. Tehokkainta apua saisi se kieltämättä Neuvosto-Venäjältä. Monet vaikutusvaltaiset henkilöt täällä ovat jo kauan ja avoimesti ajaneet liittolaisajatuksia Neuvosto-Venäjän kanssa. Kenraali Tshiang Kai-shek ja useat muut Nankingin hallituksen mahtimiehet ovat suhtautuneet ajatukseen torjuvasti peläten

ärsyttävänsä liiaksi japanilaisia. Vihollisuuksien kehittyminen Kiinan ja Japanin välillä niin pitkälle kuin on tapahtunut on suuresti vähentänyt Nankingin varovaisuutta.

Tällä en kuitenkaan tahdo sanoa, että pitäisin juttuja salaisista sopimuksista tosiasioina. Tosin olen vakuutettu, että Kiina olisi nykyisessä tilanteessa valmis menemään huomattaviin sitoumuksiin Neuvosto-Venäjän kanssa. Mutta ei missään tapauksessa siten, että niillä valmistettaisiin tai helpotettaisiin Kiinan bolshevisointia. Nankingin johtavat miehet ovat tällä hetkellä jyrkästi kommunistivastaisia mitä Kiinaan itseensä tulee.

Enemmän epäilyksiä herättää täällä kuitenkin Neuvosto-Venäjän mahdollinen halu sekaantua kovin likeisesti parhaillaan käytävään taisteluun Kiinan ja Japanin välillä. Sen armeijakaan ei liene parhaassa henkisessä vireessä siirtymään sotajalalle. Euroopan tilanteen ja ennen kaikkea Saksan uhmailevan esiintymisen oletetaan muodostavan vakavan sordinon Neuvosto-Venäjälle, vaikka Japanin kasvava pyrkimys Aasian mantereelle on sillekin yhtä peloittava ja vastenmielinen kuin Kiinalle.

Sikäli kuin täältä käsin on voinut sähkösanomain välityksellä seurata muun maailman suhtautumista sopimukseen, ei se ole kovin suurta huomiota herättänyt. Saksaa tuntuu harmittavan veljeily bolsheviikkien kanssa. Mutta täkäläisissä saksalaisissa piireissä pidetään sopimusta Saksan kannalta vaarattomana ja sellaisenaan luonnollisena. Emämaan aatteellinen yhteislinjalaisuus Japanin kanssa ei häiritse Kaukoidän saksalaisten kiinalaisystävällisyyttä. Liikesuhteita tahdotaan kehittää ja ystävyys Kiinaan pitää horjumattomana. Monet saksalaiset Nankingin sotilasekspertit ovat lähteneet vapaaehtoisesti opastettavainsa kanssa tulilinjoille.

Sopimus ei täältä katsoen tunnu merkilliseltä. Se on vain yksi uusi samaa laatua, mitä Neuvosto-Venäjä on jo useita solminut. Kuitenkin se merkitsee loppua virallisen Nankingin täysin torjuvalle asenteelle Moskovaan nähden, mitä se on vuodesta 1927 alkaen osoittanut. Samanlaista sopimusta on nyt Kiina tarjonnut Japanille. Tarjousta lienee Japani pitänyt nykyisissä oloissa vähän sopimattomana pilantekona.

Liitän ohelle sopimustekstin kahtena englannin- ja yhtenä ranskankielisenä lehtileikkeleenä.

Konsuli: V. Niskanen.

North-China Daily News, 30. 8. 1937.

SINO-SOVIET NON-AGGRESSION TREATY CONCLUDED

Principles of 1928 Renunciation of War Pact Are Reaffirmed Between Two Countries

WAICHIAOPU ISSUES FULL TEXT

Nanking, August 29.

A TREATY of non-aggression was concluded between China and Soviet Russia on August 21, it was officially announced by the Ministry of Foreign Affairs to-day. Simultaneously with the announcement of the conclusion of the pact, the following statement by a Waichiaopu spokesman was released.

"The conclusion of the Treaty of Non-Aggression between China and the U.S.S.R. marks a beginning of collective security for the Pacific countries through mutual assurances of non-aggression.

"China and the Soviet Union reaffirm in this agreement the principles contained in the Treaty For the Renunciation of War in 1928. The two contracting parties once more declare that they condemn recourse to war for the solution of international controversies and renounce it as an instrument of national policy in their relations with each other.

"The two parties undertake to refrain in accordance with the above principles from any aggression against each other either individually or jointly with one or more other Powers.

"In the event that either of the contracting parties should be subjected to aggression on the part of one or more third Powers, the other contracting party obligates itself not to render assistance of any kind either directly or indirectly to such third Power or Powers at any time during the conflict and also to refrain from taking any action or entering into any agreement which may be used by the aggressor or aggressors to the disadvantage of the party subject to aggression.

Negative Provisions

"The provisions of the agreement are very simple and entirely negative in nature, being merely intended to maintain peace by mutual assurances of non-aggression and non-assistance to aggressors.

"Nevertheless, its very simplicity and its high ideals have made it an important supplementary document to the Treaty for the Renunciation of War as well as other peace-preserving treaties.

"A large number of non-aggression agreements have been concluded by various nations within the past ten years. In fact many such agreements have also been entered into between nations embracing entirely different political ideals. The Sino-Soviet non-aggression agreement does not differ in any essentials from other similar agreements although it is the first of its kind to be signed between Pacific countries.

"Although China to-day has been compelled to use force to resist foreign aggression of the most grave nature, it does not alter the fact that love of peace is a traditional trait of the Chinese people. If, therefore, China's aggressor were to awaken to this fact and change its national policy, she would still be willing to conclude with it a similar non-aggression agreement with a view to preserving the peace of the Far East and promoting the welfare of mankind.

"Great hopes are entertained in respect of the Sino-Soviet non-aggression agreement as it might prove to be a turning point for the general improvement of the Far Eastern situation."

The Full Text

The following is the full text of the treaty:

"The National Government of the Republic of China and the Government of the Union of Soviet Socialist Republics, animated by the desire to contribute to the maintenance of general peace, to consolidate the amicable relations now existing between them on a firm and lasting basis, and to confirm in a more precise manner the obligations mutually undertaken under the Treaty for the Renunciation of War signed in Paris on August 27, 1928, have resolved to conclude the present treaty and have for this purpose appointed as their plenipotentiaries, that is to say:

"His Excellency the President of the National Government of the Republic of China.

"Dr. Wang Chung-hui, Minister of Foreign Affairs,

"The Central Executive Committee of the Union of Soviet Socialist Republics,

"Mr. Dimitri Bogomoloff, Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of the Union of Soviet Socialist Republics to the Republic of China,

"Who having communicated their full powers found in good and due form, have agreed upon the following articles:

Four Articles

"**Article One**—The two High Contracting Parties solemnly reaffirm that they condemn recourse to war for the solution of international controversies and that they renounce it as an instrument of national policy in their relations with each other and in pursuance of this pledge they undertake to refrain from any aggression against each other individually or jointly with one or more other Powers.

"**Article Two**—In the event that either of the High Contracting Parties should be subjected to aggression on the part of one or more third Powers, the other High Contracting Party obligates itself not to render assistance of any kind, either directly or indirectly, to such third Power or Powers at any time during entire conflict and also to refrain from taking any action or entering into any agreement which may be used by the aggressor or aggressors to the disadvantage of the party subjected to aggression.

"**Article Three**—The provisions of the present treaty shall not be so interpreted as to affect or modify the rights and obligations arising in respect of the High Contracting Parties out of bilateral or multilateral treaties or agreements of which both High Contracting Parties are signatories and which were concluded prior to the entering into force of the present treaty.

"**Article Four**—The present treaty is drawn up in duplicate in English. It comes into force on the day of signature by the above-mentioned plenipotentiaries and shall remain in force for a period of five years. Either of the High Contracting Par-

willing to conclude with it a similar non-aggression agreement with a view to preserving the peace of the Far East and promoting the welfare of mankind.

"Great hopes are entertained in respect of the Sino-Soviet non-aggression agreement as it might prove to be a turning point for the general improvement of the Far Eastern situation."

both High Contracting Parties are signatories and which were concluded prior to the entering into force of the present treaty.

"Article Four—The present treaty is drawn up in duplicate in English. It comes into force on the day of signature by the above-mentioned plenipotentiaries and shall remain in force for a period of five years. Either of the High Contracting Parties may notify the other six months before the expiration of the period of its desire to terminate the treaty. In case both parties fail to do so in time, the treaty shall be considered as being automatically extended for a period of two years after the expiration of the first period. Should neither of the High Contracting Parties notify the other six months before the expiration of the two-year period of its desire to terminate the treaty, it shall continue in force for another period of two years and so on successively.

"In witness thereof, the respective plenipotentiaries have signed the present treaty and have affixed thereunto their seals. Done at Nanking the twenty-first day of August, 1937."—Central News.

"No Information"

Moscow, Aug. 29.

"We have no information concerning a Sino-Soviet pact," declared Soviet officials when questioned today regarding a Tokyo message reporting the conclusion of a non-aggression pact between Moscow and Nanking.—Reuter.

Le Journal de Shanghai, 30.8.1937.

UN PACTE DE NON-AGRESSION SINO-SOVIETIQUE A ETE SIGNE A NANKIN LE 21 AOUT

L'accord est d'un caractèrere nettement négatif et ne vise seulement qu'à maintenir la paix par des assurances mutuelles de non-agression et par la non-assistance à des agresseurs, a déclaré un porte-parole du Waichiaopou

Nankin, 29 août

Le Waichiaopou a annoncé officiellement, aujourd'hui qu'un traité de non-agression a été conclu, le 21 août, par la Chine et l'U.R.S.S. et un porte-parole a fait la déclaration suivante :

«La conclusion de ce traité marque le début de la sécurité collective pour les pays du Pacifique par des assurances mutuelles de non-agression.

«La Chine et l'U.R.S.S. réaffirment, dans cet accord, les principes contenus dans le traité pour la renonciation à la guerre de 1928. Les deux parties contractantes déclarent à nouveau qu'elles condamnent le recours à la guerre comme moyen de solution des controverses internationales et y renoncent en tant qu'instrument de politique nationale dans leurs relations entre elles.

«Conformément à ces principes, les deux parties s'engagent à s'abstenir de toute agression l'une envers l'autre, soit individuellement, soit de concert avec une ou plusieurs puissances étrangères.

«Dans le cas ou l'une des parties contractantes serait soumise à l'agression d'une ou plusieurs autres puissances, l'autre partie serait dans l'obligation de ne pas prêter assistance directement ou indirectement à cette ou ces puissances au cours du conflit et de s'abstenir de toute action ou de conclure un accord quelconque qui pourrait être utilisé par le ou les agresseurs au désavantage de la partie victime d'une agression.

«Les clauses de l'accord sont simples et d'un caractère entièrement négatif, visant seulement à maintenir la paix par des assurances mutuelles de non-agression et par la non-assistance aux agresseurs.

«Cependant, sa simplicité même et les hauts idéals qu'il exprime ont fait de cet accord un complément important du traité de renonciation à la guerre et des autres traités visant au maintien de la paix.

«Au cours des dix dernières années, de nombreux pactes de non-agression ont été conclus par diverses nations, certains même entre des nations ayant des idéals politiques entièrement divergents. Le pacte sino-soviétique ne diffère en rien essentiellement des autres documents similaires, bien qu'il soit le premier du genre signé entre des nations du Pacifique.

«Bien que la Chine ait été le recours à la guerre comme moyen de solution des controverses internationales et qu'elles y renoncent en tant qu'instrument de politique nationale dans leurs relations entre elles et, conformément à cet accord, elles s'engagent à s'abstenir de toute agression l'une envers l'autre soit individuellement, soit en compagnie d'autres puissances.

Article 2. — Dans le cas ou l'une des hautes parties contractantes serait soumise à l'agression d'une ou plusieurs autres puissances, l'autre partie serait dans l'obligation de ne prêter assistance à l'agresseur sous aucune forme, soit directement, soit indirectement, durant toute la durée du conflit et aussi de s'abstenir de toute action ou de conclure un accord quelconque qui pourrait être utilisé par le ou les agresseurs au désavantage de la partie victime de l'agression.

Article 3 — Les clauses du présent traité ne doivent pas être interprétées de manière à porter atteinte ou à modifier les droits et les engagements des hautes parties contractantes découlant des traités signés par elles avec une ou plusieurs puissances avant la mise en vigueur du présent traité.

Article 4 — Le présent traité est rédigé en double exemplaire en langue anglaise. Il devient opérant du jour de sa signature par les plénipotentiaires mentionnés ci-dessus et le restera pendant une période de cinq années. Chacune des hautes parties contractantes pourra notifier à l'autre partie six mois avant la date d'expiration son désir de ne pas renouveler le traité. Si ni l'une ni l'autre des parties ne donne ce préavis, le traité sera considéré comme renouvelé automatiquement pour une période de deux années après l'expiration de la première période. Si ni l'une ni l'autre des parties ne notifie à l'autre six mois à l'avance son désir de ne pas renouveler le traité, celui-ci sera prolongé à nouveau de deux années, et ainsi successivement tous les deux ans.

Ont signé et apposé leur sceau les plénipotentiaires des deux parties. Fait à Nankin le 21 août 1937. — *Central News*

L'[illegible] à Moscou

non-agression ont été conclus par diverses nations, certains même entre des nations ayant des idéals politiques entièrement divergents. Le pacte sino-soviétique ne diffère en rien essentiellement des autres documents similaires, bien qu'il soit le premier du genre signé entre des nations du Pacifique.

«Bien que la Chine ait été forcée, aujourd'hui, de faire usage de la force pour repousser une agression étrangère de la nature la plus grave, cela ne change rien au fait que l'amour de la paix est un trait traditionnel du caractère du peuple chinois. Si, par conséquent, l'agresseur de la Chine se rendait compte de ce fait et modifiait sa politique la Chine serait encore prête à signer avec lui un accord similaire de non-agression en vue de maintenir la paix en Extrême-Orient et pour le bien de l'humanité.

«On peut avoir de grands espoirs en ce qui concerne les effets de l'accord sino-soviétique car il pourrait marquer un tournant dans l'amélioration générale de la situation en Extrême-Orient.»

LE TEXTE DU TRAITE

Voici le texte intégral de l'accord :

«Le gouvernement national de la République de Chine et le gouvernement de l'U.R.S.S., animés du désir de contribuer au maintien de la paix générale, de consolider les relations amicales existant actuellement entre elles sur une base solide et durable et de confirmer, de manière plus précise, les engagements mutuellement pris par le traité de renonciation à la guerre signé à Paris le 27 août 1928, ont résolu de conclure ce nouveau traité et ont désigné comme plénipotentiaires respectifs :

le président du gouvernement national de la République de Chine et le Dr. Wang Tchounghoui, ministre des Affaires étrangères ;

le comité central exécutif de l'U.R.S.S. et M. Bogomoloff, ambassadeur extraordinaire et plénipotentiaire de l'U.R.S.S. auprès de la République de Chine.

Ceux-ci s'étant communiqués leurs pleins pouvoirs, ont convenu des articles suivants:

Article I. — Les deux hautes parties contractantes réaffirment à nouveau qu'elles condamnent

sera prolongé à nouveau de deux années, et ainsi successivement tous les deux ans.

Ont signé et apposé leur sceau les plénipotentiaires des deux parties. Fait à Nankin le 21 août 1937. — *Central News*

L'opinion à Moscou

Moscou, 29 août

Le ministère des Affaires étrangères soviétique a publié, aujourd'hui, le texte du pacte de non-agression sino-soviétique, sans l'accompagner d'aucun commentaire.

Toutes les personnalités officielles interrogées par l'agence Reuter au sujet d'une assistance éventuelle à la Chine ont décliné de répondre.

Les observateurs bien informés pensent que l'armée rouge n'entrerait en action que dans le cas d'une agression contre la Mongolie Extérieure, à laquelle la Russie est liée par un pacte d'assistance mutuelle.

Les milieux soviétiques voient dans le nouvel accord un nouvel apport à la cause de la paix et pensent que les objections chinoises au traité russo-mongol n'existent plus.

L'U.R.S.S. maintient en permanence, en Extrême-Orient, une armée spéciale dont les effectifs sont évalués entre 400.000 et 500.000 hommes. On ne sait, à Moscou si des renforts ou du matériel supplémentaire lui ont été envoyés ces derniers temps.— **Reuter**

Les commentaires à Berlin

Berlin, 30 août

«La Chine s'est jetée dans les bras du communisme», déclare un communiqué publié par l'Association nippo-allemande au sujet du pacte de non-agression sino-soviétique qui a été signé récemment.

Les milieux politiques allemands, commentant avec acerbité le pacte, déclarent que le Kuomintang est sous l'influence soviétique depuis longtemps et que le nouveau pacte ne change rien au présent état de choses.

Les milieux allemands pro-japonais voient dans ce pacte une nouvelle raison de resserrer et de développer la collaboration germano-nippone contre le communisme. — HAVAS

Les commentaires d'un journal de Nankin

Nankin, 30 août

Les journaux de la capitale voient, dans la conclusion du pacte de non-agression sino-soviétique, un nouveau pas vers la consolidation des relations cordiales existant entre la Chine et l'U.R.S.S. et le renforcement de la paix en Extrême-Orient Cependant, ils soulignent, dans leurs éditoraux, que l'accord ne doit pas être interprété comme une alliance sino-soviétique inspirée par les hostilités sino-nippones actuelles ou comme étant l'indication de l'acceptation du communisme par la Chine.

Le «Courrier du Matin» dit que l'accord a un but négatif: de non-agression, et un but positif : de coopération. Bien que les deux nations se soient engagées à ne pas recourir à la

Article I. — Les deux hautes parties contractantes réaffirment à nouveau qu'elles condamnent [illegible] germano-nippone contre le communisme. — HAVAS

Les commentaires d'un journal de Nankin

Nankin, 30 août

Les journaux de la capitale voient, dans la conclusion du pacte de non-agression sino-soviétique, un nouveau pas vers la consolidation des relations cordiales existant entre la Chine et l'U.R.S.S. et le renforcement de la paix en Extrême-Orient Cependant, ils soulignent, dans leurs éditoraux, que l'accord ne doit pas être interprété comme une alliance sino-soviétique inspirée par les hostilités sino-nippones actuelles ou comme étant l'indication de l'acceptation du communisme par la Chine.

Le «Courrier du Matin» dit que l'accord a un but négatif: de non-agression, et un but positif : de coopération. Bien que les deux nations se soient engagées à ne pas recourir à la guerre pour régler des différends internationaux, elles n'ont pas prévu l'assistance mutuelle au cas où l'une d'entre elles serait soumise à l'agression d'une ou plusieurs autres puissances.

Le pacte n'a donc aucun rapport, quel qu'il soit, avec les hostilités actuelles, dit le journal. Il cimente une entente amicale plutôt qu'une alliance militaire entre les deux nations.

Le «Courrier du Matin» s'efforce ensuite de dissiper les doutes concernant l'influence éventuelle de l'accord sur la politique intérieure de l'une ou l'autre des parties contractantes. Il souligne que le traité indique clairement que les droits et obligations découlant d'accords bilatéraux ou multilatéraux précédemment conclus par les signataires ne sont en aucune façon affectés par le nouveau pacte. Il va sans dire que celui-ci n'aura aucune répercussion sur la politique intérieure ou le statut politique des deux nations.

En d'autres termes, en dépit de ce traité, la Chine continuera à être une république de «San Min Tchou Yi» et la Russie une union soviétique et ni l'une ni l'autre n'essayera d'imposer à l'autre partie ses idéaux politiques.

Le «Quotidien du Centre», organe officiel, dit qu'on ne doit pas voir, dans le nouveau pacte, l'indication d'une assistance extérieure à la Chine dans la guerre défensive qu'elle mène actuellement contre le Japon.

Répétant que la Chine doit ne compter que sur elle-même pour se défendre et survivre, le journal dit qu'en raison de la situation internationale aucun pays n'accepterait le sacrifice de sauver une autre nation aux prises avec un agresseur.

Le «Hsing Min Pao» dit que diplomatiquement le nouvel accord ne fait pas fonction d'alliance militaire, tandis que, du point de vue intérieur, il ne signifie nullement que la Chine mettra fin à sa politique d'extermination de tous les communistes. — *Central News*

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 53

OSASTO: Å 2

ASIA: f

Shanghaissa olevan pääkonsulinviraston raportti n:o 12

Konsuli Nirkanen

24/9 1937

5000—10—35 4261

Pori.

Shanghaissa OLEVA PÄÄKONSULINVIRASTO.

KIRJELMÄ n:o 1203/157.

Shanghai SSA 25 P:NÄ syys KUUTA 19 37.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

ULKOASIAINMINISTERIÖ
15 337 Sal 37.
20/10-37
53 6 A 2 g

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Poliittisia raportteja.

Pääkonsulinvirasto kunnioittaen oheisena Ulkoasiainministeriölle lähettää poliittisen raporttinsa n:o 12:

Kiinan vetoomus Kansainliittoon.

Konsuli: V. Niskanen.

UE 5: A 4.

SHANGHAISSA OLEVA LÄHETYSTÖ. Salainen.

RAPORTTI n:o 12.

Shanghai ssa 24 p:nä syys kuuta 1937.

Asia: Kiinan vetoomus Kansainliittoon.

ULKOASIAINMINISTERIÖ
15 337 Pol. 37.
20/10-37
OSASTO O ASIA
53 A 2

Minun on tarpeetonta tässä kosketella sen vetoomuksen sanamuotoa, käsittelyä j.n.e., minkä Kiina on esittänyt Kansainliitolle kiinnittääkseen tämän huomiota Japanin valtauspuuhain nykyiseen vaiheeseen Kiinassa. Shanghaista katsoen voinen toistaiseksi rajoittua vain siihen, millaisin motiivein ja toivein Kiina on vetoomukseensa lähtenyt.

Kun Kiina pyrki viime vuonna Kansainliiton neuvoston jäseneksi, saattoi sekä johtavien kiinalaisten henkilökohtaisista argumenteerauksista että lehdistön kirjoituksista vetää lyhyesti sen johtopäätöksen, ettei Kansainliiton uskottu voivan tehdä sanottavia Kiinan poliittisen aseman parantamiseksi. Tahdottiin vain olla mukana kansainvälisessä arvovaltaisessa laitoksessa, koska jokseenkin kaikki muutkin sivistyneestä käyvät vallat ovat siellä ja koska sitä tietä toivottiin voitavan mainostaa Kiinan poliittista ja taloudellista nousua sekä saada Liitolta apua hygieenisissä ja kulttuurikysymyksissä.

Tuntuu merkilliseltä nyt, että vain aniharva yksityinen on esilläolevaan vetoomukseen nähden näin kapean ohjelman ja laihain odotusten kannalla. Sanomalehdistä on jok'ainoa varsinaisesti kiinalainen lehti kirjoittanut huomattavalla luottamuksella siitä avusta, mitä Liitolta toivotaan ja mihin sen uskotaan pystyvän. Olen nähnyt toista-

JAKELUOHJE:
Tavallinen ja lisäksi ministeri VALVANTEELLE.

UE 2: A 4.

Jakeluohjemalleja:
Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ..... ministeriölle.
Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

kymmenen kiinalaisen päivälehden johtavaa kirjoitusta eikä yksikään niistä ole sellaisenaan pessimistinen. Kautta linjan toivotaan asian käsittelyn ~~sellaisenaan~~ muodostuvan Kiinalle rohkaisevaksi mainosprosessiksi, uskotaan, että Japani tulee julistetuksi "koko maailman omantunnon" edessä häikäilemättömäksi hyökkääjäksi.

Verrattain yleistä on, että luotetaan Japanin rahallisen aseman heikentyvän välittömästi Kansainliiton otettua jutun käsiteltäväkseen. Mutta vain aniharva lehti rohkenee toivoa, että tässä vastakkaisten talousintressien ja poliittisten uskomusten maailmassa saataisiin aikaan kaupallisia pakotteita Japania vastaan. On huomautettu toisaalta, että pakoitteet saattaisivat eräät vallat ottamaan muodollisesti neutraalisen asenteen Kiinaan nähden, mikä vaikeuttaisi Kiinan aseistamista.

Johtavain kiinalaisten kannasta antaa hyvän kuvan kenraali Tshiang Kai-shekin toissapäiväinen Havasin edustajalle antama haastattelu, missä hän m.m. lausui vakavasti toivovansa, että "Kansainliitto tulee nykyisessä kiinalais-japanilaisessa ristiriidassa täyttämään velvollisuutensa ja saattamaan Japania vastaan voimaan tehokkaat pakoitteet."

"Viiden viimeisen vuoden kokemukset osoittavat erinomaisesti, että Japanin ambitio on vallata koko Kiina ja anastaa Aasian mahtajan asema muuhun maailmaan nähden. Jos suurvallat epäilevät nyt, kun vielä on aikaa, tarttua keinoihin hillitäkseen Japanin anastuspolitiikkaa, johtaisi se ei ainoastaan valtain kaupallisten ~~räikeään~~ intressien tuhoutumiseen Kiinassa, vaan siitä kehkeytyisi myöskin vakava uhka kaikelle, mitä he omistavat Kaukoidässä ja Tyynenmeren maissa. Toivon, että ulkomaiset valtiomiehet selvästi tajuavat nykyisen tilanteen vaarat ja luotan heidän ryhtyvän pian kaikkiin niihin toimenpiteisiin

Japania vastaan, mihin Kansainliiton paktin puitteissa voidaan." - Se on siis lyhyesti Kiinan hallituksen virallinen kanta.

Tämän lisäksi on huomautettava, että kiinalaiset ovat elävästi vakuutettuja taistelevansa niiden vanhain vapausaateiden, kansain itsemäärämisoikeuden j.n.e. puolesta. Mutta vain sellaiselle, jonka luullaan uskomuksiltaan olevan monivivahteisen fascistirenkaan ulkopuolella, uskaltaudutaan kuvailemaan, minkä aineellisen ja henkisen kapitaalin ja itsetunnon lisän hyökkäävä fascismi saavuttaisikaan, jos Kiina saataisiin taltutetuksi sen orjamateriaaliksi ja vielä veljesrenkaan pöyhkeimmän ja raaimman vesan käsiin.

En mene muuten päättelemään, onko Kiinan osoittama luottamus Liittoon vain siivoussyistä johtuvaa taktillista asennoitumista, vai onko kansallisen hädän suuruus ja usko vaaran yleismaailmalliseen luonteeseen nostanut todellisiakin toiveita. Se on hyvin mahdollista.

Kiinaan hartaaseen haluun saada Japani tuomituksi Kansainliiton päätöksellä hyökkääjäksi vaikuttanee vähin kiinalaisten johtavain piirien "rasitettu" omatuntokin. Tosiasia näyttää olevan, että kiinalaiset sotilaat ampuivat tällä kertaa käytävissä taisteluissa ensimmäiset laukaukset sekä pohjoisessa että Shanghain ympäristössä. Kun japanilaiset koettavat tehdä tästä erikoisvalttinsa, hermostuttaa se luonnollisesti kiinalaisia. Mutta jokapäiväisen järjen valossa ei tämä seikka voi tuomioon ratkaisevasti vaikuttaa, sillä kyllä ne laukaukset olivat mitä karkeimman provokation aiheuttamat ja hyväksyttävässä hätävarjeluksessa ammutut. Palaan asian tähän puoleen myöhemmin.

V.a. asiainhoitaja: V. Nissonen

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 53

OSASTO: A 2

ASIA: 1

Shanghaissa olevan pääkonsuliviraston raportti n:o 13.

Konsuli Virkanen

28/9 1937

5000—10—35 4201

SHANGHAI SSA OLEVA PÄÄKONSULINVIRASTO.

KIRJELMÄ n:o 1212/160.

Shanghai SSA 28 P:NÄ syys KUUTA 19 37.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

16 337 Pal. 37.

20/10.37

	LUKU	ASIA
53	A 2	f

Ulkoasiainministeriölle

ASIA: Poliittisia raportteja.

Pääkonsulinvirasto kunnioittaen oheisena Ulkoasiainministeriölle lähettää poliittisen raporttinsa n:o 13:

"Kiinan kommunismin loppu".

Konsuli: V. Nikanne.

UE 5: A 4.

SHANGHAI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ. Salainen.

RAPORTTI n:o 13.

16 337 Sal. 37.

Shanghaissa 28 p:nä syys kuuta 19 37. 20/10-37

Asia: "Kiinan kommunismin loppu".

53 J2 f.

Olen moneen kertaan raporteissani selvitellyt Kiinan kommunismin olemusta ja Nankingin taistelua sitä vastaan. Kiinan kansan luonne on aivan erikoisen korostetusti individualistinen, ehkä täsmällisemmin sanoen perhe-individualistinen. Omien ja perhe-etujen uhraaminen yhteiskunnan hyväksi on sille ollut vastenmielinen ja ylen vaikea tehtävä. Luonnollisesti viimeisten vuosien kansallinen kasvatus, mitä koulut, Kuomintangin paikallisosastot ja "Uuden Elämän Liike" ovat suorittaneet, on osittain muuttanut mieliä, varsinkin nuoremman polven keskuudessa. Ennen kaikkea on kuitenkin maan suuri hätä, vuosituhantisen vapauden ja valtiollisen itsenäisyyden menettämisen vaara, japanilaisen uhan edessä yhdistäneet massoja ja saattaneet ne tajuamaan voimakkaan keskushallituksen tarpeellisuuden.

Kiinan kommunistit olivat ennen kaikkea tyytymättömiä huonoon paikallishallintoon, tolkuttomaan verojen kiskontaan ja nurinkurisiin maanomistusoloihin. Johtajain joukossa oli muutamia oikein Moskovan kouluttamia kommunisteja ja yhteyksiä senvuoksi pidettiin yllä Neuvosto-Venäjälle. Rivimiesten valtava enemmistö oli kuitenkin virkamieskurjuuden ja kotiympäristönsä lohduttoman surkeuden oppositioon nostattamia intomielisiä maailmanparantajia. Kiinan kommunistisen puolueen ohjelma ei koskaan ollut oikeauskoinen, esim. maan-

JAKELUOHJE:
Tavallinen ja lisäksi ministeri VALVANTEELLE.

UE 2: A 4.

Jakeluohjemalleja:
Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ..... ministeriölle.
Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

omistuksen kansallistuttamista ei vaadittu, vaan suunnilleen sellaista maareformia, mikä parikymmentävuotta sitten toimeenpantiin Virossa ja Latviassa.

Oppositiomielisten järjestäytyminen sotilaallisesti taisteluteitse asiaansa ajamaan antoi varsinaisille moskovalaisille entistä enemmän sananvaltaa. Varakkaiden murhat ja ryöstöt eivät olleet harvinaisuuksia. Viime vuoden syyspuolella tämä terroristinen toiminta kuitenkin lakkasi Moskovasta käsin annettujen ohjeiden mukaisesti. Sianfun tapahtumain aikana viime joulukuussa, kun kenraali Tshiang Kai-shekiä pidettiin hänen politiikkaansa tyytymättömäin vankina, oli kenraalilla Moskovan kannatus. Kommunistijoukkoja kehoitettiin liittymään häneen. Luotettavain tietojen mukaan ei Moskova edes vaatinut mitään "yhteisrintamaa", vaan kehoitti aateveljiään ehdoitta antautumaan Tshiangin johtoon.

Myöhemmin talvella kommunistien ja Nankingin välillä tapahtuneesta sovinnosta olen reportoinut. Sanomalehdet ovat tietenkin kertoneet entisten punakenraalien ja heidän joukkojensa sijoituksesta Nankingin armeijoihin taistelemaan japanilaisia vastaan. Nyt on t.k. 23 päivänä/saatettu täällä julkisuuteen tieto, että Kiinan entiset kommunistijohtajat ovat julistaneet "Kiinan Neuvosto-Tasavallan" hajonneeksi, s.o. kommunistisen puolueen lakkaavan olemasta. Julistuksessa sanotaan, että olosuhteet ovat tehneet välttämättömäksi traditionaalisesta kannasta luopumisen uuden politiikan hyväksi, minkä päämääränä on kansallinen yhteys. Edelleen julistuksessa lausutaan, että tri Sun Jat-senin "kolmen kansallisen periaatteen" (Three People's Principles) elämään soveltaminen ovat muodostuneet Kiinan pelastuksen ehdoksi. Vast'edes ei ole eroa hallituksen ja entisten kommunistijoukkojen välillä, kaikki ovat Kiinan kansallista

armeijaa. Japanilla ei ole enää vastassaan kommunistirykmenttejä, vaan yksinomaan yhteisen Kiinan sotaväkeä.

On sanottu, että kiinalais-neuvostolainen hyökkäämättömyyspakti on tasoittanut tietä tähän ratkaisuun. Kiinan ulkoasiainministeriön Shanghain toimiston päällikkö väitti kuitenkin juuri hänen luonaan käydessäni, että "Kiinan kommunismin loppu" oli kokonaan olosuhteiden pakkotulos, kommunisteille ei jäänyt tilaa Kiinan valtakunnassa erilliseen olemassaoloon, sillä kansan koko huomio on keskittynyt taisteluun vihollista vastaan, tilanne ei salli lahkolaisuutta, vaan se vaatii ehdotonta antautumista keskusjohdon ohjattavaksi.

Tiedusteluuni, onko sodan päätyttyä oletettavissa, että kommunistit tyytyvät hiljaisoloon eivätkä taas ala esiintyä erikoisrintamineen ja vaatimuksineen, puhuteltavani vastasi luottavansa, että taisteluveljeys yhdistää ja saattaa kommunistitkin huomaamaan myös keskushallituksen nykyisellä linjalla pyrittävän hyvin vakavasti niiden epäkohtien poistamiseen, mitä vastaan kommunistit ovat kuvitelleet spesialiteettinaan taistelevansa.

Kenraali Tshiang Kai-shek on kommunistien päätöksen johdosta lausunut julkisuudessa vilpittömän ilonsa ja tyytyväisyytensä. Se on hänen käsityksensä mukaan "kansallistunteen loistava voitto muista motiiveista". Edelleen hän voimakkaasti vetoaa mainittuihin tri Sun Jat-senin kolmeen periaatteeseen. "Tämä perustus on muuttumaton eikä tulla sallimaan sen muuntelemista tai uhraamista". "Niiden aatteiden johtamina Kiina taistelee itsenäisyyttä kohti ja kehittää askeleelta suurempaa sisäistä yhtenäisyyttä keskeisen luottamuksen hengessä kansallisia apulähteitään ulkoisen hyökkääjän takaisinlyömiseksi". "Olen lujasti vakuutettu, et-

tä Kiina taistelussa olemassaolonsa puolesta taistelee myöskin kansainvälisen rauhan ja oikeuden puolesta."

Kun kenraali Tshiang puhuessaan kommunismin likvitoinnista voimakkaasti vetoaa tri Sun Jat-senin kolmeen periaatteeseen, sopii tässä johdattaa mieliin, että nämä aatteet, kansallismielisyys, kansanvalta ja hyvinvointi (englanniksi ne tavallisesti käännetään "nationalism, democracy, livelihood") ovat tri Sun'in kiinalaista sosialismia, jonka hän oli vakuutettu pohjautuvan suurten sosialististen kirjailijain teoksiin. Opit olivat vain Kiinan oloihin sovellutettuja. Tri Sun'in mentyä ovat monet hänen seuraajistaan ja oppilaistaan koettaneet tosiaankin jonkinlaisen sosialismin hengessä seurata suurta oppi-isää. Yksi näistä uskollisista on epäilemättä kenraali Tshiang Kai-shek. Tällaisia puolisosialisteja on täällä runsaasti Kuomintangin järjestön palveluksessa, lehtimiehinä ja kunnallisissa tehtävissä. Nankingin hallituksen enemmistöaines on kuitenkin varsin tanakasti porvarillista, vaikka se juhlatilaisuuksissa laulaakin ylistystä tri Sun'in kolmelle periaatteelle. Ja miks'ei sitä porvarikin voisi tehdä?

Paikalliset lehdet, joista hyvin monet ovat kirjoittaneet kommunistien julistuksesta raporttini alkuun merkityin otsikoin, ovat kiiruhtaneet teroittamaan japanilaisille, että heillä olisi nyttemmin enemmän tekemistä omassa maassaan kuin Kiinassa taistelussa kommunismia vastaan. Tässä on annos totuutta. Ei missään tapauksessa Japani saata enää Kiinalle huomauttaa, että koska Kiina ei itse näy pystyvän lannistamaan kommunistejaan, on Japanin sitä autettava. Mutta eiköhän olisikin vähän herkkäuskoista ottaa todesta, että Japanille on mainitusta syystä koskaan ollut kiire toimittaa joukkojaan Kiinan mantereelle.

V.a. asiainhoitaja: V. Nissinen.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 53

OSASTO: D 2

ASIA: f

Shanghaissa olevan pääkonsuliviraston rap. n:o 14.

Konsuli Niskanen

8/10 1937

5000—10—35 4361

Šanghaissa OLEVA PÄÄKONSULINVIRASTO.

KIRJELMÄ n:o 1290/175.

Šanghaissa 8 P:NÄ loka KUUTA 19 37.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

ULKOASIAINMINISTERIÖ
18/332 Tal. 1937
3/11. 37
OSASTO
ASIA
53 A 2 f

Ulkoasiainministeriölle

ASIA: Raportti n:o 14.

Pääkonsulinvirasto kunnioittaen oheisena Ulkoasiainministeriölle lähettää raporttinsa n:o 14:

Neuvosto-Venäjä ja Kiinan-Japanin sota.

Konsuli: V. Niskanen.

Šanghaissa OLEVA LÄHETYSTÖ. Salainen.

RAPORTTI n:o 14.

Šanghaissa 8 p:nä loka kuuta 1937.

Asia: Neuvosto-Venäjä ja Kiinan-Japanin sota.

18/337 Sal. 37
3/11-37
53 A 2 6

Neuvosto-Venäjän suhtautuminen Japanin nykyiseen valtaussotaan Kiinassa on luonnollisesti yksi niitä kysymyksiä, mitkä täällä eniten kiinnostavat ulkomaalaista tarkkailijaa. Kun suorat yhteydet Nankingiin ovat muuttuneet varsin vaikeiksi, on kysymykseen vaikea saada ensikäden kiinalaista valaistusta.

Lomalta palattuani oli minulla syyskuun alkupäivinä tilaisuus lyhyeen sananvaihtoon suurlähettiläs Bogomoloffin kanssa Venäjän suhtautumisesta nykyisiin Kiinan suurtapahtumiin. Tämä kielsi silloin jyrkästi kaikki huhut solmitun paktin salaisista pykälistä sekä japanilaisista ja muistakin lähteistä levitetyt jutut, että Venäjä olisi jo lähettänyt Kiinalle apuaan jossakin muodossa. Bogomoloff viittasi tapahtumiin kymmenisen vuotta sitten, jolloin Venäjä hyvin aktiivisesti sekaantui asiain kulkuun Kiinassa, ja sanoi, ettei niiden aikain muisto erikoisesti kehoita avunantoon. Kiina on epäkiitollinen avustettava.

On ikävä, että Venäjän täkäläinen pääkonsuli ja suurlähetystän neuvos Spilwanek, aikoinaan maansa konsuli Suomessa, on keväästä saakka ollut Peipingissä lomalla olevan pääkonsulin sijaisena. Hänen tapaamisensa oli aina suhteessa tai toisessa mielenkiintoinen ja antava. Šanghain pääkonsulinviraston väliaikainen hoitaja Simansky,

JAKELUOHJE: Tavallinen ja ministeri VALVANTEelle.

UE 2: A 4.

Jakeluohjemalleja:
Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ..... ministeriölle.
Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

vallan nuori mies, kertoo vain, ettei aivan likiaikoina ole odotettavissa mitään huomattavaa suhteiden kehittymisessä ja pitkän päälle ei kukaan voi sanoa sitä eikä tätä.

Suurlähettiläs Bogomoloff lensi toista viikkoa sitten Sinkiangin kautta Moskovaan ja sotilasasiamies Lepin muutamia päiviä sitten. Tiedustelin Simanskyltä matkan tarkoitusta. Hän mainitsi tällöin, että Bogomoloff oli kutsuttu henkilökohtaisesti raportoimaan nykyisestä tilanteesta Kiinassa ja Lepin täydentämään sitä sotilaallisella asiantuntemuksella. Vaikka Simanskyn puheista paistoi hyvin läpi, että hän henkilökohtaisesti toivoisi hartaasti Neuvosto-Venäjän asettuvan Kiinan rinnalle, ei hän sanonut tietävänsä kerrassaan mitään kongreettista suunnitelmista siihen suuntaan.

Kiinalaisella taholla ollaan yleensä hyvin iloisia Bogomoloffin ja Lepinin matkain johdosta ja luullaan, että ne ovat yhteydessä suoranaisen avun hankkimisen kanssa Venäjältä. Tämä käsitys näkyy kuitenkin perustuvan tilanteen yleiseen luonteeseen. Kenelläkään ei itse asiassa ole faktoja tiedossaan.

Virkatoverien keskuudessa on vallalla käsitys, että kysymyksessäolevain matkain yhteydessä tullaan neuvottelemaan ensi sijassa lentokoneiden ja aseiden myynnistä Kiinalle ja mahdollisesti lentäjäin luovuttamisesta vapaehtoisiksi Kiinan armeijaan. Jos tilanne Europassa kehittyy jokseenkin suotuisasti, jos ennen kaikkea Saksan ja Italian pysymisestä aloillaan näyttää olevan ädes vähin varmuutta, pidetään Venäjän suurempaakin sekaantumista Kiinan ja Japanin väliseen taisteluun todennäköisenä varsinkin edellyttäen, että Japani on kuluneiden taistelukuukausien aikana jossain määrin väsynyt.

Asioita tuntevissa piireissä täällä kielletään jyrkästi pääasiallisesti japanilaisten levittämät huhut Venäjän tähänastisesta avunannosta Kiinalle. Viimeksi eilin kuulin Italian täkäläisen sotilasasiamiehen ehdottomasti kumoavan nämä jutut ja lisäävän, ettei Kiina ole oikeastaan tähän mennessä apua tarvinnutkaan. Tosin raskaasta tykistöstä on puutetta, mutta se puute ei ole tässä maastossa kovinkaan valitettava, sillä raskasta tykistöä on vaikea siirtää paikasta toiseen. Tankkeja ei ole, mutta niilläkään ei täällä paljoa tehdä. Kunnollisista lentokoneista, ilmapuolustustykeistä ja hyvistä lentäjistä on puutetta. Sain kuulla, että Kiinan noin tuhannen koneen lentovoimista vain neljännes on enää käyttökunnossa. Toisen neljänneksen ovat japanilaiset rikkoneet. Ja noin puolet on alusta alkaen ollut toisarvoista tavaraa oston ja vastaanoton yhteydessä tapahtuneen rikollisen peylin vuoksi. Ammuksia Kiinan nykyisen armeijan aseistukseen on varastoissa vielä muutamiksi kuukausiksi ja uusia saadaan vähin eri teitä. Kotonakin valmistetaan joku määrä. Vasta sitten kun talvi alkaa olla käsissä, tulee Kiinan - Japanin sodan kriitillinen aika. Jos siihen mennessä ei ulkoista apua ole saatu, on Kiinan todennäköisesti siirryttävä sisisodan kannalle.

Bogomoloffin ja Lepinin matkat ovat luonnollisesti nykyisten tapahtumain yhteydessä, sehän on selvä. Bogomoloff tuli pitkältä lomaltaan, jonka hän vietti osaksi Moskovassa, kevätkorvalla eikä senvuoksi mene nyt ainakaan lomalle. Sikäli kuin täällä tiedetään, hän on vilpittömiä Stalinin miehiä eikä siksi tarvinne matkustella puhdistuspuuhain vuoksi. Hänellä on erinomaiset suhteet moniin kiinalaisiin johtomiehiin, niinkuin tri Sun Fo'hun, lakiasäätävän juanin esimieheen ja tri Sun Jat-senin poikaan,mut-

ta ei tiettävästi erikoiset "herrasväki" Tšiangiin. Täältä käsin asioita katsellen ei Bogomoloffin ja Lepinin matkoilla voi olla varsin jokapäiväisten asiain selvittelyn luonne. Täytyy olla kysymyksen jostakin tärkeämmästä ja kauaskantoisesta. Yleinen tilanne Kiinassa pyrkii väkisinkin tällöin viittoilemaan arvailulle suuntia.

V.a.asiainhoitaja: V. Niskanen.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 53

OSASTO: A 2

ASIA: f

Shanghaissa olevan pääkonsuliviraston rap. n:o 15.

Konsuli Virkanen

12/10 1932.

5000—10—35 4261

Šanghaissa OLEVA PÄÄKONSULINVIRASTO.

KIRJELMÄ n:o 1315/182.

Šanghaissa 12 P:NÄ loka KUUTA 19 37.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

ULKOASIAINMINISTERIÖ
19 337 Pol. U. 37.
8/11-37
No
Osasto Asia
53 A 2 f

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti n:o 15.

Pääkonsulinvirasto kunnioittaen oheisena Ulkoasiainministeriölle lähettää raporttinsa n:o 15:

K.L:n resolutiot ja U.S.A:n lausunnot.

Konsuli: V. Nikkanen.

UE 5: A 4.

SHANGHAISSA OLEVA LÄHETYSTÖ. Salainen.

RAPORTTI n:o 15.

Shanghaissa 12 p:nä lokakuuta 1937.

Asia: K.L:n resolutiot ja
U.S.A:n lausunnot.

ULKOASIAINMINISTERIÖ
19/337 Pol. 37.
3/11-37
53 A 2 f

Varmaankin se tosiseikka, että kiinalaiset joutuivat ampumaan ensimäiset laukaukset Japanin valtaussodan nykyisessä vaiheessa sekä Pohjois-Kiinassa että Shanghaissa, on tehnyt heidät kovin hermostuneen aroiksi muun maailman moraaliselle tuomiolle asiassaan yleensä. Kansainliiton molemmat resolutiot, varsinkin t.k. 6 päivältä oleva, Kiinan vetoomuksessa Liittoon ovat senvuoksi tulleet sekä Nankingin hallitukselle että kiinalaiselle lehdistölle sanomana, vaikkeikaan odottamattomana, mikä herättää vilpitöntä tyydytystä ja iloa. Tätä on ollut omiaan lisäämään presidentti Rooseveltin jokseenkin samanaikainen puhe, jota täällä on tulkittu avoimeksi ja autoritatiiviseksi Amerikan sympatiain osoitukseksi Kiinalle.

Ottaen huomioon edellämainitun kiusallisen seikan kiinalaisten osuudesta parhaillaan käytävien taistelujen alkamiseen ja japanilaisten voimakkaan propagandan eri maissa sekä heidän kieltämättömän kansainvälisen prestigensä, jota pystytään voimakeinoin tukemaan, oli tietysti likellä se mahdollisuus, että joku kansainvälisistä "tuomareista" olisi takertunut liiaksi mainittuun muodollisuuteen eikä ottanut kylliksi huomioon, että Japanin valtaussotaa on käyty Kiinassa asiallisesti katsoen keväästä 1931 keskeymättä ja että nykyinen vaihe on välitöntä jatkoa aikaisemmille. On enemmän tai vähemmän toisarvoi-

JAKELUOHJE: Tavallinen ja lisäksi ministeri VALVANTEELLE.

UE 2: A 4.

Jakeluohjemalleja:
Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ..... ministeriölle.
Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

nen rikkomus kansainvälistä rauhaa ja sopimuksia vastaan, jos Kiina nyt, alettua varttua voimainsa tuntoon, ei ole laukauksetta väistynyt itseään kohti ojennetun japanilaisen aseen edestä eikä jättänyt, niinkuin useimmiten aikaisempina vuosina, kenttää taistelutta tai mitättömän vastarinnan jälkeen hyökkääjälle. Molemmat julkiset lausunnot, sekä Kansainliiton resolutiot että presidentti Rooseveltin puhe ja siihen liittynyt U.S.A:n valtiodepartementin lausunto, saattavat Kiinan ilomielin toteamaan, että maailman omatunto reagoi asiallisesti ja oikein.

Ulkoministeri Wang Tshung-hui antoi t.k. 8 päivänä lehdistölle hallituksensa nimissä lausunnon, missä tuodaan julki mainittu tyytyväisyys, tosin jonkun verran pidättyvin sanoin. Hän lausui voitavan ilolla todeta, että kautta maailman erilaatuiset inhimillisen toiminnan ja elämän orgaanit ovat viime viikkoina alkaneet entistä voimakkaammin nostaa ääntään oikeuden ja humaniteetin asian puolesta, mikä on Kiinan historian nykyisessä käänteessä identtistä myötätunnon osoittamisen kanssa Kiinan kansaa kohtaan. Ministeri lausui siitä parhaat kiitoksensa kaikille, joille kiitos kuuluu.

Kansainliiton resolutiot merkitsevät sitä, että koko sivistynyt maailma on moraalisesti Kiinan asian takana. Japani on todettu tärkeiden sopimustensa rikkojaksi, asiallisesti hyökkääjäksi. On toivottavaa, että piakkoin ryhdytään positiivisiin keinoihin "kansainvälisten sopimusten ynnä oikeuden ja ihmisyyden oleellisimpain periaatteiden mielettömän rikkomisen estämiseksi Japanin puolelta".

U.S.A:n valtiodeparttementti on idän kysymykseen nähden tullut samaan tulokseen kuin Kansainliitto. Presidentti Rooseveltin puhe saa osakseen kaikkien rauhaarakastavain kansain kannatuksen ja se likentää toimenpiteitä varten U.S.A:aa Kansainliittoon, mikä on hyvin tärkeätä.

Tapahtumat vuodesta 1931 alkaen huipentuneina nykyiseen Japanin laajaan hyökkäysretkeen muodostavat maailmalle opetuksen, etteivät hurskaat toivomukset ja päätöslauselmat merkitse mitään Japanin sotilaspiirien valloitusvimman edessä. On ryhdyttävä positiivisiin keinoihin sivistyksemme pohjana olevain lakien ja periaatteiden suojaamiseksi.

Kiinan delegatio Genevessä onkin koettanut ministerin lausunnon hengessä kiirehtiä toimenpiteitä yhdeksän vallan konferenssin koollekutsumiseksi, miltä sanotaan toivottavan mahdollisimman nopeaa ratkaisua konfliktin selvittämiseksi, sillä "se muodostuu päivä päivältä seurauksiltaan tuhoisammaksi".

Kenraali Tšiang Kai-šek tulkitsi samana 8:na päivänä annetussa haastattelulausunnossa "United Pressin" edustajalle Kiinan kansan iloa presidentti Rooseveltin puheen, valtiodeparttementin lausunnon ja Kansainliiton resolutioiden johdosta. Varsinkin presidentin puheen hän sanoi liikuttaneen syvästi kiinalaisia. "Japani ei siedä toimenpiteittensä eikä politiikkansa arvostelua muiden taholta"."Vallatessaan Kiinan se monopolisoisi täkäläiset markkinat ja anastaisi itselleen yksinmääräjän aseman Tyynenvaltameren piirissä". "Kansainliiton päätökset ja U.S.A:n julistukset merkitsevät Kiinalle toivonpilkahdusta, mikä senmieliä syvästi liikuttaa.Kiina on valmis taistelemaan viimeiseen mieheensä saakka ajaakseen valtaajat pois maasta ja taatakseen itselleen vapaat jälleenrakennustyön mahdollisuudet".

On tarpeetonta toistaa runsaita lentien lausuntoja asiasta, sillä ne kajastavat samoja käsityksiä, yhteisiä kaikille valveutuneille kiinalaisille. Mainita voi kuitenkin, että "Sun Pao", Kiinan eniten levinnyt ja arvovaltaisin lehti, valittaa jonkun verran arvostelevassa sävyssä Nankingia kohtaan, ettei Kansainliiton koneistoa

koetettu panna liikkeelle jo heti heinäkuussa vihollisuuksien alettua pohjois-Kiinassa. Aikaa tuhlattiin ja sitä kuluu kotvanen vieläkin, ennenkuin aletaan nähdä, mitä Kansainliiton toimenpiteistä kypsyy. Lehti olisi puolestaan toivonut, että koko proseduuri olisi pohjattu 17 artiklaan.

Tosiaankin täällä alkaa tuntua siltä, että apua olisi saatava mistä tahansa. Vaikkei kiinalaisten vastustuskyky ole suinkaan murtunut, kehittyvät japanilaisten sotatoimet tasaisesti varmaa linjaansa, Šanghain ympäristössä kyllä hyvin hidasta.XX Ulkomaista apua edustavat jo Kiinan armeijan palveluksessa olevat saksalaiset opetusupseerit, erään tiedon mukaan heistä kahdeksisenkymmentä Šanghain linjoilla, joilla kaikilla on päämäneen maailmansodan kokemusta. Mutta hekään eivät voi riittäviä aikaansaada ilman tasaväkisiä varustuksia. Kiinalaiseen sotilasainekseen he ovat hyvin tyytyväisiä.

Lehdet kertoivat kaksi päivää sitten, että Kantoniin on saapunut alun kolmattakymmentä ulkomaalaista lenturia, niistä yli puolet amerikalaisia, joiden määrä on astua Kiinan lentovoimain palvelukseen. Yhtä heistä oli haastateltu. Eräs virkaveljeni väitti äsken, että Nankingiin on kolme päivää sitten saapunut toistakymmentä venäläistä lenturia samassa tarkoituksessa. Tietoa tekee mieli kuitenkin epäilä, sillä juttuun kuului vielä lisäys, että vieraat liikuskelevat Nankingissa venäläisen lenturin univormuun puettuina. Oli miten oli, ulkoisen avun tarve käy täällä aina vaan kipeämmäksi, tai sitten ristiriidan sovittelu kansainvälistä tietä.

V.a.asiainhoitaja: V. Niukanen.

XX Eräs korka japanilainen upseeri myönsi pari päivää sitten tapahtuneessa keskustelussa, että "pahimmassa" tapauksessa voi vielä kestää kolme neljä kuukautta, ennenkuin kiinalaisten linjat Šanghain ympäristössä ovat ruhjotut.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 53

OSASTO: A 2

ASIA: f

Shanghaissa olevan pääkonsuliviraston rap. n:o 16.

Konsuli Virkanen

22/10 1937.

5000—10—35 4961

Šanghaissa OLEVA PÄÄKONSULINVIRASTO.

KIRJELMÄ n:o 1363/187.

Šanghai SSA 22 P:NÄ loka KUUTA 19 37.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

KOASIA.
20 / 338 Pol. 37.
15/11 - 37
53 A 2 f

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti n:o 16.

Pääkonsulinvirasto kunnioittaen oheisena Ulkoasiainministeriölle lähettää täkäläisen lähetystömme raportin n:o 16:

Brysselin konferenssin merkeissä.

Konsuli: V. Niskanen.

UE 5: A 4.

SHANGHAI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ. Salainen.

RAPORTTI n:o 16.

Shanghaissa 22 p:nä loka kuuta 1937.

20/338 Sal. D -37.
15/11-37
53 A 2

Asia: **Brysselin konferenssin merkeissä.**

Ainoa mitä Kiina voi nykyisessä tilanteessa tehdä kansainvälisessä maailmassa on propaganda asiansa hyväksi. Siinä se onkin melkoisesti onnistunut. U.S.A:n virallinen kannanotto, Geneve, Brysse ja lukuisat julkiset vaikka epäviralliset myötätunnonosoitukset. Kaikki tämä on palssamia mielelle, se rohkaisee taistelussa. Mutta materialisesti Kiina voi tukeutua vain omain poikainsa taistelukykyyn ja koko kansan kasvavaan ja yhtenäistyvään puolustustahtoon. Suunnilleen tällaisin sanoin määritteli tilannetta eilen luonani istuskellut Kiinan viimeinen lähettiläs Helsingissä, S.Y. Tsou.

Japanilaisten tavoitteet Kiinassa ja yleensä Kaukoidässä ovat tunnetut ja suurin piirtein selvät kaikille näiden olojen tarkkailijoille, jotka eivät ole diecetti- tai muista syistä yksinomaan Tokion annosten varassa. Ennen vihollisuuksien puhkeamista tutkivat lukuisat japanilaiset kaupalliset ja teollisuuslähetystöt huolellisesti Hopein, Shantungin ja Shansin maakuntain taloudellisia käyttömahdollisuuksia. Kongresseja arunniteltiin asiaa käsittelemään. Mutta kirottujen kiinalaisten kanssa ei ollut helppo päästä "yhteistoimintaan". Varsinkin Nankingista käsin pyrittiin jarruttamaan.

Japanin sotilaspiirit tiesivät vanhat keinonsa asiain sutemiseksi eteenpäin. Provosoitiin sotilaallisia yhteentörmäyksiä ja oltiin neuvottelevinaan rauhasta paikallisten kiinalaisten mahtimies-

---

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

UE 2: A 4.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ..... ministeriölle.
Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

ten kanssa. Japanilaisille piti etukäteen olla selvää, ettei sopimusta voinut syntyä Nankingia syrjäyttämällä. Mutta todennäköistä entisen tapaisiin sopimuksiin, joihin sisältyi aina uusien hankausten siemen, ei enää pyrittykään. Tarvittiin kai kauemmaksi kantavia toimenpiteitä. Kysymyksessäolevat maakunnat olivat lohkaistavat kiinalaisten hallinnosta, koskapa heidän kanssaan ei synny "yhteistoimintaa".

Tokion antama ohje oli vihollisuuksien varsinaisesti alettua: "Lyökää voimakkaasti ja edetkää nopeasti. Kun olemme saavuttaneet Keltaisen virran ja pystyttäneet lippumme Sisä-Mongooliaan, tulemme näkemään, onko Nankingin kanssa mahdollista keskustella."

Tilanne ei ole pohjoisessa kehittynyt niinkuin Japanissa oletettiin ja lisäksi on tullut Shanghai. Japanista päin on viime aikoina kuulunut taistelun päämääriin nähden monenlaisia ääniä ja vakuutuksia. Tahtoisin keskittää ne lyhyesti seuraavaan: "Japanilla ei ole koskaan ollut tarkoitusta vallata kiinalaista territoriota. Se tahtoo vain, että Kiina muuttaa kantaansa Japaniin nähden ja mukautuu "yhteistoimintaan". Pohjois-Kiinan vastainen hallinto ei tule olemaan Nankingista riippumaton eikä pohjoisten maakuntain valtaus ole pysyväinen, varsinkaan jos ei Kiinan hallitus koeta turhaan pitkittää sotaa. Siinä tapauksessa on Japani pakoitettu valtaamaan muutamia strateegisia tukikohtia puoliväkinäisesti ja myöskin maakuntien hallinto tulee saamaan Nankingista osittain riippumattoman luonteen." Lisäksi on mainittava, että Japani on lupaillut pitää Pohjois-Kiinan kumpalle avoinna. Näitä julistuksia ei liene käsitettävä sanallisesti, jos ratkaisevista toimenpiteistä olisi kysymys.

Tätä kirjoitettaessa ei ole tiedossa, suostuuko Japani tulemaan Brysseliin. Epäilemättä asiaa harkitaan Tokiossa perusteellisesti. Asema ei ole kaikissa suhteissa parhaita. On vaikea täysin ignoroida sivistyneen maailman miltei yksimielisiä paheksumisen osoituksia Japanin politiikkaa kohtaan. Toisaalta sen on vaikea tyydyttää piirejä, jotka vaativat "Kiinan lyömistä polvilleen".

Idän mahtajan asemaa tavoittelevan Japanin saannokset kansainvälisissä konferensseissa eivät ole aina olleet kaikkien kotipiirien mieleen. Usein on täytynyt uhrata yhtä ja toista kirottujen kadehtijain painostuksesta. Maailma yhäkin pyrkii suosimaan Kiinan hallinnollista yhtenäisyyttä. Washingtonin konferenssissa Japanin oli luovuttava Shantungista, vaikka Mantshukuo saatiinkin pyöritellyksi pois ohjelmasta. Varsinkin sotilaspiirit ovat osoittaneet tyytymättömyyttä diplomaattisiin konferensseihin. Ei ole arkailtu tuoda julki käsitystä, että Japanin on pyrittävä saavuttamaan sellainen sotilaallinen mahti, mikä tekee sille vastaisuudessa mahdolliseksi jättää muun maailman käsityskannat huomiotta, milloin ne pyrkivät Nipponia jarruttamaan.

Tämän mahdin ilmeisesti Japanin sotilaspiirit katsoivat jo saavuttaneensa, kun Kiinan valtauksen nykyiseen vaiheeseen käytiin. Katsottiin voitavan ignoroida yhdeksän vallan sopimuksen velvoitukset. Onko tämä itseluottamus kestänyt kuluneiden kuukausien taistelujen tuottamat kokemukset, nähdään piakkoin. Sitä kuitenkin voidaan jo pitää varmana, ettei Japanin sotilaspiirit käänny nykyiseltä tieltään Kiinassa, tulipa Brysselistä minkälaisia moraalisia tuomioita tahansa, jollei tehokasta painostusta onnistuta järjestämään.

Presidentti Rooseveltillä on varmaan ollut täysin sel-

villä, että hän on ryhtymässä vaikeaan tehtävään välittäessään sopimusrauhaa, tehtävään, missä epäonnistuminen merkitsisi kolausta U.S.A:n arvovallalle. Täältä käsin asioita katsellen on tuntunut vaikealta käsittää miksi vaikutusvaltaisissa brittiläisissä piireissä on Kiinan-Japanin probleemin nykyisessä vaiheessa koetettu julkisesti korostaa pakoitteiden soveltamattomuutta Japanin taltuttamiseen. Miksi etukäteen tällainen aseistariisuutuminen? Onko briteillä valtavista intresseistään ja sijoituksistaan huolimatta Kiinassa jo käynnissä lehmäkaupat japanilaisten kanssa tämän maan kustannuksella?

Onko Tokio ehkä osittain tämän brittiläisen kannanoton vuoksi ja siksi ettei Geneve suoraan leimannut Japania hyökkääjäksi ollut osoittavinaan harrastusta Brysselin konferenssia kohtaan? Se voi olla mahdollista. Mutta se ei muuta Japanin sotilaspiirien kaukotavoitteita. Domein sähkeistä päätellen panisi Japani, jos suostuu Brysseliin tulemaan, toiveensa Saksaan, Italiaan ja Portugaliin ymmärtämyksen välittäjänä muiden konferenssipöydän valtain kanssa. "Ei olisi huono idea osallistua Brysselin konferenssiin, missä mainitut maat tukisivat Japania ja ahdistaisivat antijapanilaista atmosfääriä", kirjoitti Tokion "Asahi Shimbun" joitakin päiviä sitten.

On kuitenkin karkeanpuoleista pilaa, varmaan täysin itsetietoista, puhua näistä maista samassa hengenvedossa Japanin politiikan tukijoina. Täkäläiset saksalaiset väittävät, että Saksa kiittää kunniasta. Italia puolestaan tyytynee vain laskettelemaan komeita sananpaukkosia japanilaisten mieliksi. Palaan pian näiden maiden suhteisiin Kiinaan. Portugali mahdollisesti on mielissään, kun saa nimensä esille mahtavain valtain seurassa, mutta ei merkitse vakavissa ratkaisuissa juuri mitään. Vastaisuutta ajatellessa on kuitenkin pantava merkille tämä yhdistelmä. Lähettiläämme Tokiossa ei

pidä Japania tai sen hallituspiirejä fasisteina, jos olen oikein ymmärtänyt. Luulen, että se on aivan paikallaan. Japanin nykyinen johtava aines, jonka tavoitteet ovat saavutettavissa vain asevoimaan turvautumalla, pitää tarkkaan määrätietoisessa ja kylmästi laskevassa päättäväisyydessään sekä Italian että Saksan "voimaihmisiä" pilanaan. Miksi ei "aateveljiä" käyttäisi hyväkseen, kun ne apuaan oikein tyrkyttävät, jos tyrkyttävät. Lehdet siitä ainakin laverteelevat. Pohjaltaan ei Japanin nuormilitaristien ideologinen pohja liene paljoakaan sukua europalaisille voimauskonnoille. Ennen kaikkea se on aasialainen ja Japanin historian merkillistä vanhain perinteiden nykyisviljaa.

Mitä Kiinaan tulee, on sen hyvä kaikissa tapauksissa saapua t.k. 30 päivänä Brysseliin. Kenraali Tshiang Kai-shek lausui eräässä sodan alkupäivinä pitämässään puheessa, että rauha voidaan solmia vasta sitten, kun pystytään molemmin puolin yhtymään sopimukseen, mikä toisaalta ei loukkaa Kiinan sovereniteettiä ja kunniaa eikä toisaalta liioin merkitse Japanin prestigen väheksymistä. Tällainen hetki on meillä vasta sitten käsissä, kun Japanin sotilaspiirit on saatu tajuamaan, ettei Kiinan valtaaminen ole suoritettavissa siten kuin on laskelmoitu ja että se tulee kalliimmaksi kuin nykyhetkellä pystytään maksamaan. Tämä on edelleenkin Kiinan virallisten piirien kanta.

Shanghaihin on äsken Tokiosta saapunut entinen Japanin lähettiläs Puolassa, nimeltään Ito, ja pääkonsuli on large Okasagi. Heidän tehtävistään ei olla täysin selvillä. Todennäköistä on, että he ovat edottelemassa hetkeä välitönten neuvottelujen sondeeraamiseksi Kiinan ja Japanin välillä. Äjanvietteiksi sanotaan heidän yrittävän harjoittaa mielipiteidem muokkausta Japanin hyväksi ulkomaalaisten diplomaattien ja vaikutusvaltaisten henkilöiden piirissä. En ole vielä kuitenkaan tavannut, joita lähetit olisivat koettaneet liketä tässä tarkoituksessa.

V:s. asiainhoitaja: V. Niukanen.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 53

OSASTO: A 2

ASIA: f

Shanghaissa olevan pääkonsuliuvirston raportti n:o 17.

Konsuli Nirkanen

25/10 1937.

1000—7—37. 3448

ŠANGHAISSA OLEVA PÄÄKONSULINVIRASTO.

21 338 Sal. 37.

KIRJELMÄ n:o 1384/194.

18/11 - 37

Šanghai SSA 26 P:NÄ loka KUUTA 19 37.

53 A 2 f

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti n:o 17.

Pääkonsulinvirasto kunnioittaen oheisena Ulkoasiainministeriölle lähettää lähetystömme raportin n:o 17:

Italian intressit Kiinassa.

Konsuli: V. Niskanen.

UE 5: A 4.

SHANGHAI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ. Salainen.

RAPORTTI n:o 17.

21 338 Sal. 37.

Shanghaissa 25 p:nä lokakuuta 19 37.

18/11-37

Asia: Italian intressit Kiinassa.

53 A 2 f

Ensimäiset Italian ja Kiinan väliset kosketukset tapahtuivat varsin monia vuosisatoja sitten. Marco Polo on vieläkin yksi niistä vieraita nimiä, mitkä Kiinassa parhaiten muistetaan. Nykyaikaisessa mielessä alkavat suhteet vuodesta 1866, milloin ensimäinen ystävyys-, kauppa- ja merenkulkusopimus solmittiin. 1870 lähetti Italia ensimäisen ministerinsä Kiinaan.

Toimeliaat kiinalaiset Italian ystävät eivät unohda mainita erikoisella ylpeydellä, että vuosisadan vaihteessa, kun Boksarikapinan vuoksi Kiina oli heikossa tilassa ja monet muut maat koettivat siitä karkeasti hyötyä, ei Italia yrittänytkään käyttää tilannetta hyväkseen. Korvauksena osallistumisestaan valtain väliseen retkikuntaan kapinan kukistamiseksi se ei vaatinut kuin viisi prosenttia kuluistaan ja silloisista vahingoistaan.

Mantshurian valtauksen tapahtuessa 1931 Italia osoitti vilpitöntä myötätuntoa Kiinaa kohtaan. Yksi Lyttonin komitean viidestä jäsenestä oli italialainen kreivi de Marinis. Shanghain vihollisuuksien aikana seuraavana vuonna Italian nykyinen ulkoasiainministeri kreivi Ciano oli "incidentti"-komissionin esimiehenä tilannetta selvittämässä tavoitellen Kiinalle mahdollisimman kivutonta ratkaisua. Italia korotti pari vuotta sitten ensimäisenä täkäläisen lähettilään-

JAKELUOHJE: Tavallinen

UE 2: A 4.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.
Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

sä suurlähettilääksi pakoittaen siten toisetkin suurvallat seuraamaan perässä, teko, mikä erikoisesti hiveli kiinalaisten mieliä. 1928 solmittiin uusi ystävyyssopimus huomioonottaen uudet vallitsevat olot. Italia oli 1922 yksi Washingtonin konferenssissa valmistetun sopimuksen allekirjoittajia ja siten tavallaan Kiinan koskemattomuuden takaajia.

Maailmansodan jälkeisinä vuosina on Italia avannut täällä oman pankkinsa vientipiiriensä tarpeiden tyydyttämiseksi. Myöskin oma linja, Lloyd Triestino, on järjestetty. Sen laivat lienevät nykyisin nopeimmat Kaukoidän ja Euroopan välillä kulkevat. Erikoinen sino-italialainen kulttuuriliitto on perustettu kulttuurisuhteiden kehittämiseksi. Italian täkäläiset edustustot ovat julkaisseet mainostaan kiinankielellä ensimäisenä kaikista maista. Italialla on suurlähetystönsä lisäksi pääkonsulinvirasto Shanghaissa, konsulinvirastot Tientsinissä, Hankaossa, Kantonissa, Kiukiangissa ja Harbinissa. Suurlähetystöllä ja pääkonsulinvirastolla on Shanghaissa yhteinen kauppa-attashea laajahkoine toimistoineen.

Kiinan hallituksella on palveluksessaan italialaisia lainoppineita, sotilas- ja finanssineuvoksia. Viimeinen italialainen neuvonantaja, Albertini, finanssioppaaksi saapunut, tuli maahan vasta viime kesänä. On mielenkiintoista nykyisenä ajankohtana todeta, että kiinalaisilla Italian ystävillä, joita ei ole niinkään vähän, on tapana selittää, että Tshiang Kai-shekien "uuden elämän liike" ja sen rinnakkaisilmiö, Kiinan taloudellisen elvytyksen kansalliskiike, mistä tosin vähänlaiseen puhutaan, ovat saaneet voimakkaita vaikutteita Italian fascismista, ovat sen likeisiä sukulaisilmiöitä.

Viime toukokuun 13 päivänä piti kreivi Ciano Roomassa

suuren puheen Italian ulkopolitiikan suuntaviivoista. Tässä puheessaan hän kosketteli myöskin suhteita Kiinaan. Ne todettiin hyviksi ja ystävällisiksi, mistä osoituksena mainittiin m.m. italialaisten laivasto-ilmailu-neuvonantajain lähettäminen Kiinaan. Ystävällisten suhteiden kehittämisestä sanottiin molempien maiden hyötyvän ja kehityksen pitävän pohjautua oikeuteen ja keskeiseen ymmärtämykseen.

Sanomalehdistössä olleista sähkeistä päättäen on Italia omaksunut Kiinan ja Japanin välisessä selkkauksessa japanilaisystävällisen kannan. Tokio näyttää laskevan paljon Italian apuun. Eräästä Havasin Rooman sähkeestä t.k. 8 päivältä, missä kosketellaan "Popolo d'Italiassa" julkaistua Mussolinin inspiroimaa artikkelia, voi kuitenkin tulla likinnä siihen käsitykseen, että Il Duce on ennen kaikkea äkeissään siitä, että hänelle niin vastenmielinen Kansainliitto on Japanille epäedullisen toimenpiteen johdossa ja että Liiton kannanotto saattaisi asiain myöhemmässä vaiheessa loogillisena tulemuksenaan oikeuttaa Neuvostoliiton sekaantumisen selkkaukseen.

Varmaa kuitenkin lienee, ettei Italia ole luvannut Japanille sotilaallista apua. Paavin japanilaisystävällisen kannanoton, mistä on tietoja lennätelty, ovat asianomaiset piirit dementoineet. Muutama päivä sitten julkaistun japanilaisen tiedon mukaan pitäisi Italian olla valmis toimimaan Brysselissä Japanin linjalla, vastustaen sekä Japanin leimaamista hyökkääjäksi että myöskin pakoitteiden käyttöä sitä vastaan. Italian sanotaan tukevan Japania ennen muuta tärkeänä Neuvostoliiton juonittelujen vastustajana.

Saadakseni suurempaa selvyyttä asiaan pyysin saada tavata tänä aamuna Italian täkäläistä amdassatooria Guiliano CORAA. Omalta kohdaltaan suurlähettiläs osoittautui selväksi Japanin kannan tukijaksi, ennen kaikkea siinä äänensävyssä, millä hän puhui japanilaisten voitoista. Hän arvioi niiden jatkuvan keskeymättä vielä

kuukauden päivät, jolloin ollaan niin pitkällä kuin japanilaiset tavoittelevatkin. Kiinalaiset sotavoimat on tungettu Keltaisen virran eteläpuolelle ja Shanghaista riittävän kauaksi. Enempää eivät japanilaiset hänen tietääkseen tavoittelekaan. Pohjois-Kiinan japanilaiset pitävät hallussaan ja Shanghaissa alueen Tshapeista Jangtsen suulle, mistä muodostuu japanilainen konsessioni. Tällöin ei japanilaisilla tule olemaan enää niin paljon mielenkiintoa nykyiseen kansainväliseen settlementtiin.

Taistelujen oikeudelliseen puoleen ei CORA tahtonut enemmältä kajota. Missään tapauksessa eivät kiinalaiset ole syyttömät siihen, että he nyt menettävät tärkeitä osia maastaan, arveli suurlähettiläs. Mutta japanilaiset tarvitsevatkin niitä kipeämmin. Maailman on oltava valmis panemaan kovan kovaa vastaan kommunismin levittämisyrityksille. Siltä varalta tulee Japanin olla voimakas. Saatuaan Pohjois-Kiinan asiallisesti hallintoonsa sillä on riittävät raaka-ainevarastot taisteluun kommunismin kukistamiseksi.

Kiinalle jää edelleen niin paljon territoriota, että se sodan vammoista toinnuttuaan ja tervettä tietä kulkien pian on kansainvälisesti todellinen suurvalta. Kiina olisi hyvin voinut karttaa nykyisen sodan, jos se ei olisi antautunut kuulemaan liikaa Moskovan ystäviä. Luonnollisesti Moskova kiihotti Nankingin miehiä itsepintaiseen Japanin vastustukseen, sillä onhan selvää, että taistelu Kiinan kanssa tulisi heikontamaan Japania. Mutta neuvostolaiset eivät ottaneet lukuun, että sodan kautta Japani tulisi raaka-aineiltaan melkein omavaraiseksi ja että saattaisi ilmetä esteitä, jotka tekevät Neuvostoliitolle mahdottomaksi välittömästi jatkaa Kiinan alkamaa sotaa, jolloin Japani olisi ollut vähin heikentynyt.

Olen jokseenkin varma, ettei Neuvostoliitto tule uskaltamaan Kiinan aseelliseksi tukijaksi, sanoi suurlähettiläs. Ehkä

sen varustukset Kaukoidässä ovat riittävässä kunnossa. Mutta armeija ja maa eivät ole mentaalisesti siinä kunnossa, että sotaan voitaisiin ryhtyä. Sen on tietysti otettava huomioonsa myös tilanne Euroopassa. Neuvosto-Venäjän olisi piankin käytävä sotaa kahdella rintamalla. Länsirintaman muodostuminen merkitsisi helposti uuden maailmansodan puhkeamista.

Niinkuin sanottu, en pelkää Venäjän taholta välitöntä sotaan yhtymistä, lopetti ambassadoori juttelunsa, jota vain silloin tällöin olin soveliaalla kysymyksellä auttanut kulkemaan sitä rataa, mitä toivon sen kulkevan. Keskustelun aluksi yritin tehdä selkoa maamme ulkopoliittisten suuntausten kehityksestä. Mainitsin 19 vuotta sitten käydystä sisäisestä sodasta, Lapuan liikkeen jälkeensä jättämästä tilanteesta j.n.e. Ambassadooria tuntui erikoisesti miellyttävän ajatus, että Suomi oli ensimäinen maa, joka joutui kukistamaan kotoisen kommunisminsa. "Sukulaisuus" antoi virkeyttä juttelulle.

Kysäsin lopuksi, miten suuret ovat Italian sijoitukset Kiinassa. Tämän hän kuittasi vain lausumalla, että ne samoinkuin kauppakin sekä Kiinan että Japanin kanssa ovat siksi vähäiset, etteivät ne vaikuta mitään poliittisissa ratkaisuissa. Koloniaa Kiinassa on noin tuhannen hengeä, joista melkein puolet Shanghaissa. Hyvin huomattava osa koloniasta on missionäärejä ja pappeja.

Rohkenin vielä hyvästellessä tiedustella, onko Italia tarvittaessa valmis materiaalisestikin tukemaan Japania nykyisissä taisteluissa, mihin ambassadoori vastasi, ettei siitä ole kysymystäkään, sillä Japani ei tarvitse kuin mahdollisesti finanssiapua, mitä Italia ei voi antaa. Mutta niin pian kuin on kysymyksessä taistelu Neuvostoliittoa vastaan, muuttuu tilanne. Brysselissä tuemme Japania.

Ei ollut aivan väärin sanoa, niinkuin viime raportissani Italian kannasta oletin, että siihen sisältyisi komeita sananpaukkosia Japanin mieliksi.

V.a. asiainhoitaja: V. Nisbeth.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 53

OSASTO: D 2

ASIA: 1

Shanghaissa olevan pääkonsuleinviraston raportti n:o 18.

Konsuli Virkanen

27/10 1937.

1000—7—37. 3448

Sanghaissa OLEVA PÄÄKONSULINVIRASTO.

KIRJELMÄ n:o 1391/196.

Sanghai SSA 28 P:NÄ loka KUUTA 19 37.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

ULKOASIAIN MIN:
22/338 Sal. 37.
18/11-37

N:o	LIIT.
OSASTO	ASIA
53	A 2

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti n:o 18.

Pääkonsulinvirasto kunnioittaen oheisena Ulkoasiainministeriölle lähettää lähetystömme raportin n:o 18:

Puola ja Portugali idän selkkauksissa.

Konsuli: V. Nikanon.

UE 5: A 4.

SHANGHAI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ. Salainen.

RAPORTTI n:o 18. 22 338 Sal. 37

Shanghai ssa 27 p:nä loka kuuta 1937. 18/11-37

Asia: Puola ja Portugali
idän selkkauksissa.

53 A 2

Maailman rauha ei ole varmaan vaarassa ottivatpa Puola ja Portugali minkä kannan tahansa Kiinan ja Japanin välisissä ristiriidoissa. Ministeriöllä lienee sitäpaitsi tilaisuus saada tietoja näiden maiden kannasta parempainkin tarkkailupaikkain välityksellä kuin Shanghai on, jos on siitä kiinnostunut. Mutta lisänä rikka rokassa.

Yritin muutama viikko sitten, kun Genevestä saapuvat sähkeet kertoivat Puolan edustajan asettuneen Kiinan vetoomusta käsiteltäessä tavallaan Japanin linjalle, tavata täkäläistä Puolan lähettilästä BARTHEL DE WEYDENTHALia. Ministeri oli kuitenkin sairaana, joten sain tyytyä haastattelemaan lähetystöneuvosta, tri KRYSINSKIä. Tohtorilla on hoidettavanaan virastotöiden lisäksi kansainvälisen oikeuden professuuri Shanghain ranskalaisessa yliopistossa. Intohimoisena juristina ja vilkaskielisenä miehenä hän onkin kiintynyt kovasti "tapojen" opettamiseen kiinalaiselle nuorisolle.

Vaikka tri KRYSINSKI yleensä ei salaa totuutta, oli hän tällä kertaa harvasanainen maansa kantaan nähden Genevessä. Hän vakuutti kyllä, ettei Puola suinkaan tue Japanin valtauspuuhia Kiinassa, mutta yhtä vähän Puolan delegaatti Kansainliitossa, kuin tri KRYSINSKI tai ministeri WEYDENTHAL, on voinut pitää oikeana sitä tapaa, millä Kiinan miehet ovat suhtautuneet Japanin kanssa tekemiinsä

JAKELUOHJE: Tavallinen.

UE 2: A 4.

Jakeluohjemalleja:
Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.
Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

sopimuksiin, olkoonkin että niihin on menty olosuhteiden pakoittamina. Sopimus on sopimus ja sitä on yritettävä täyttää kirjaimelleen.

Huomautin, että käsittääkseni ovat kiinalaiset joutuneet ampumaan onnettomat laukauksensa ja rikkomaan sopimuksiaan japanilaisten provosoimina, minkä tri KRYSINSKI myönsi oikeaksi. Mutta kun rikkomuksia on kuitenkin tapahtunut, ei Japania voida esilläolevassa yhteydessä leimata hyökkääjäksi. Japanin toiminta Kiinassa on sellaisenaan ollut karkeaa pilantekoa vakiintuneista kansainvälisistä oikeuskäsitteistä. Mutta se on sanottava sellaisenaan eikä leimaamalla Kansainliiton peruskirjan määräysten mielessä hyökkääjäksi tässä yhteydessä.

Keskustelumme jäi sillä kertaa tähän. Mutta muutamia päiviä myöhemmin, kun Kansainliiton kanta oli lopullisesti määritelty, tavatessani tri KRYSINSKIä konsulikunnan kokouksessa x) palasi hän omasta aloitteestaan keskusteluumme ja iloisena kehasi, että Kansainliitto oli hyväksynyt Kiinan vetoomuksen johdosta päätösformulan, mikä on kuin hänen laatimansa.

Tri KRYSINSKI on joskus yrittänyt laskea leikkiä maamme liittymisestä pohjoisten maiden ryhmään. Todellisuudessa hän pitää sitä kuitenkin luonnollisena. Mutta balttilaisen linjan täydellinen hylkääminen saattaisi hänen mielestään helposti johtaa itäisen vaaran väheksymiseen. Tri KRYSINSKI viittasi taaskin tähän yhteiseen vaaraan, mikä kaikilla Neuvostoliiton läntisillä naapurimailla on, ja jatkoi, että myöskin Puolalla on syytä toivoa, että Japania ei liiaksi heikennetä, niinkuin Saksa ja Italia ovat julkisessa kannanotossaan korostaneet.

---

x) Kun Puolalle ei ole Shanghaissa erikoista konsuliedustustoa, on tri Krysinski samalla "Acting Consul General".

Huomautin tri KRYSINSKIlle, että eikö meille olisi edullisempaa, jos Venäjällä olisi mahdollisimman paljon kiinnosteita idässä, sillä silloin voisi olettaa, ettei sen ekspansio-energia riittäisi niin paljon länteen. Tri KRYSINSKI myönsi siinä olevan perää, mutta vain normaalisina aikoina. Kun Venäjälle tulee kiihkokansallinen nousuaaltonsa, on sillä paisutushankkeet käynnissä joka suunnalla, missä heikko kohta löytyy. Vain oma sisäinen heikkous ja naapurien voima pitää jättiläisen aisoissa.

Puolan kauppa Kiinan kanssa on varsin vähäinen, jopa siihen määrään, ettei Kiinan virallinen kauppatilasto ota sitä erillisesti huomioon. Omia laivoja ei ole. Koloniaa on noin 500 henkeä. Puolalais kiinalainen yhdistys koettaa kehittää kulttuurisuhteita molempien maiden välillä.

Mitä taas Portugaliin tulee, ovat sen suhteet Kiinaan hyvin vanhat ja aikoinaan ne olivat vilkkaatkin. Kiinassa on yhä vielä suurehkoja yhtenäisiä portugalilaisia siirtokuntia. Niiden jäsenet ovat siellä täällä osittain sulautuneet kiinalaisiin. Shanghain portugalilaisiakin pidetään jo puolikiinalaisina. Koko kolonia on useita tuhansia henkiä. Kauppa on nykyisin ehkä vielä vähäisempi kuin Puolan. Siitäkään ei tilastot mitään tiedä. Laivaliikennettä ei ole.

Portugalin täkäläinen pääkonsuli A.J. ALVES , hänkin lakitieteen tohtori, on vähin samaa tyyppiä kuin PuolanKRYSINSKI, sana luiskahtaa kevyesti suusta. Tapaan häntä likimpänä virkavelinaapurina varsin usein. Usein myös olen herutellut esille kantoja kaikenlaisissa asioissa. Tri ALVESilla on työtä koloniastaan riittämiin asti. Tiedustellessani Portugalin kantaa Kiinan-Japanin ristiriidassa muutamia päiviä sitten tavatessamme, kehoitti hän kirjoittamaan ministerilleen Peipingiin, vaikka sitten luiskautti kuitenkin, ettei hän sen enempää tiedä.

"Molemmat taistelevat ovat hullujen ideoiden riivaamia. Tilaa ja raaka-aineita olisi riittävästi molemmille, jos olisi järkeä sopuisasti niitä käyttää. Kiinaa kohtaan on Portugalilla vanhat ja varmat sympatiat eikä ne ole muuttuneet. Mutta nyt me myöskin kuul lumme kommunisminvastaiseen maailmanrintamaan, ja sekin velvoittaa." - Siinä lyhyesti portugalilainen kanta esilläolevassa asiassa.

V.a. asiainhoitaja: V. Niskanen.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 53

OSASTO: Å 2

ASIA: f

Shanghaissa olevan pääkonsuliviraston raportti n:o 19.

Konsuli Virkanen

29/10 1937

5000—10—35 4261

SHANGHAI SSA OLEVA PÄÄKONSULINVIRASTO.

KIRJELMÄ n:o 1401/202.

Shanghaissa 30 P:NÄ loka-KUUTA 19 37.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

ULKOASIAINMINISTERIÖ 24/338 Tal. 19.37.
29/10-37 | [illegible] | [illegible]
N 53 | OSASTO 9 2 | ASIA f

Ulkoasiainministeriölle

ASIA: Raportit 19 ja 20.

Pääkonsulinvirasto kunnioittaen oheisena Ulkoasiainministeriölle lähettää lähetystömme raportit n:ot 19 ja 20:

Saksalaiset kiinnostukset Kiinassa, ja
Neuvostoliitto tienhaarassa?

Konsuli: [illegible]

UE 5: A 4.

SHANGHAI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ. Salainen.

24/338 Sal. 37.

29/10-37

53 A 2 f

RAPORTTI n:o 19.

Shanghai ssa 29 p:nä loka kuuta 1937.

Asia: Saksalaiset kiinnostukset Kiinassa.

Rajoittuen vain aikaan, mitä elämme, voimme sanoa, minkä olen usein raporteissani eri yhteyksissä joutunut toistamaan, että Saksalla on aivan erinomainen asema Kiinassa. Saksalaisilla on täällä hyvä nimi sekä liikemiehinä että kulttuurinsa mainostajina kuin myöskin todellisina Kiinan ystävinä. Saksalaiset ovat rakentaneet täällä rautateitä, tehtaita, kouluja j.n.e. He pitävät Shanghaissakin yllä mitä parhaassa maineessa olevaa yliopistoa, jonka insinööriosasto lienee Kiinan ensimäinen. Ainakin maailmansodan jälkeisinä vuosina saksalaiset ovat suhtautuneet kiinalaisiin inhimillisesti, melkein kuin vertaisiinsa.

Saksalaisia on Kiinassa noin 4.000, joista puolet Shanghaissa. Sijoituksista on vaikea saada täsmällisiä tietoja. Erään luotettavalta tuntuvan lähteen mukaan niiden pitäisi nykyisin olla noin 300 miljoonaa Shanghain dollaria eli rahassamme suunnilleen 4,200,000,000 markkaa. Kauppa on viimeisinä vuosina sujunut hyvin. Kiinan tuonnin arvo Saksasta oli paikallisissa dollareissa 1934 - 93,389,000, 1935 - 103,385,000 ja 1936 - 150,238,000. Tämän vuoden ensi puoliskolla se oli jo 90,583,000 dollaria. Prosenteissa Kiinan kokonaistuonnista olivat Saksan osuudet 1934 - 8,99, 1935 - 11,09, 1936 - 15,91 ja 1937 (tammi-kesäkuu) - 14,92, mikä merkitsee kolmatta sijaa tuontimaiden

JAKELUOHJE: Tavallinen.

UE 2: A 4.

Jakeluohjemalleja:
Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.
Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

joukossa U.S.A:n ja Japanin ylittäessä Saksan luvut. Kiinan ulkomaisessa laivaliikenteessä on saksalaisilla aluksilla kuudes sija kotimaisten, brittiläisten, amerikalaisten, japanilaisten ja norjalaisten jälkeen.

Shanghain sataman japanilaisten hallussa olevassa osassa on parhaillaan noin 50 miljoonan Shamghain dollarin edestä saksalaisia kauppatavaroita, joita Saksan pääkonsulinvirasto on vointinsa mukaan koettanut vapauttaa "saarrosta" ja toimittaa varastoihin, mistä myyntiä voitaisiin vaikeuksitta jatkaa, mutta heikolla menestyksellä. Auttaakseen konsuliviranomaisiaan saapui Saksan suurlähettiläs muutamia päiviä sitten Nankingista tänne neuvotteleman asiasta Japanin suurlähettilään kanssa. Minulla oli tilaisuus t.k. 26 päivänä noin kahdenkymmenen minutin kahdenkeskiseen jutteluun Saksan suurlähettilään kanssa. Aikaansaannoksiinsa neuvotteluissa hän ei ollut tyytyväinen. Siviliviranomaiset kuuluvat lupaavan, mutta sotilaspiirit kehoittavat aina odottamaan.

Tri Trautmann, joka tuntee olojamme aika hyvin ja jolla on jääkäriliikkeen ajoilta saakka joukko huomattavia tuttavuuksia maassamme, on ollut toimelias Saksan ja Kiinan suhteiden kehittäjä. Shamghain saksalaisen yliopiston asiat häntä tuntuivat tällä hetkellä suuresti huolettavan. Suurlähettilään vakuutuksen mukaan eivät saksalaiset kiinnostukset Kiinaanpole nykyisten tapahtumain vuoksi muuttuneet. Asema on vain sikäli vaikea, että Saksa on ystävällisissä suhteissa molempiin taisteleviin valtoihin ja tahtoo pitää suhteistaan kiinni ja niitä kehittää.

Kysäsin, eikö Saksa ystävällisten suhteittensa vuoksi molempiin riitapuoliin voisi yrittää rauhan välittämistä. Tri Trautmann oletti, ettei se vielä nykyisin tule onnistumaan kenellekään.

Mutta Brysselissä on tilaisuus keskustella mahdollisuuksista varmaan kansainvälisesti hyödyllisellä tavalla.

Kun olin kuullut erilaisia tietoja Nankingin hallituksen palveluksessa olevain saksalaisten lukumääristä ja tehtävistä, otin asian puheeksi. Tri Trautmann kertoi niitä olevan nelisenkymmentä, suurin osa Nankingissa, useita myöskin kaukaisissa maaseutukaupungeissa, mutta ei ainoatakaan Shanghain rintamalla, niinkuin lehdissä on kerrottu. Yleensä eivät saksalaiset opetusupseerit ole osallistuneet varsinaisiin rintamatehtäviin. Mahdollisesti he ovat jollain tavalla olleet mukana yleisten puolustussuunnitelmain laatimisessa. Kun tri Trautmann tuntui puhuvan pidättyvästi näistä kansalaisistaan, en rohjennut tiedustella heidän suhtautumistaan nykyiseen hallitussuuntaan Saksassa. Olen nimittäin kuullut kiinalaiselta taholta, että Nankingin palveluksessa olevat saksalaiset ovat yleensä sellaista joukkoa, joka on paennut Hitlerin hallitusta, monet syntyperältään juutalaisia.

Yleiseen tilanteeseen nähden oli tri Trautmann siinä suhteessa optimistinem, että hän piti varmana Neuvostoliiton pysymistä syrjässä nykyisistä Kaukoidän selkkauksista. Hän kertoi juuri saaneensa Venäjältä tuoreita tietoja, mitkä voimakkaasti tukevat sitä jo aikaisemmin hänen omaksumaansa kantaa, että Neuvostoliitto kykene ainakaan nyt vakavaan sotaan. Kiinallehan se voi olla ikävä tosiasia, sillä ennen sotaan ryhtymistä oltiin jokseenkin varmoja tehokkaasta venäläisestä avusta, mutta muulle maailmalle se on onnellista, sillä se merkitsee parempia poliittisia konjunktuureja Europassa.

Suurlähettiläs otti leikin kannalta Japanin propagandan, että sen taistelu Kiinassa olisi muka taistelua kommunismia vastaan. Kiinahan on asiallisesti likvidoinut kommunisminsa ja jolleivat olot muodostu vallan merkillisiksi, ei se enää tule nousemaankaan. Haas-

tateltavani piti hyvänä ja oikeana toimenpiteenä Kiinassa olevain saksalaisten kauppakamarien sähkösanomaa kotimaan kauppakamareille, missä sähkeessä protestoitiin Japanin levittämää"perusteetonta ja ilkeämielistä" propagandaa vastaan, että muka nykyinen Kiina olisi kommunistisien tendenssien elävöittämä ("alleging that China was animated by Communist tendencies" niinkuin täkäläisissä lehdissä ilmestyneen Berliinin sähkeen sanamuoto kuului).

Mitä Japaniin tulee, lausui tri Trautmann, ovat Saksan taloudelliset intressit vähäiset. Aatteellisesti yhdistää Saksaa ja Japania jyrkästi kielteinen kanta kommunismiin nähden. Maailmankatsomuksellisesti eivät nuorjapanilaisuus ja kansallissosialismi ole kovin likeisiä sukulaisia. Kansallisuusaatteen tehostaminen, mikä Japanissa on mennyt yli äärien, ja kapitalismin hylkääminen valtiota rakentavana tekijänä, ovat tosin molemmille yhteisiä.

Niin, Saksan asema on jonkun verran vaikea istuessaan kahdella tuolilla, mutta mitään luonnotonta tai kieroa siinä ei ole, oli suurlähettilään voimakkaasti korostettu käsitys asiasta.

V.a. asiainhoitaja: V. Niukanen.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 53

OSASTO: A 2

ASIA: 7

Shanghaissa olevan pääkonsuliviraston raportti n:o 20.

Konsuli Nevakivi

30/10 1937.

5000—10—35 4261

SHANGHAI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ. Salainen.

RAPORTTI n:o 80.

Shanghai ssa 30 p:nä loka kuuta 19 37.

Asia: **Neuvostoliitto tienhaarassa?**

24/338 Sal. 37.

29/10 37

OSASTO 6 | ASIA

53 | A 2 | f

Täkäläisissä lehdissä ilmestyi t.k. 17 päivänä Tokiosta lennätetty Reuterin sähkösanoma, missä kerrottiin merkillisistä käsitysten ristiriidoista Nankingissa olevan Neuvostoliiton suurlähetystön herrojen keskuudessa poliittisiin toimintalinjoihin nähden Kiinassa. Tietojen ilmoitettiin kyllä olevan lähtöisin Shanghain japanilaisesta "Nichi Nichistä", joten koko juttu saattaa olla kokonaan tai osaksi mielikuvituksen tuotetta tai koepallon tapainen, joiden muovailemisessa japanilaiset ovat osoittautuneet mestareiksi.

Uutisessa kerrottiin, että suurlähettiläs BOGOMOLOFF suosittelee Ulko-Mongoolian täydellistä palauttamista Kiinalle ja sen joukkojen organisointia osaksi Kiinan armeijaan, jotta ne voisivat mutkattomammin tulla käytetyiksi taisteluissa japanilaisia vastaan. Sotilasasiamiehen, kenraalimajuri LEPINin sitävastoin sanotaan sähkeessä vastustavan mainittua yhdistämisajatusta senvuoksi, että Ulko-Mongoolian yhtyminen Kiinan rinnalla sotaan tulkittaisiin kuitenkin rajayhteentörmäykseksi Neuvostoliiton ja Japanin välillä.

Tiedon mukaan on sotilasasiamies sitä mieltä, että Venäjän on kartettava suoranaista sekaantumista kiinalais-japanilaiseen konfliktiin, mutta sen sijaan tehtävä voitavansa kansainvälisen intervention aikaansaamiseksi. BOGOMOLOFFin ja LEPINin viipyessä Mosko-

JAKELUOHJE: Tavallinen.

UE 2: A 4.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.
Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

vassa pitäisi ratkaistaman, mitä näistä teistä Venäjä tulee seuraamaan.

Uutisessa lisättiin vielä, että Neuvostohallitus on antanut t.k. 3 päivänä mobilisoida yhden rykmentin (1.500 miestä) sotavoimiaan ja lähettänyt sen Ulko-Mongooliaan. Syyskuun 15 päivänä on vielä Blagoveshenskistä lähetetty 3.000 miestä Ulan Batoriin. Ilmavoimat ja mekanisoidut osastot samassa paikassa ovat myös valmiit siirrettäviksi.

Erään toisen täällä ilmestyneen japanilaisen uutisen mukaan 1926 - 1927 Kiinan natsionalistisen hallituksen käytettävänä ollut kenraali GALEN, nykyisin Neuvostoliiton Kaukoidän sotavoimien marsalkka Vasili BLUECHER,on äskeisinä viikkoina ollut Ulko-Mongooliassa, mistä käsin hän on ahkeraan pitänyt puhelinneuvotteluja Nankingissa olevan sotilasasiamiehen kanssa. Saman uutisen mukaan suuria venäläisiä asemääriä on jo tullut Kiinaan ja vielä suurempia on matkalla. Kolmetoista venäläistä lenturia on häärimässä Nankingissa. Onpa heille toimitettu kotimaasta oikein oma borshin keittäjäkin.

Pistäysin näiden ja eräiden muiden paljon jauhettavien juttujen vuoksi taas eilen Neuvostoliiton täkäläisen edustuston v.a. päällikön SIMANSKYn pakeilla, joka tällä kertaa olikin hyvällä puhetuulella. Hän kertoi viime päiviin saakka olleensa säännöllisessä puhelinyhteydessä suurlähetystön kanssa Nankingissa ja jokseenkin hyvin tietävänsä, mitä heikäläisissä piireissä ajatellaan. Pari päivää on yhteydet olleet rikki.

BOGOMOLOFFin ja LEPINin käsitysten eroavaisuuksista siihen tapaan kuin japanilaiselta taholta on väitetty ei voi todellisuudessa puhua, vakuutti SIMANSKY. Moskovan matkan tarkoituksesta

ei ole mitään lisättävää siihen, mitä aikaisemmassa keskustelussa jo mainittiin ja mistä olen raportissani n:o 14 t.k. 8 päivänä kertonut.

Neuvostoliiton politiikka yleensä on puolustuspolitiikkaa. Hyökkäysvalmisteluita meillä ei ole, vakuutti haastateltavani. Viittaukseni johdosta Espanjan tapahtumiin hän voimakkaasti korosti sitä, että Espanjassa oli toisenlainen tilanne, sillä sisäinen sota määrätyissä merkeissä oli alkanut tiettyjen vieraiden valtojen mukana pelatessa. Idässä on taistelu kahden porvarillisen vallan välillä, joista toisella on paljon samoja etuja kuin Neuvostoliitollakin. Myötätuntomme on luonnollisesti Kiinan puolella. Mutta aktiivisesti ja omasta aloitteesta emme tule sotaan sekaantumaan. Jos kimppuumme hyökätään, niin tulemme puolustautumaan. Emme anna edes provosoida itseämme. Meillä on riittävästi maita ja kansoja. Me tarvitsemme ennen kaikkea sisäistä konsolidoitumista ja varttumista. Sen työn keskeyttäisi sota, siksi sitä kartamme.

Mainitsin Neuvostoliiton rauhanhalun johtuvan yleisen käsityksen mukaan siitä, että maan sisäinen tila oli sekava ja mielialat tapahtuneiden laajojen teloitusten vuoksi epäsuotuisat sotaan osallistumiselle. SIMANSKY väitti asian olevan aivan päinvastoin. STALINin suunta, lyödessään juonittelijat ja kavaltajat sekä oikealta että vasemmalta puoleltaan, on eheyttänyt ja voimistuttanut Neuvosto-Venäjää. Jos joukossa on kaatunut joku lahjakaskin pää, on sen meno vain lisännyt maan yksimielisyyttä, joka kaikissa oloissa on voimaa ja Euroopan nykyisissä oloissa välttämättömyys. Uusia päitä nousee, kun niille annetaan siihen tilaisuus.

STALINin politiikka on sisäisen voimistumisen politiikkaa, mikä määrää myöskin ulkonaiset suhteemme. Europa ei ole Neuvostoliiton taholta missään vaarassa ja mikäli tietoni pitävät paikkansa, ei

Saksankaan taisteluhalu mene todellisuudessa puheita pitemmälle, x) joten Europan valtiomiesten on huolehdittava etupäässä vain Mussolinin aisoissa pitämisestä.

Mukdenin tapahtumain aikana 1931 ja vielä kevätpuolella seuraavana vuonna olimme heikosti valmistuneet Kaukoidässä. Jos Japani olisi silloin yhteen painoon jatkanut meitäkin vastaan, olisi alueitamme helposti lohennut valtaajalle. Nyt on laita toinen. Varustuksemme kestävät, mutta, niinkuin sanottu, ne ovat tarkoitetut puolustusta varten. Tämä ei tietysti merkitse, ettei Neuvostoliitto saattaisi joutua sellaiseen asemaan japanilaisen ahdistelun vuoksi, että sen on asetuttava Kiinan rinnalle. Mutta se hetki ei ole vielä näkyvissä.

Niiden juttujen johdosta, mitkä ovat liikkeellä varsinkin diplomaattikunnan keskuudessa, että kenraali Tshiang Kai-shek ja sotaministeri Ho Jing-tshin y.m.m. olisivat taipuneet sotahaluisten linjalle venäläiseen apuun luottaen, on huomautettava, ettei Neuvostoliiton virallisen edustuston taholta ole koskaan annettu aihetta luulotteluihin sotilaallisen avun saannista siinä mielessä kuin nyt puhutaan. Tietysti olemme aina osoittaneet sympatioja japanilaisen hyökkäyksen alaisia kiinalaisia kohtaan. Politiikkamme yleisestä luonteesta johtuen ei vielä tähän päivään asti ole Kiinaan Neuvostoliitosta lähetetty yhtään vapaaehtoista eikä aseita tai muuta varustusta muodossa tai toisessa. Jokainen tietää, minkä luontoisia "vapaaehtoisia" Neuvostoliitto lähettää ja kuka sieltä aseet myy ja toimittaa. Rauhanpolitiikka vaatii, että linjat pidetään selvinä.

---

x) Unohdin mainita Saksan suhteita Kiinaan käsitellessäni, että Saksan täkäläisten virallisten edustajain keskuudessa avoimesti esitetään se kanta, että Saksa on sotilaallisesti suurin piirtein valmis sotaan, mutta taloudelliset olot tekisivät vaikeaksi kestää nykyaikaista voimain mittelyä.

Se into ja välittömyys, millä SIMANSKY esitti edelläselostetun, tuntui minusta teeskentelemättömältä. Lopuksi hän yritti puolestaan johtaa keskustelun maamme intresseihin ja asemaan mahdollisen suuren konfliktin kehittyessä. Vakuutin hänelle hyvästiksi ja kiitoksiksi vil pitöntä neutraalisuuttamme.

Erään kiinalaisen poliittisen kirjailijan mukaan, jonka kirjoitukset ovat ilmestyneet useissa kiinalaisissa lehdissä, pitäisi Neuvostoliiton olla valmis viipymättömään avunantoon Kiinalle, mutta Englannin horjuminen puoleen ja toiseen on sen estänyt. Yleensä kiinalainen lehdistö luottaa venäläiseen apuun loppujen lopuksi.

Kun Suijan ja Sisä-Mongoolia ovat suurelta osaltaan nyt japanilaisten käsissä, ei kysymys japanilaisesta hyökkäysvaarasta ole Venäjälle enää teoreettinen kysymys, vaan päivänpolitiikan ongelmia. Saatanee pian nähdä, onko BOGOMOLOFFin ja LEPINin Moskovan matka, jolta ensiksimainitun pitäisi palata kymmenkunnan päivän perästä, tuonut siihen selvyyttä. Japanin armeijat eivät ole kosketuksessa vain Siperian rajojen kanssa Koreasta Mantshuliin, vaan myös Ulko-Mongoolia on Japanin rajamaa.

Kysymys Ulko-Mongoolian luovuttamisesta Kiinalle on nykyhetken kysymyksiä. Muodollisesti se olisi sitäkin helpompaa, kun Neuvostoliitto ulko-mongolilaisen sopimuksen solmimisaikoina viime vuoden maaliskuussa vakuutti Kiinan sovereenisten oikeuksien jäävän koskemattomiksi. Neuvostolaiset voivat toimittaa sinne helpommin avustusta kuin Kiinaan ottamatta kuitenkaan kantaakseen muodollista vastuuta puolustuksesta japanilaisia vastaan. Jos Neuvostoliitto näin menettelee, merkitsee se huomattavaa perääntymistä Kaukoidästä sen osalta ja Japanille vapaampaa marssia eteenpäin. Se merkitse todennäköisesti myös Ulko-Mongolian piakkoista joutumista Japanin käsiin.

V.a.asiainhoitaja: V. Nissinen.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 53

OSASTO: A 2

ASIA: f

Shanghaissa olevan pääkonsuliviraston raportti n:o 21.

Konsuli Nyrkanen

2/11 1907.

5000—10—35 4361

Shanghai SSA OLEVA PÄÄKONSULINVIRASTO.

KIRJELMÄ n:o 1415/205.

Shanghai SSA 2 P:NÄ marras KUUTA 19 37.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

35 / 338 Pol. 37.
29/10-37
53 A 2 f

Ulkoasiainministeriölle

ASIA: Raportti n:o 21.

Pääkonsulinvirasto kunnioittaen oheisena Ulkoasiainministeriölle lähettää lähetystömme raportin n:o 21:

Brysselin konferenssin aattona.

Konsuli: V. Niskanen.

UE 5: A 4.

SHANGHAI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ. Salainen.

RAPORTTI n:o 21.

Shanghai ssa 2 p:nä marras kuuta 1937.

Asia: Brysselin konferenssin aattona.

Brysselin konferenssin aattona soivat kanuunat Shanghain ympäristössä tavallista hillitymmin. Japanilaisten joukkojen komentaja kenraali MATSUI antoi kaksi päivää sitten haastattelun saksalaisille ja italialaisille lehtimiehille arvellen, että kiinalaiset ovat noin kymmenessä päivässä tungetut pois Shanghain ympäristöstä, jos kauniita ilmoja jatkuu. Sateessa eivät tankit ja raskastykistö, jotka antavat japanilaisille suuren varusteellisen ylivoiman, pysty tässä maastossa liikkumaan.

Vain muutamia tunteja haastattelun jälkeen alkoi taas sataa ja on näihin saakka jatkunut keskeymättä. Näyttää hyvin epätietoiselta, pystyvätkö japanilaiset lähettämään Brysselin konferenssille terveiset, missä saattavat todeta olevansa faktillisesti Shanghain ympäristön ja Pohjois-Kiinan isännät tavoittelemissaan mitoissa. Se olisi kai Japanin asemaa tuntuvasti helpottanut. Täällä jauhetaan diplomaatti- ja konsulipiireissä, että Japani olisi suostunut tulemaan Brysselin konferenssiin, jos sen joukoilla olisi jo ollut mainitut tavoitteet kiistattomasti käsissään. Sanotaan edelleen, että kiinalaisten odottamattoman tarmokas vastarinta tulee helpottamaan Kiinan asiaa konferenssissa.

Konferenssin aattona on täkäläinen lehdistö kiirehtinyt

JAKELUOHJE: Tavallinen.

UE 2: A 4.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.
Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

tulkitsemaan tilannetta ja maan toiveita ja vaatimuksia. Kenraali TSHIANG KAI-SHEKhän on aikaisemmin moneen otteeseen julistanut, ettei Kiina tee rauhaa ennenkuin viimeinenkin japanilainen sotamies on poissa maasta. Näitä sanoja ei tietysti tarvitse ottaa likikään kirjaimellisesti. Mutta jos lehdistön lausunnoista saa ottaa lisäosviittaa, on Kiinan rintama vielä mentaalisesti varsin luja.

Näkee lausuntoja, joissa komeasti vaaditaan ei ainoastaan parhaillaan käytävässä sodassa vallattujen vaan myöskin mantshurialaisten maakuntien palauttamista Kiinalle ja lisäksi Japanin exterritoriaalisten oikeuksien lakkauttamista. Jos jätämme nämä todellisuustuntoa vailla olevat kirjoitukset omaan arvoonsa, voimme sanoa Kiinan lehdistön yhteisen evästyksen Brysselille olevan lyhyesti sen, että on pyrittävä pysyväiseen, oikeamieliseen ja kunniakkaaseen rauhaan. Japanin hallituksella on rohkeutta kuuden viimeisen vuoden tapahtumain jälkeen julistaa maailmalle, ettei sillä ole alueellisia ambitioita Kiinassa. Tästä julistuksesta on pidettävä kiinni.

Kauko-idän konflikti on vakava uhka maailman rauhalle. Se on kiirehtimässä, vaikka oudoista syistä, valtojen jakaantumista demokraattisten ja diktatuurimaiden ryhmään. Japanin nuormilitaristit osaavat taitavasti vetää huulesta Italiaa ja vähin Saksaakin käyttäen aseenaan Kiinan solmimaa hyökkäämättömyyssopimusta Neuvostoliiton kanssa ja Kiinan entisten kommunistijoukkojen järjestäytymistä kansallisen armeijan riveihin. Brysselin konferenssin on käytävä syvältä asioihin käsiksi, jos mieli tehdä maailmalle se palvelus, mitä siltä monella taholla odotetaan.

Lukipa minkä kiinalaisen lehden artikkelikäännöksiä tahansa Brysselin konferenssista tai juttelipa kenem kiinalaisen tai ulkolaisen tilannetta tuntevan henkilön kanssa tahansa, niin saa aina

kuulla ajatusten juoksulle saman loppuponnen. Ollaan jakamattomasti vakuutettuja, että Brysselin konferenssin historiallinen tehtävä on tavattoman suuri; jos se täydellisesti onnistuu, on se tehnyt suurtyön, jos se jää puoliväliin, ei sitä kannata ylistää. Jos ristiriitain juuria ei katkota, on uusi ja entistään tuhoisampi sota taas piakkoin edessä. Silloin on Kiinan siteet länsimaihin nykyistäänkin vahvemmat ja yleisen romahduksen uhka vieläkin suurempi.

V.a. asiainhoitaja: V. Niskanen.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 53

OSASTO: Å2

ASIA: B

Shanghain pääkonsuliviraston raportti n:o 22.

Konsuli Niskanen

5/11 1937.

5000—10—35 4261

ŠANGHAISSA OLEVA PÄÄKONSULINVIRASTO.

KIRJELMÄ n:o 1426/207.

Šanghaissa 5 P:NÄ marras KUUTA 1937.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

ULKOASIAINMINISTERIÖ
23/338 Sal. 32
27/11-37
53 12 4

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti n:o 22.

Pääkonsulinvirasto kunnioittaen oheisena Ulkoasiainministeriölle lähettää lähetystömme raportin n:o 22:

Vallattujen alueiden hallinto.

Konsuli: V. Nissonen.

ŠANGHAISSA OLEVA LÄHETYSTÖ. Salainen.

RAPORTTI n:o 22.

Šanghaissa 5 p:nä marras kuuta 1937.

Asia: Vallattujen alueiden hallinto.

ASIA
23 / 338 Pak. 37.
7/11-37
53 | 12 | 1

Vallattujen alueiden hallinnon väliaikainen järjestely ja hoito Pohjois-Kiinassa antaa japanilaisille hyvän tilaisuuden hankkia kokemusta kunkin paikkakunnan kiinalaisista, ketkä heistä olisivat käytettävissä, jos asiain hoito jää vakinaisestikin japanilaisista riippuvaksi. Näiden alueiden hallinnon kestävämpi organisointi ei tietysti tule ratkaisuasteeseen, ennenkuin taistelut ovat päättyneet jonkullaiseen rauhaan.

Sisä-Mongoliassa sensijaan on japanilaisilla jo aika ryhtyä vakinaisempiin toimenpiteisiin poliittisten pyrkimystensä puitteissa, sillä alueen palauttamista Kiinalle ei kai japanilaisella taholla oteta laskuihin. Reuterin tiedon mukaan avattiin v.k. 27 päivänä Kweisuissa, Suijanin pääkaupungissa, mongoolien kansalliskokous, jonka 500 jäsenen sanotaan edustavan 5.000.000 Tšaharin ja Suijanin mongoolia ja 400.000 kiinalaista.

Kweisuin kokouksen päätöksistä ei täällä ole näkynyt tietoja, mutta kyllä japanilaisten siunauksen saamista ennakkosuunnitelmista. Niiden mukaan tätä vallattua aluetta tulisi hoitamaan "Mongolian autonominen hallitus". Tärkeimmät hallintokeskukset olisivat Kweisui ja Peipingin-Suijanin rautatien läntinen päätekaupunki Paotow. Palaan asiaan, kun tarkempia tietoja on saatavissa.

JAKELUOHJE: Tavallinen

UE 2: A 4.

Jakeluohjemalleja:
Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.
Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

Kun olin juoksevain virastotöiden vuoksi eilen koske-
tuksessa Japanin täkäläisen pääkonsulin Okamoton kanssa, käytin tilai-
suutta tiedustellakseni hänen käsitystään siitä, millaiseksi vallattu-
jen alueiden hallinnon ajatellaan muodostuvan. Okamoto on jo kolmas
Japanin pääkonsuli täälläoloni aikana, laatujaan varsin mukava mies.
Hän poikkeaa edukseen edeltäjänsä edeltäjästä Ishista (edeltäjä Kawai
oli täällä vain muutamia kuukausia) m.m. siinä, ettei hän ole konsuli-
kunnan kokouksissa puhunut sellaisella ylimielisyydellä ja vihalla kii-
nalaisista kuin ensiksimainittu ja että hän kykenee suhteellisen rau-
hallisesti kuuntelemaan vastaväitteitä.

Okamotolla on hallituksena välimiehenä ja toimenpitei-
den tulkkina toisaalta suhteissa konsulikuntaan ja toisaalta kiinalai-
siin piireihin ollut runsaasti puuhaa, mikä hänestä on tehnyt varsin-
kin Šanghain vihollisuuksia koskevissa neuvotteluissa keskeisen henki-
lön. Vaikkei keskustelumme tuonut esille uusia näkökohtia tilanteen
valaisemiseksi, oli sillä mielenkiintonsa nykyisissä oloissa.

Pohjois-Kiinan hallinnon järjestelystä hän antoi jok-
seenkin sanalleen samallaisen suunnitelmakuvan, minkä olen esittänyt
v.k. 22 päivältä olevassa raportissani yleisenä Japanin hallituksen
kantana. Erittäin jyrkästi hän torjui sen ajatuksen, että Japani tavoit-
telisi Pohjois-Kiinassa uusia alueita. Valtauksesta aikanaan luovu-
taan ja hallinto järjestetään tavalla, mikä takaa yhteistyön mahdolli-
suudet.

Huomautin, että kiinalaiset taitavat ymmärtää japani-
laisten tavoitteleman yhteistyön merkitsevän heille jonkullaista juok-
supojan asemaa omalla maallaan. Okamoto naurahti vain ja sanoi, että
yhteishankkeissa täytyy kyvyn ratkaista, kuka ohjaksia pitää käsissään.
En viitsinyt tehdä vastahuomautusta, mikä pyöri kielelläni, että ta-
paamani kiinalaisia ja japanilaisia hyvin tuntevat henkilöt pitävät
kiinalaisia vähintään yhtä kyvykkäinä kuin japanilaisia, paitsi orga-

nisatioasioissa, missä kiinalaisten tottumattomuus keskitettyyn komentoon kuuluu joskus tekevän kiusaa.

Kuta kauemmin kiinalaiset jatkavat taistelua, sitä vähemmäh heille jää sanottavaa Pohjois-Kiinan hallintoon. Mutta onkin luultavaa, että kiinalaisten taisteluhalu saa pahan kolahduksen, kun nähdään, ettei Brysselistä tule mitään. Silloin on aika alkaa välittömät rauhansondeeraukset. Yleisistä rauhanehdoista voidaan etukäteen sanoa niin paljon, että Japani vaatii kiinalaisilta täydellistä mielenmuutosta, luopumista antijapanilaisesta propagandasta kouluissa, lehdistössä j.n.e. ynnä sellaisia miehiä hallituksen johtoon, joiden vilpittömyyteen ja sanaan voidaan luottaa.

Huomautin edellisen johdosta, että kiinalaiset aivan tosissaan esittävät asioita niin, että väitteet antijapanilaisesta propagandasta rauhanaikana olivat suuresti liioitellut ja että vihamielinen mieliala, mikäli sitä on olemassa, on japanilaisten luomaa omalla politiikallaan. Viittasin henkilökohtaiseen huomioonikin, että kiinalaiset todellisuudessa ihailevat japanilaisia ja kuulemaani, että kenraali Tšiang Kai-šekin pitäisi pohjaltaan olla japanilaisystävä.

Tämä kohta oli Okamotolle vähän kipeä, sillä hän tuskin on nuormilitaristien menettelytapain ehdoton ihailija. Japanin viime vuosien kehitystä ei voida miksikään muuttaa, hän lausui, ja Mantšuriaa on pidettävä Kiinan kannalta lopullisesti menetettynä. Japani tarvitsee Mantšuriaa, jotavastoin Kiina laiminlöi se hoidon kokonaan. Kenraali Tšiang tuntee hyvin Japania, mutta todennäköisesti on koko dynastia SOONG väistyttävä, sillä sen miehet Tšiang, Kung ja T.V. Soong eivät takaa Japanille luotettavaa yhteistyön pohjaa.

Tiedustelin uudelleen, mitä hän oikein tarkoittaa tällä yhteistyöllä. Okamoto lausui, että on saatava luoduksi sellaiset olot, missä kommunistinen vaikutus Kiinan asioihin päättävästi syrjäytetään.

Kysyin, tarkoittaako puhuteltavani ehkä liittoa Neuvosto-Venäjää vastaan, ja sain vastaukseksi: selvintä olisi jonkullainen liitto. Jos Nankingissa on luotettavat ja vilpittömät yhteistoimintaa suosivat miehet hallitusohjissa, ei Japani pyri häiritsemään heidän toimintavapauttaan. Pohjois-Kiinan hallintokin järjestyy helposti.

Viitasin siihen kieltämättömään tosiasiaan, että mitä kauemmin sota kestää ja hävitys jatkuu sitä vaikeampaa tulee olemaan laajojen kuluttajapiirien lepytteleminen taas ostamaan japanilaisia tuotteita. Joukkojen muokkaaminen, sanoi Okamoto, on jätettävä Nankingin uuden hallituksen asiaksi. Nyt tehdään pohjaa luovaa työtä, ikävä kyllä, verisin käsin, kun muuten ei selvitty.

Šanghain ympäristössä vallattujen alueiden hallinnosta oli Okamoto sitä mieltä, ettei Japani halua Hongkew'sta mereen ulottuvaa omaa konsissionia, mihin viittasin, vaan on tyytyväinen, kun kaupungin ympärille muodostetaan riittävän laaja turvallisuusvyöhyke, mistä kiinalaisten sotilaiden on pysyttävä poissa ja mitä/hallitaan nykyisen settlementin tapaan. Pääasia on, että työrauha teollisuudelle ja kaupalle on turvattu. On saatava takeet siitä, ettei taas viiden tai kymmenen vuoden perästä ole toistettava nykyistä taistelua.

Tämän juttelun johdosta saattaa sanoa lyhyenä yhteenvetona japanilaisten tavoitteista, että Nankingiin pyritään asettamaan asiallisesti katsoen vasallihallitus, minkä japanilaisystävällisen hengen kestävyyttä tietenkin tahdotaan vakinaisesti valvoa. Kun kiinalaiset eivät näihin suunnitelmiin taivu, vaan taistelevat suvereniteettinsä puolesta "viimeiseen mieheensä saakka", niinkuin Nankingista vakuutetaan, eivät rauhantoiveet ole suuret eikä valoisat. Miten hallinto missäkin järjestetään, saattaa olla ratkaistavissa vasta hyvän joukon myöhempänä ajankohtana.

V.a.asiainhoitaja: V. Nissinen.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 53

OSASTO: A 3

ASIA: f

Shanghaissa olevan pääkons. viraltaw raportti n:o 23.

Konsuli Virkanen

15/12 1937.

5000—12—35—5337

Šanghaissa OLEVA PÄÄKONSULINVIRASTO.

2/345 Sal. S - 38.
10/1-38
53 Å 2 g

KIRJELMÄ n:o 1585/229.

Šanghai SSA 15 P:NÄ joulukuuta 19 37.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Lähetystön raportteja.

Pääkonsulinvirasto kunnioittaen oheisena Ulkoasiainministeriölle lähettää täkäläisen lähetystömme raportin n:o 23:

Kiinan kommunistisista suhteista.

Konsuli: V. Niskanen.

UE 5: A 4.

ŠANGHAISSA OLEVA LÄHETYSTÖ. Salainen.

RAPORTTI n:o 23.

2/345 Sal. S. 38.

Šanghaissa 15 p:nä joulu kuuta 1937. 10/1-38

Asia: Kiinan kommunistisista suhteista.

53 A2 f

Japani mainostaa, niinkuin tunnettua, käyvänsä Kiinassa "pyhää sotaa" kommunismia vastaan. Luonnollisesti tämä, kuten moni muukin sekä Japanin että Kiinan mainosiskulauseista, mitkä nykyinen tilanne on synnyttänyt, on ymmärrettävä ajan hengessä.

Kiina ehti käydä samaista pyhää taistelua kymmenisen vuotta uhraten siihen joukon parhainta nuorisoaan ja luotettavalta tuntuvan tiedon mukaan enemmän kuin 200.000.000 Šanghain dollaria. Taistelu loppui viime keväänä kommunistien antautuessa ehdoitta, niinkuin olen raporteissani kertonut ja kuten täällä ulkomaisissa piireissäkin yhä edelleen uskotaan tapahtuneen.

Näitä selviltä tuntuneita papereita sekoittamaan tulee nyt amerikalainen lehtimies Edgar Snow, joka on paljon liikkunut kiinalaisten kommunistien keskuudessa. Häneltä on juuri ilmestynyt kirjanen "Red Star over China", missä tekijä antaa Kiinan kansallisen hallituksen ja kommunistien välillä tapahtuneesta pesänselvittelystä toisen kuvan.

Kertoessaan viimejoulukuisesta Sianfun kapinasta hän väittää, että Kenraali Tšiang Kai-shekin pidättäminen oli "nuoren marsalkan" ja kommunistien yhteisen sopimuksen perusteella suorittama teko Tšiangin taivuttamiseksi kommunistien kantaan, jonka mukaan oli

JAKELUOHJE: Tavallinen

UE 2: A 4.

Jakeluohjemalleja:
Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.
Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

viipymättä ja yhdistynein voimin valmistauduttava sotaan Japania vastaan. Kirjoittaja näyttää olevan siinä vakaumuksessa, että kenraali Tšiang olisi vastoin kiinalaisten piirien väitteitä taipunut päänsä panttina jonkullaiseen sopimukseen pidättäjäinsä kanssa.

Kiinalaisissa piireissä on, niinkuin muistettanee, väitetty ja väitetään edelleen, ettei kenraali Tšiang pidättäjilleen antanut edes lupauksia vastaiseen politiikkaansa nähden, vaan nämä tutustuivat kenraalin salaiseen päiväkirjaan menneiltä vuosilta ja äskeisiltä kuukausilta tullen vakuutetuiksi, että tämän ajamaa politiikkaa vastaan ei ole oleellista muistuttamista kansalliseltakaan näkökannalta lähtien ja suostuivat kenraalin vapauttamiseen ehdoitta.

Saman kuvan on asiain kulusta antanut myöskin marsalkka Tšang Hsue-liang Nankingiin tultuaan. Olen sitäpaitsi lukenut Madame Tšiang Kai-šekin kirjoittaman noin 100-sivuisen kuvauksen tapahtumista Sianfussa ja vahvistunut senkin perusteella käsityksessä, että kiinalaisten piirien ja yleensä sanomalehtien antama kuva asiain juoksusta Sianfussa oli oikea. Kenraalin puoliso esittää miehensä olleen niin sydämettömästi loukkautunut pidätysaikana, ettei hän edes antautunut välittömiin keskusteluihin pidättäjäinsä kanssa. Poislähtöä koskevat seikat järjesti Madame Tšiang.

Japanilaisissa piireissä on Snow'n kirja otettu vastaan suurella riemulla ja esitetty tämän käsitysten paikkansapitäväisyyden todisteeksi m.m. se, ettei kenraali Tšiang ryhtynyt vapauduttuaan ankariin toimenpiteisiin pidättäjäinsä rankaisemiseksi. Siinä, niinkuin muissakin tätä juttua koskevissa väitteissään, japanilaiset esittävät tosiasiat sotapropadangansa tarpeiden mukaisesti. Sillä on muistettava, että kenraali on yleensäkin kohdellut viimeisinä vuosina samalla tavalla antautuneita vastustajiaan, jättäen heidät useimmiten rankaisematta. Niinpä ovat toisenkesäiset Kvangsin kapinalliset kentaalit Li ja Pai

parhaillaan Kiinan armeijan johtavilla paikoilla.

Muuten Snow, jolla näkyy olevan henkilökohtaisesti voimakkaita kommunistisia sympatioja, on kirjastaan päätellen uskonut Kiinan kommunistien, tavoitellessaan yhteisrintamaa ja sotaa Japania vastaan, myöskin aavistaneen, että Kiinan kansallisten armeijain vastarinta Japanin sotavoimaa vastaan tulisi luhistumaan ennen pitkää ja että sitten jatkettaisiin kommunistien aikaisemmin harjoittamaa ja kehittämää sissisotaa, ilmeisesti heidän johdollaan, kunne Japani olisi taloudellisesti väsytetty. Niin olisivat kommunistit satulassa sodanjälkeisessä Kiinassa.

x x
x

Kiinalaiselta taholta tunnustetaan nyttemmin avoimesti, että Neuvostoliitolta on jo saatu sotilaallista avustusta, lentokoneita, lentokoneen osia ja lentäjiä, Mutta tähän huomautetaan lisäksi, että samaa apua on saatu samallaisin ehdoin m.m. Saksasta, Ranskasta ja Amerikasta. Kiinan armeijassa tunnustetaan olevan vapaaehtoisina lentäjinä paitsi venäläisiä myöskin ranskalaisia ja amerikalaisia, sekä lento-oppaina - italialaisia.

Mitä Neuvostoliiton apuun yleensä tulee, oletetaan sen likiaikoina tuntuvasti voimistuvan. Eräässä kiinalaisessa päivälehdessä (Chu Chiang Jih Pao) ylistettiin joitakin päiviä sitten Kiinan ja Venäjän hyökäämättömyyssopimuksen solmimista Kiinan diplomatian viisaimmaksi teoksi näinä vuosina. Lehti valitti vain, ettei sopimus ole täydellinen, ettei se velvoita suurempaan avunantoon, ja moittii niitä kiinalaisia piirejä, jotka ovat äkeissään Neuvostoliitolle liian vähäisestä avunannosta. Lehti on puolestaan vakuutettu, että tehokkaampaa apua tullaan saamaan kunhan poliittinen tilanne Europassa on selvinnyt.

Täällä kerrottiin eilen puolivirallisesti, että Ulko-

Mongolian autonominen hallitus tultaisiin likiaikoina alistamaan Kiinan kansallisen hallituksen ylijohtoon ja että "mongoolien" edustajia jo olisi Hankaossa neuvottelemassa kenraali Tšang Kai-šekin kanssa ulkomongoolilaisten sotavoimain käyttämisestä hyökkäykseen japanilaisten sivustaa vastaan. Samassa yhteydessä kerrottiin, että Neuvostoliitto olisi tätä tietä parhaillaan toimittamssa Kiinan kansallisille joukoille lentokoneita ja raskasta tykistöä sekä yleensä mekaanista kalustoa.

Sama kertoja väitti, että kiinalais-neuvostolaisen hyökkäämättömyyssopimuksen yhteydessä olisi vakavasti ollut kysymys täydellisen puolustusliiton luomisesta. Mutta silloisissa oloissa pelättiin sen synnyttävän liian suurta melua Japanissa ja sen hengenheimoisissa europalaisissa valtioissa.

V.a.Asiainhoitaja: V. Nissanen.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 53

OSASTO: A 2

ASIA: f

Shanghaissa olevan pääkonsuliviraston rap. n:o 24.

Konsuli Nikanow

16/12 1937

5000—12—35—5337

ŠANGHAI SSA OLEVA PÄÄKONSULINVIRASTO.

1/345 Pol. 38.

KIRJELMÄ n:o 1590/231.

9/1-38.

Šanghaissa 16 P:NÄ joulu KUUTA 19 37.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

53 92 f

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Lähetystön rapotteja.

Pääkonsulinvirasto kunnioittaen oheisena Ulkoasiainministeriölle lähettää täkäläisen lähetystömme raportin n:o 24:

Italian de jure Mantšukuolle ja ero K.L:sta.

Konsuli: V. Niskanen.

UE 5: A 4.

ŠANGHAISSA OLEVA LÄHETYSTÖ. Salainen.

RAPORTTI n:o 24.

1/345 Pol. 3. 38.

Šanghaissa 16 p:nä joulu kuuta 1937.

3/1-38

Asia: Italian de jure Mantšukuolle ja ero Kansainliitosta.

53 A 2 f

Italia kuului Kiinan parhaisiin ystäviin aina Brysselin konferenssiin saakka. Kun tri H. H. Kung, Kiinan rahaministeri ja nykyisin tosiasiallinen pääministerikin, parisen kuukautta sitten palasi kotimaahan pitkältä europalais-amerikalaiselta kiertomatkaltaan, esitti hän ensi töikseen protestin niitä lehdissä jo ilmestyneitä viittailuja vastaan, jotka tahtoivat väittää, että fascistinen Italia oli aatteellisten yhteyksiensa vuoksi Japanin nuormilitaristeihin hylännyt Kiinan. Tri Kungilla oli kotimatkallaan ollut "sydämellinen" kohtaus Mussolinin kanssa.

Kun Italia viime vuoden joulukuun alussa avasi Mukdenissa pääkonsulinviraston, tuumittiin Nankingissa, että kysymyksessä oli vain järjestely käytännöllisiä tarpeita varten ja että de juresta ei ollut tietoakaan. Italian esiintyminen Brysselin konferenssissa ja liittyminen Japanin ja Saksan kommunistisvastaiseen paktiin oli Nankingin mieheille jo katkera pala purtavaksi.

V.k. 29 päivänä Mantšukuolle annettu de jure on täällä täydellisesti muuttanut äänen kellossa Italiasta puhuttaessa ja kirjoitettaessa. Tavatessani tuonnoittain Waichiaopun edustajaa tämä oli vielä vähin pidättyväinen lausunnoissaan Italian suhteen ja pyrki Il Ducen seuraamassa Kauko-Idän polittiikassa näkemään suuressa

JAKELUOHJE: Tavallinen

UE 2: A 4.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ..... ministeriölle.
Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

määrin taktillista peliä Englannin painostamiseksi sekä Välimerellä että yleensä Europan poliittisissa järjestelyissä. 1)

Länsimaiskielinen lehdistö on kiinnittänyt vähän huomiota Italian de jureen. Kansallismielinen "China Press" tosin omisti sille parikymmentä riviä pitäen sekin mainittua valtiotekoa enemmän Englantia kuin Kiinaa vastaan kohdistettuna, sillä "tällä hetkellä Italia uhmaa brittiläistä laivastoyliherruutta Välimerellä".

Kiinalaiset lehdet ovat sensijaan kirjoittaneet asiasta runsaasti ja ilmeisesti yhteisymmärryksessä keskushallituksen kanssa. "Shun Pao", Kiinan eniten levinnyt päivälehti, sanoo johtavassaan 3/12, että "Italian teko osoittaa selvästi hyökkääjärintaman todelliset tarkoitusperät eikä ole vähintäkään lamauttava Kiinan päättäväisyyttä vastustaa vihollisiamme". "Se osoittaa lisäksi, ketkä ovat vihollisiamme".

Kiinan parhaiten toimitettu päivälehti "Ta Kung Pao" kirjoitettuaan 4/12 samaan tapaan kuin virkaveljensäkin yhtyy lontoolaiseen "Daily Telegraphiin" merkaten Saksan, Italian ja Japanin koko demokraattisen maailman vihollisiksi, "joiden yhdistynyt rintama "kommunismia" vastaan on vakavampi uhka Isoa-Brinanniaa, Ranskaa ja Yhdysvaltoja kuin Neuvosto-Venäjää vastaan".

"Sin Wan Pao" on 4/12 poiminut samantapaisia lausuntoja ranskalaisista ja tšekkoslovakialaisista lehdistä ja lopettaa kirjoituksena sanoihin: "Me voimme olla vain kiitollisia Mussoli-

---

1) Omituista muuten, että puhuttelemani virkamies, huomattavasta poliittisesta kokemuksestaan huolimatta, oli hyvin haluton esittämään käsityksiään tilanteesta ja pyysi, etten hänen tapaamisestaan missään yhteydessä mainitsisi. Hän kehoitti seuraamaan Šanghain johtavia kiinalaisia päivälehtiä , joilla on aina yhteys johtaviin kiinalaisiin hallituspiireihin. Virkamiehet, jopa ulkoasiainministeriön muutamat edustajat, ovat puolittain "maan alla". Niin ovat nyt mainitut lehdetkin, jotka eilisestä lähtien eivät enää ilmesty japanilaisen sensuurin painostuksen vuoksi. Salainen monistelehtinen kuuluu alkaneen liikkua kaupungilla. Mutta en ole vielä nähnyt tätä "Fria Ordia".

nille hänen Mantšukuon de jurestaan, sillä nyt on jokaiselle päiväkin selvempää, kutka ovat meidän ystäviämme ja kutka vihollisiamme".

Italian eroaminen Kansainliitosta jää niinikään vähälle huomiolle Šanghain länsimaiskielisessä lehdistössä. Edellämainitut kiinalaiset päivälehdet kirjoittavat siitä sensijaan laajahkosti. "Sin Wan Pao" valittaa 13/12 K.L:n luhistumista. Italia oli Liiton tärkeimpiä jäseniä. Abessinian jälkeen muuttui tilanne. Ero kävi luonnolliseksi menettelyksi. Maista, jotka alkujaan olivat Liiton tykipylväitä, ovat/ nyt Japani ja Italia poissa. U.S.A. ei lainkaan tullut mukaan. Saksa kävi Liitossa. Neuvosto-Venäjä on siellä nyt sijalla. Liiton tukipylväitä, Englantia, Ranskaa ja Venäjää, vastassa on nyt uusi liitto, Japani, Saksa ja Italia, fascistinen yhtymä. K.L:n tulevaisuus ei näytä ruusuiselta.

"Ta Kung Pao" tarkastellen 10/12 Italian samanaikaisia tekoja, luopumista K.L:sta ja Mantšukuon de jurea, näkee ne Italian europalaisesta politiikasta aiheutuneiksi ja tavallaan protesteiksi K. L:oa vastaan. Japanin, Saksan ja Italian muodostamalla poliittisella yhtymällä lehti katsoo olevan suuren merkityksen tulevalle maailmanpolitiikalle. Vesienjakaja on selvästi muodostumassa.

"Shun Pao" valittaa 12/12, ettei K.L:sta alkujaan muodostunut demokraattista laitosta. Se oli Wilsonin suuri unelma, minkä muutamat sodan voittaneet vallat turmelivat käyttäessään sitä omiin erikoistarkoituksiinsa. Mitä Kiina on tehnyt Liitossa? Seurannut täsmällisesti sen paktia. Mitä se on siitä hyötynyt? Varsin vähän. Jos Kiina ei voi hyötyä Liitosta, vaan sen pakti ainoastaan rajoittaa toimintavapauttamme, mistä syystä Kiina on edelleen Liiton jäsen? - Lehti lopettaa siihen yrittämättä vastata kysymyksiinsä.

Muistuu nyt mieleen toissa syksynä kuulemani jutut, kun Kiina siirsi suurehkot lentokone- ja koneaatilauksensa pois Ita-

liasta pääasiallisesti U.S.A:aan. Italian täkäläisessä edustustossa sanottiin oltavan tämän johdosta pahasti äkeissään. Toista kuukautta myöhemmin seurasikin sitten Italian pääkonsulinviraston avaaminen Mukdenissa. Ja vähän myöhemmin tiedettiin kertoa, että täällä hyvin suosittu suurlähettiläs Lojacono siirtyy kohdakkoin pois Kiinasta, niinkuin sitten kävikin. Ulkomaalaisissa piireissä kuulee nyt väitettävän, että Kiina, joka järjesti "uuden elämän liikkeensä" fascististen esikuvien mukaan ja jolla oli ilmavoimiinsa kiinnitettynä italialaisia oppaita, ei olisi tarvinnut näin pian katsella Italian selkäpuolta, jos olisi taitavammin hoitanut suhteitaan näihin herkästi loukkautuviin herroihin. - Puolestani en oikein usko, että Italian nykyisiin kannanottoihin olisi oleellisella tavalla vaikuttanut lentokonetilausten menettäminen y.m.s. Onhan muilla linjoilla riittävästi ainesta otetun suunnan perusteiksi.

Eilen täkäläisissä lehdissä ollut uutinen, että Il Duce olisi päättänyt kutsua pois Kiinasta kaikki italialaiset neuvonantajat ja oppaat, ei ole vielä saanut vahvistustaan. Mutta se olisi kai hyvinkin luonnollinen teko senjälkeen kun Kiinaan on alkanut tulla neuvostolaisia intruktoreita.

V.a. Asiainhoitaja: V. Niskanen.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 53

OSASTO: Ä 2

ASIA: f.

Shanghaissa olevan pääkonsuliviraston rap. n:o 25.

Konsuli Niskanen.

28/12 1937.

1000—7—37. 3448

SANGHAISSA OLEVA PÄÄKONSULINVIRASTO.

KIRJELMÄ n:o 1614/234.

Sanghaissa 23 P:NÄ joulu KUUTA 19 37.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

ULKOASIAINMINISTERIÖ
№ 3/345/ad. 1938
14/I. 38
RYHMÄ 53 | ASIA A 2 f.

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Lähetystömme raportteja.

Pääkonsulinvirasto kunnioittaen oheisena Ulkoasiainministeriölle lähettää lähetystömme raportin n:o 25, joka sisältää:

Kiinan punaisista suhteista.

Konsuli: V. Niskanen.

Kuomintang-'Red' Reunion

THE MISSION OF CHINESE REVOLUTION AS RESULT OF UNITED FRONT

By GENERAL MAO TSE - TUNG

Commander of the 8th Route Army

(Chinese Opinions—Translation Service)

IN OUR armed-resistance against Japan we need a united front. We must mobilize all Chinese people and let them participate in the armed struggle against the aggressor. In our armed-resistance against Japan we need a strong united front. To have a strong united front we must have a common outline of our struggle. The outline will direct our struggle. It will serve also to bind all parties and factions together in this common struggle against the aggressor.

• • •

WHAT is our common outline of struggle? It is the teachings of Dr. Sun Yat-sen embodied in the San Min Chu I (Three People's Principles) and the 10-Point Outline of Anti-Japanese Campaign proposed by the Chinese Communist Party on August 15.

In their statement of co-operation with the Kuomintang, the Communists declared that they would struggle for the realization of the teachings of the San Min Chu I as they believe that San Min Chu I is what China needs at the present time. Many people have a doubtful attitude as to the sincerity of the Chinese Communists. They are of opinion that the San Min Chu I cannot exist side by side with Communism.

It must be mentioned that Communism is the ultimate goal of the development of revolution Communists entertain no illusion of the realization of Communism at the present time. They are seeking for the realization of national revolution. This explains the decision of the Chinese Communist Party to co-operate with the Kuomintang and to organize a united front against Japan and to organize a democratic form of republic.

• • •

AS early as the days of the first co-operation of the Kuomintang and the Communist Party, this point was made clear at the First National Conference of the Kuomintang. Between 1925 and 1927 every true Kuomintang member and every Chinese Communiste did their share to bring about a San Min Chu I Government in China. Unfortunately the united front came to an end in 1927 and for ten years the San Min Chu I was entirely forgotten.

Meanwhile it must be said that during these ten years, what the Chinese Communists have done was entirely based on the teachings of Dr. Sun Yat-sen in so

of Dr. Sun will not reject these ten points. As General Chiang Kai-shek has well said that we would strive for the realization of San Min Chu I and should give up our individual opinions for the good of the entire nation.

To carry out the ten point outline, we must have the 'tool' for the purpose. This brings us to the problem of the reorganization of the Government and the reorganization of the army. Our Government remains now a Kuomintang Government. It is not a national and democratic form of united Government. The San Min Chu I and the ten-point outline cannot be carried out without this national and democratic form of united Government.

• • •

OUR army is still organized under the old regulations. It is impossible to defeat the Japanese troops under this condition. We admire our troops, who are now putting up a very good fight against the Japanese aggressor To ensure our final victory we must reorganize them.

The armed-resistance in the past three months has told us clearly that this reorganization is most urgently needed. The principle of this reorganization is to put the officers and the soldiers on a closer and more intimate basis and to bring the soldiers and the citizens closer together.

We do not mean that we have to stop the present war to reorganize the troops. We should reorganize the troops as we fight. The most important thing is to emphasize the political work among the soldiers. We must restore the spirit of the Nationalist Army during the days of the Northern Expedition in 1925-27. We must learn from the Spanish troops. The better organization of the former Communist troops should be adopted by all our troops now.

• • •

MEMBERS of the Kuomintang

SOVIET AIRMEN IN HANKOW FOR CHINA'S FORCE

Thirty Men Daily Circle City in New Planes

GERMAN ADVISORS

Gen. von Falkenhausen is Still in Country

Hankow, Dec. 17.

About thirty Soviet airmen, several of whom had been flying for the Spanish Government, are now assembled here, and the air resounds daily with the roar of the fast Soviet bombers and pursuit 'planes as they circle the city.

A striking example of the strange international kaleidescope supporting the same cause is the presence here, as neighbours of the Russian airmen, of the German General von Falkenhausen, who had a distinguished record in the Great War, and his corps of about 100 German military advisors.

Despite the anti-Comintern Pact between Germany and Japan, General von Falkenhausen and his officers have locally advised and guided the Chinese Army throughout the hostilities, and continue to do so.

The Russian pilots have already engaged the Japanese.

Other Foreigners

There are also other foreign pilots fighting in the Chinese Air Force, among whom a Frenchman was killed and an Australian wounded in an aerial battle last week at Nanchang, the provincial capital of Kiangsi, when several Japanese 'planes were brought down.

Hankow is at present the vital centre of China. All the high Government leaders are here, including General Chiang Kai-shek. The Generalissimo, however, is continually on the move by air between his mobile staff headquarters and different points in Hunan and Kiangsu provinces. He is leaving Hankow to-day.

Among the other leaders here are General Pai Tsung-hsi, the famous Kwangsi general, who is the Generalissimo's second-in-command and whose reputation is growing throughout China; Dr. H. H. Kung, the Minister of Finance; the Minister of War, General Ho Ying-chin; the Minister of the Navy, Admiral Chen Shao-kuan, and Madame Chiang Kai-shek.

It is freely admitted that Hankow is only a temporary stopping-place for

during these ten years, what the Chinese Communists have done was entirely based on the teachings of Dr. Sun Yat-sen in accordance to the San Min Chu I Not a single day passed without the Communists working against Imperialism. This is nothing else but Dr. Sun's principle of nationalism. People's representative conferences and the Soviet system are nothing else but a democratic form of administration. The land revolution of the Communist Party is definitely D.. Sun's principle of livelihood.

* * *

WHY did the Communist Party announce their decision to abolish the Soviets and stop their policy of confiscating private properties, especially land? As we have made clear some time ago, these decisions were not made on the ground that these policies are unsound. It is due to the changing situation in the country as a result of Japan military invasion of our territory.

At the present time it is most important to join the entire nation to oppose Japanese aggression. In opposing the Fascist influences of the world, it is also most important for us to organize a united democratic front.

Instead of a Soviet republic we propose to organize a national and democratic republic. Instead of confiscation of private land we propose to make every farmer own his land. This policy is exactly what Dr. Sun had taught us. The change of our policy is because of the element of time. At this time we must adjust ourselves to the urgent need of the nation. To change our policy is for the purpose of receiving more support from the entire nation to resist Japan.

* * *

THE present problem is therefore not whether the Communists believe the San Min Chu I but, rather whether the members of the Kuomintang want to put the San Min Chu I in practice or not. The problem is to restore Dr. Sun's spirit within the entire length and breadth of the Chinese nation.

After the outbreak of Sino-Japanese hostilities, on August 15, the Chinese Communist Party made public their proposal of a Ten-Point Outline For the Struggle Against Japan. These Ten Points agree in principle with the teachings of Marx. They agree also with the revolutionary San Min Chu I. These points serve as the preliminary outline of China's revolution of the present time. They also serve as the preliminary cutline of the Anti - Japanese National Revolution. Only when we can carry out these ten points can we save China.

* * *

THE realization of these ten points depends on the support of all members of the Kuomintang. The Kuomintang is the ruling class of China today. Without its approval there is no chance to carry them out. We sincerely believe that these ten points will be approved by every true member of the Kuomintang as well as by their leader. If these ten points cannot be approved by the Kuomintang members, they cannot carry out the teachings of their late leader, Dr. Sun Yat-sen as embodied in the San Min Chu I; we shall not be able to defeat Japanese Imperialism; and China will be destroyed. True followers troops now.

* * *

MEMBERS of the Kuomintang! We are now shouldering the same responsibility with you in an endeavor to save our Fatherland! You have organized this united front with us. You have started the anti-Japanese war. We hope you will change your old system. We hope you will approve our ten point outline so as to strengthen this united front by making it possible for every Chinese to participate in this struggle against Japan. It is absolutely necessary to organize a new Government. Only by this new Government can we carry out the ten-point outline. Many leaders of your Party have realized the importance of this point. Time has come for action! Every patriotic member of the Kuomintang will not believe that this proposal of ours is not important. We sincerely hope that this responsibility of reorganization will be shouldered by General Chiang Kai-shek.

The nation is facing the serious problem of total destruction. May the Kuomintang and Communist Party co-operate closely! May all people who do not want to be slaves co-operate closely on the foundation of the Kuomintang and Communist Party re-union! Only by so doing can we defeat Japanese Imperialism. Let us fight on. Our future is bright!

Thirty Men Daily Circle City in New Planes

GERMAN ADVISORS

Gen. von Falkenhausen is Still in Country

Hankow, Dec. 17.

About thirty Soviet airmen, several of whom had been flying for the Spanish Government, are now assembled here, and the air resounds daily with the roar of the fast Soviet bombers and pursuit 'planes as they circle the city.

A striking example of the strange international kaleidescope supporting the same cause is the presence here, as neighbours of the Russian airmen, of the German General von Falkenhausen, who had a distinguished record in the Great War, and his corps of about 100 German military advisors.

Despite the anti-Comintern Pact between Germany and Japan, General von Falkenhausen and his officers have locally advised and guided the Chinese Army throughout the hostilities, and continue to do so.

The Russian pilots have already engaged the Japanese.

Other Foreigners

There are also other foreign pilots fighting in the Chinese Air Force, among whom a Frenchman was killed and an Australian wounded in an aerial battle last week at Nanchang, the provincial capital of Kiangsi, when several Japanese 'planes were brought down.

Hankow is at present the vital centre of China. All the high Government leaders are here, including General Chiang Kai-shek. The Generalissimo, however, is continually on the move by air between his mobile staff headquarters and different points in Hunan and Kiangsu provinces. He is leaving Hankow to-day.

Among the other leaders here are General Pai Tsung-hsi, the famous Kwangsi general, who is the Generalissimo's second-in-command and whose reputation is growing throughout China; Dr. H. H. Kung, the Minister of Finance; the Minister of War, General Ho Ying-chin; the Minister of the Navy, Admiral Chen Shao-kuan, and Madame Chiang Kai-shek.

It is freely admitted that Hankow is only a temporary stopping-place for the Chinese Government which in due course will be established in Chungking with some departments in Changsha, and the military headquarters moving from place to place.

Dr. Kung Speaks

Found at midnight at his temporary office in the Ministry of Finance dictating letters to his 16-year-old daughter, who acts as his personal secretary and who often works until the small hours of the morning, Dr. Kung frankly admitted to Reuter the gravity of China's plight with her depleted resources and man-power.

Dr. Kung insisted, however, that peace was impossible. Although the richest part of China had been lost, he said, the Chinese Government still had a fighting force and would continue to resist as it had no alternative.

Dr. Kung expressed the view that the key to the whole situation lay irrevocably in London. The eyes of China are turned to Britain. No other Power, he said, would take the lead to save China. Even Russia would not intervene on her own initiative, but would do so if Britain made the first move and France followed suit.—Reuter.

Japanese Make Formal Entry of China's Capital

Army and Naval Detachments March in Triumph

ADMIRAL PRAISES HIS HEROIC OFFICERS

Nanking, Dec. 17.

The opening chapter of the Sino-Japanese hostilities in Central China was brought to a climax early this afternoon, when Japanese infantry, bluejackets and mechanized units made a formal entry into the city.

Between bristling lanes of steel that stretched between the three-arched Chungshan Gate and the imposing building of the National Government, three kilometres away, Gen. Iwane Matsui, in command of the Japanese troops, slowly entered the abandoned Capital.

One after another, the bugles sounded the progress of the commanding officer past the Fujita, Yoshizumi, Nakajima, Tani and Suematsu detachments, the engineer units, batteries of field-guns and tanks.

Closely behind Gen. Matsui followed Lt.-Gen. Prince Yasuhiko Asaka, Member of the Supreme War Council, and other high officers who took part in the siege of Nanking.

Naval Detachments Enter

Meanwhile, from Hsiakwan came another procession, headed by Vice-Admiral Kiyoshi Hasegawa, Commander-in-Chief of the Japanese China Sea Fleet.

Behind him came Rear-Admiral Denshichi Ohkochi, Commander of the Naval Landing Party in Shanghai; Rear-Admiral Eijiro Kondo, Commander of a Defence Corps, and other high naval officers.

With a naval band at the head, motorized artillery and a force of 600 bluejackets followed behind, past the Chinese Ministries of Navy, Railways and Foreign Affairs. A Japanese naval flag fluttered atop the abandoned building of the Navy Office.

At Chungcheng Road, Vice-Admiral Hasegawa inspected the bluejackets. Then once again the procession moved on, towards the Government Building, while 80 military and naval planes circled overhead. At 2 p.m. Vice-Admiral Hasegawa entered the Ceremonial Hall of the National Government, and shook hands with Gen. Matsui.

While the naval band played the "Kimigayo," the national anthem, and the bugles pierced the silence outside, the Rising Sun Flag was raised atop the building.

Officers Face Tokyo

Turning eastward, in the direction of the Imperial Palace in Tokyo, the officers then maintained a brief period of silence.

Led by Gen. Matsui, the officers then joined in shouting "banzai." The function was closed at 2.30 o'clock in the afternoon, with "sake" and "surume," dried cuttlefish.—Domei.

Achievement Praised

Achievements of Japanese blue jackets of the Special Naval Landing Party, naval pilots and other units were given special recognition yesterday by Vice-Admiral Kiyoshi Hasegawa, Commander-in-Chief of the China Sea Fleet, in messages of commendation marking the formal entry of Japanese forces into Nanking.

The bluejackets of the Special Naval Landing Party commanded by Rear-Admiral Denshichi Okohchi were praised, said the "Shanghai United News" yesterday for their courageous operations during the 22 days beginning on August 13.

Vice-Admiral Hasegawa took note of the fact that these bluejackets

ŠANGHAISSA OLEVA LÄHETYSTÖ. Salainen.

ULKOASIAINMINISTERIÖ
PM 3 1945 kre 1. 38
14/I.38
OSASTO A2
ASIA

RAPORTTI n:o 25.

Šanghaissa 23 p:nä joulukuuta 19 37.

Asia: Kiinan punaisista suhteista.

Kun ison itäisen naapurimme poliittiset suhteet ovat meille aina mielenkiintoiset, palaan taaskin Kiinan ja Neuvosto-liiton väleihin, vaikka olen niitä usein viime kuukausienkin kuluessa kosketellut. Ei liene erikoista voiteen haaskausta, jos kerron näistä asioista vaikkapa säännöllisesti kaiken, mitä mielenkiintoiselta tuntuvaa tulee tietooni.

Tiedoitin viime lokakuun 8 päivältä olleessa raportissani Neuvosto-Venäjän täkäläisen suurlähettilään BOGOMOLOVin ja sotilasasiamiehen, kenraali LEPINin äkillisistä matkoista Moskovaan. Viime kuun puolivälissä tiedettiin täällä, etteivät he kumpikaan palaisi Kiinaan. Edellämainittua koskenut tieto on saanut vahvistuksensa uuden suurlähettilään nimityksen kautta. Mutta sotilasasiamiehen juttu on kai vielä avoinna. Neuvosto-Venäjän täkäläisessä edustustossa selitetään suurlähettilään vaihdoksen aiheutuneen käsitysten eroavaisuuksista avunantoon nähden Kiinalle. Huhut, että BOGOMOLOV olisi jo teloitettu, kumotaan jyrkästi. Mainitaanpa hänen olevan ehdokkaana Lontooseen. Täkäläisessä diplomaattikunnassa ei vaihdoksesta tiedetä sen enempää.

Uuden suurlähettilään persoonasta vallitsi täällä aluksi täydellinen epätietoisuus. Ivan LUGANETS-ORELSKY, sellaista

JAKELUOHJE: Tavallinen

UE 2: A 4.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ..... ministeriölle.
Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

nimeä ei ole aikaisemmin nähty eikä kuultu Neuvostoliiton diplomaattilistoissa, sanottiin. Väitettiinpä japanilaiselta taholta, että nimi on tekaistu nimi, millä verhotaan jotakin Kiinaan lähetettävää sotakomissäriaatin kenraalia. Samalla oltiin tietävinään, että valtavat Kiinan avustustoimenpiteet ovat juuri pantu käyntiin. Ulko-Mongoliasta piti muodostua tämän toiminnan keskus. Myöhemmin saatiin kuitenkin tietää, että uusi suurlähettiläs on nimitykseensä saakka ollut Neuvostoliiton pääkonsulina kiinalaisessa Turkestanissa, Urumtšin kaupungissa. Hän on ijältään 38-vuotias ja kuuluu Neuvostolan nuoriin diplomaattisiin tähtiin.

T.k. 18 päivänä japanilainen Domein agentuuri tiesi uuden suurlähettilään jo kolme päivää aikaisemmin saapuneen Hankaohun ja olevan parhaillaan perin kiireisissä neuvotteluissa kenraali Tšiang Kai-šekin kanssa venäläisen avunannon järjestelystä ja ehdoista. Saman tietolähteen mukaan kuuluisi avustuksen ehtoihin m.m., että nykyinen Kiinan kansallinen hallitus olisi muodostettava kansanrintaman hallitukseksi, mihin otettaisiin jäseniksi Neuvostoliiton virkamiehiä sekä että Kiinan yleisesikuntaan kiinnitettäisiin neuvostolaisia upseereja. Domein uutisella oli kuitenkin lyhyt lento, sillä Reuter ja kiinalaiset toimistot lennättivät seuraavana päivänä Hankaosta tiedon, minkä mukaan suurlähettiläs ei silloin ollut vielä ehtinyt matkallaan Moskovasta Hankaohun edes Urumtšiin saakka, mitä tietä hänen piti saapua. Domein uutisen muukin sisältö, vaikka se osaltaan hipoo todennäköisyyden piirejä, muuttui löyhänlaiseksi.

Vaikka kiinalaisissa piireissä onkin tunnettu pientä katkeruutta senjohdosta, ettei Neuvostoliitosta ole saatu niin tehokasta apua kuin oli toivottu, ovat kiinalaisten lehtien lausunnot poislähteneestä suulähettiläästä olleet erittäin suopeat. Korostetaan yli linjan sitä, että hän on tahdikkuudellaan parantanut vielä äsken

pahasti säryksissä olleet naapurimaiden suhteet. Täten ovat toiveet tehokkaamman avustuksen saannista vastaisuudessa mahdolliset. Uudesta suurlähettiläästä lausutaan muutamissa lehdissä varsin ystävällisiä sanoja. Hänen paikallisolojen tuntemukselleen Ulko-Mongoliassa ja yleensä Kiinan luoteiskulmalla ja Neuvostoliiton vastaavissa rajamaakunnissa annetaan suuri arvo, olettaapa eräs lehti sen vaikuttaneen suurlähettiläiden vaihdokseenkin.

x x
x

Japani, joka peittääkseen todellisia valtaustarkoituksiaan Kiinassa julistaa piiskaavansa täällä kommunisteja, koska siten tietää voivansa hankkia sympatioja erinäisissä piireissä, on todellisuudessa auttanut politiikallaan kommunistien merkityksen kasvua Kiinassa. Kiina on hädässään ollut pakoitettu tavoittelemaan Neuvostoliiton, Japanin luonnollisen vastustajan, tukea ja turvautumaan entisiin kotoisiin kommunisteihin taistelutovereina kansallisen ja valtiollisen vapauden säilyttämiseksi Kiinan viisituhatvuotisen historian ehkä vaarallisimmassa kriisikohdassa. Luotettavalta taholta saadun tiedon mukaan ovat useat hajaantuneen Neuvosto-Kiinan hallituksen jäsenet ja sotajoukkojen johtajat asetettut tärkeisiin tehtäviin kansallisen Kiinan hallituksen palveluksessa.

Nankingin menetyksen jälkeen on Kiinan sivili- ja sotilashallinnossa tehty suuria muutoksia jatkuvain taistelujen tarpeita silmälläpitäen. Šansin ja Šensin maakuntiin on sijoitettu japanilaisia vastaan noin 150.000 mieheen nousevat joukot, joihin on liitetty entisten punaisten joukkojen miehistä suunnilleen 40.000. Näiden päällikkyyteen on asetettu äskeiset punakenraalit Tšu Teh, Peng Teh-hwei ja Hsu Hsiang-tšen. Puna-Kiinan varsinaiset päämiehet Tšou En-lai ja kenraali Mao Tze-tung joutuvat huomattaviin asemiin sivilihallinnossa. Punaisiin kallellaan ollut ent. ulkoasiainminis-

teri Eugen Tšen on lähetetty Moskovaan, missä hänen on ilman kiinteää virkatehtävää ja liikkuvaisena miehenä toimittava mahdollisimman tehokkaan neuvostolaisen avun hankkimiseksi Kiinalle.

Kenraali Mao Tze-tung on eilen saamani tiedon mukaan juuri matkustanut Šansin maakuntaan järjestämään siellä Kiinan sotavoimia. Samalla matkalla hänen pitäisi sopia Ulko-Mongolian paikallisten hallintomiesten kanssa saatavan avun käytännöllisestä järjestelystä. Tärkeintä sanotaan olevan kiinalaisille ammusten saanti Šansin maakunnan sissijoukoille. Äsken Hankaossa käyneet Ulko-Mongolian edustajat ovat paluumatkallaan tutustuneet tilanteeseen Šensin maakunnassa ja varsin monet asioita likeltä tuntevat henkilöt ovat vakuutettuja siitä, että ulko-mongoolialaiset joukot tulevat paikkoin voimakkaasti tukemaan kiinalaista rintamaa Šansin maakunnassa, ei vain aseistusavulla vaan myöskin lähettämällä "vapaaehtoisjoukkoja".

Aivan erikoista mielenkiintoa herättää tieto, että läntiset Kiinan tärkeimmät kaupungit saatetaan Kansun maakunnan ja kiinalaisen Turkestanin kautta autotieyhteyteen Neuvostoliiton vastaavain rajamaakuntain tieverkoston kanssa. Työt ovat jo alotetut ja on niihin luotettavalta tuntuvan tieton mukaan kiinnitetty noin miljoonan työläistä ja useita tuhansia kiinalaisia "tieinsinöörejä". Kuluja ajatellessa on muistettava, että suuri osa Kiinan uusista ja kauniista autoteistä on aikaansaatu pääasiallisesti paikkakuntalaisten työasevelvollisuuden turvin, saksalaisia esikuvia seuraten.

Tällaisten yhteyksien rakentaminen on käynyt välttämättömäksi Sisä-Mongolian ja Suijanin jouduttua japanilaisten käsiin. Nämä puuhat osoittavat sitäpaitsi, että Kiinan kansallisen hallituksen aikeet jatkaa sotaa kärsityistä tappioista huolimatta "lopulliseen voittoon saakka", niinkuin julistetaan, on otettava täysin vakavasti ja että siteet Neuvostoliittoon ovat lujittumassa. Japanilaisten lennättelemä kiinalais-neuvostolainen puolustusliitto ei

kuitenkaan ole vielä tosiasia, vakuuttavat täällä sekä kiinalaiset piirit että Neuvostoliiton edustuston miehet. Mutta muutamia kymmeniä "vapaaehtoisia" neuvostolentureita on parhaillaan Hankaossa sulostuttamassa venäläisten tanssityttöjen pitkäveteisiä iltoja ja kai vähin muissakin puuhissa.

Mainitusta punakenraali Mao Tze-tungista on sanottava, että häntä pidetään entisten aateveljienkin piirin ulkopuolella etevänä strateegina ja kunnonmiehenä. Vähän yllättävältä kuitenkin tuntuu, että hän on saavuttamassa niin nopeasti kymmenisen vuotta kestäneen kommunistisodan päätyttyä varsin suurta sananvaltaa yleisten asiain kulkuun keskushallituksen piirissä. Huomautin tästä joku päivä sitten Šanghaihin saapuneelle Nankingin kunniapääkonsulillemme, joka oli matkallaan viipynyt pari viikkoa Hankaussa. Tämän käsityksen mukaan on kenraali Mao kyky , jonka nimeä vielä usein tullaan mainitsemaan tärkeiden tehtäväin yhteydessä.

Liitän ohelle leikkeleenä kenraali Maon kirjoituksen, missä hän selvittelee kuomintangin ja ent. Kiinan punaisten nykyisiä suhteita. Kirjoitus julkaistiin m.m. porvarillisessa amerikalaisessa "Evening Postissa" v.k. 23 päivänä.

V.a.Asiainhoitaja: V. Niskanen.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 53

OSASTO: Å 2

ASIA: f

Shanghaissa olevan pääkonsuliviraston rap. n:o 26.

Konsuli Niikonen

27/12 1937.

5000—10—35 4261

SANGHAI SSA OLEVA PÄÄKONSULINVIRASTO.

KIRJELMÄ n:o 1628/238.

Sanghaissa 28 P:NÄ joulu KUUTA 19 37.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

ULKOASIAINMINISTERIÖ
4 345 Sal 38.
22/1 38
53 A 2 f

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Lähetystömme raportteja.

Pääkonsulinvirasto kunnioittaen oheisena Ulkoasiainministeriölle lähettää täkäläisen lähetystömme raportit 26 ja 27, jotka sisältävät:

Anglosaksien upottaminen Jangtsella, ja

Puuhat Ulko-Mongoliassa.

Konsuli: V. Nissanen.

SHANGHAI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ. Salainen.

RAPORTTI n:o 26.

Shanghaissa 27 p:nä joulu kuuta 19 37.

Asia: Anglosaksien upottaminen Jangtsella.

ULKOASIAINMINISTERIÖ
Y 345 Pal. A 38.
22/1-38
ARKISTO
53 A 2 8

Lienevätkö sodat koskaan sujuneet ilman sellaisiakin vahinkoja, joita rauhanihmiset eivät olisi tuominneet sotamoraalinkin kannalta rikoksiksi. Tällaisia moraalisia tuomioita on langeteltu runsaasti Japanin nykyisen Kiinan valtausretken aikana. En ole niihin raporteissani erikoisesti kajonnut, sillä ensiksikin on tosiasioista vaikea saada ehdotonta selvyyttä ja toiseksi Aasia on sittenkin Aasia omine moraaleineen.

Jangtsella tapahtunut englantilaisten ja amerikalaisten alusten tuhoaminen menee kuitenkin yli sellaisten aasialaistenkin rajojen, joiden puitteissa tavallisia "incidenttejä" on katseltava. Sanomalehdet ovat luonnollisesti tarkalleen kertoneet t.k. 11, 12 ja 13 päivinä Jangtsella noin 25 mailin päässä Nankingista ylävirtaan ja Wuhun edustalla tapahtuneista englantilaisten ja amerikalaisten sota- ja kauppalaivain ampumisesta ja upottamisesta Japanin armeijan aseilla. Saanen pitää varmana, että myöskin näiden tapahtumain myöhemmistä vaiheista, puolin ja toisin annetuista selityksistä ynnä noottien vaihdoista, on lehdistö sisältänyt riittävät tiedot. Onhan kysymys tapahtumista, mitkä ennen vanhaan olisivat auttamattomasti johtaneet sotaan kysymyksessäolevain valtain välillä. Rajoitun tässä tapahtumain poliittiseen taustaan, siihenkin varsin lyhyesti.

JAKELUOHJE: Tavallinen.

UE 2: A 4.

Jakeluohjemalleja:
Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ..... ministeriölle.
Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

Japanin nykyisen valtausretken niin sanoakseni psykoloogisena taustana on, käyttääkseni erään parisen päivää sitten luonani aterioineen saksalaisen diplomaatin sanoja, keskiaikaisen mentaliteetin omaavan, rikollisuuteen saakka suuruudenhullun aasialaisen sotilaan vuorenluja vakaumus siitä, ettei muu maailma ole oikeutettu eikä pystyvä estämään sen aturoita tallaamasta näillä mantereilla mihinkä paikkaan tahansa ja että nyt on vihdoin tullut aika osoittaa se arkailematta kaikelle maailmalle. Tällä matkallaan heillä oli ensimäisenä päämääränä kiinalaisen vastarinnan ja taloudellisten resurssien tuhoaminen. Siinä he ovat jo suuressa määrin onnistuneet. Toisena sotaretken tehtävänä oli ulkomaalaisten arvo- ja vaikutusvallan tuhoaminen sellaisenaan ja varsinkin kiinalaisten silmissä. Kolmannen päämääränsä, taloudellisten etujen ja poliittisen määräysvallan, hankkiminen käy rinnan kiinalaisten alueiden valtauksen kanssa ja on tietysti jo hyvällä tolalla.

Täällä ei yksikään tapaamani poliittisten olojen takkailija ole uskonut, että Jangtsen tapahtuma olisi erehdys. Toisaalta ei sitä ole pidetty myöskään japanilaisen korkeimman sodanjohdon käskystä tapahtuneena. Spiritus rector asiassa on ollut japanilaisissa joukoissa ja varsinkin upseeristossa vallitseva henki, josta mainitut saksalaisen diplomaatin sanat antavat voimakkaan tulkinnan.

Tämä henki on Nankingin valtauksen aikana ja senjälkeisinä päivinä purkautunut muutenkin rajuihin esiintymismuotoihin, ensiksikin pääkaupungissa antautuneiden kiinalaisten sotilaiden tuhoamiseen ja sittemmin kaupungin varsinaisen asujamiston murhaamiseen ynnä omaisuusarvojen valtaviin ryöstöihin ja hävittämiseen. Kiinalaiselta taholta väitetään varmaankin liioitellen, että Nankingin antautumisessa menetti noin 50.000 kiinalaista sotilasta ja sivilis-

tiä henkensä, vaimojen ja lasten saamatta minkäänlaista armoa "kommunismia piiskaavan" nousevan auringon pojan tapparan edessä.

Sanotaan, ettei japanilainen päällystö voinut Nankingissa joukoilleen mitään. Tämä "sankarihenki" jatkui sitten edelleen ja pukeutui Jangtsella tunnettuihin muotoihin. Tahdottiin näyttää anglosakseille, varsinkin englantilaisille, kuka täällä on isäntä, sekä kiinalaisille, ettei maksa laskea turvaamsa näihin ennen niin mahtaviin ulkomaalaisiin, sillä Nipponin pojat tekevät heille mitä tahtovat.

Japanilaisessa kirjallisuudessa on jo kauan tehty propagandaa, minkä kärki on kohdistunut ennen kaikkea brittejä vastaan, amerikalaisia, venäläisiä j.n.e. silti unohtamatta. Armeijassa väitetään tätä kiihoitustyötä harjoitetun erikoisen tehokkaasti. Ei ole ihme, jos "insidenttejä" sattuu eikä olisi ihme, jos niistä olisi laajalle kantavat seuraukset.

Molemmat täkäläiset amerikalaiset lehdet vaativat jokseenkin avoimin sanoin hallitustaan vastaamaan japanilaisten tekoihin aseisiin tarttumalla. Brittiläisellä taholla taas on sanoja käytetty varovaisemmin, mutta mieliala ei ole vähemmän myrtynyt. Pääministeri Chamberlainin luja esiintyminen parlamentissa on täällä brittiläisellä taholla otettu tyydytyksellä vastaan. Molammat loukatut anglosaksiset hallitukset ovat ainakin julistaneet aikailematta valvovansa etujaan Kiinassa. Mitä se merkitsee, ehkä kohdakkoinen tulevaisuus osoittaa.

V.a. Asiainhoitaja: V. Nissinen.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 53

OSASTO: A 2

ASIA: f.

Shanghaissa olevan pääkonsuliviraston rap. n:o 27.

Konsuli Nikander

28/12 1937.

5000—10—35 4261

SHANGHAISSA OLEVA LÄHETYSTÖ. Salainen.

RAPORTTI n:o 87.

4/345 Sal. S -38.

Shanghaissa 28 p:nä joulu kuuta 19 37. 22/1-38

Asia: Puuhat Ulko-Mongoliassa.

53 A 2 f

T.k. 23 päivältä ollutta raporttiani "Kiinan punaisista suhteista" on minun jo näin pian täydennettävä kertoen varsin vakavilta näyttävistä puuhista Ulko-Mongoliassa. Ne osoittavat sitäpaitsi, että koskettelemani japanilaiset tiedot, jotka monissa suhteissa olivat liian lennokkaita, pitävät toisissa paikkansa.

Niinkuin tunnettua, Ulko-Mongolian kansantasavalta on de jure osa Kiinasta, mutta de facto Neuvostoliitosta. V. 1924 Neuvostoliitto tunnusti sopimuksellisesti Kiinan suvereniteetin Ulko-Mongoliassa. Vuoden 1936 neuvostolais-mongoolialaisessa pöytäkirjassa Neuvostoliitto takasi Ulko-Mongolialle suojelustaan hyökkäyksen sattuessa kolmannen vallan taholta. Samalla Neuvostoliitto selitti, ettei pöytäkirja vaikuttanut vuoden 1924 sopimukseen Kiinan suvereniteetin jäädessä edelleenkin voimaan. Tästä huolimatta ovat neuvostolaiset, niinkuin tunnettua, isännöineet Ulko-Mongoliassa kuin konsanaan omalla maallaan. Kerrotaan heidän toimeenpanneen joukon paikallisia reformeja, jotka ovat saattaneet Neuvostoliiton hyvään maineeseen Ulko-Mongoliassa.

Ulko-Mongolian asujamiston ei pitäisi olla enempää kuin noin 800.000, mistä määrästä vain viitisentuhatta kiinalaista. Siitä huolimatta kerrotaan aivan vakavasti, että Ulko-Mongolian armeija on

JAKELUOHJE: Tavallinen.

UE 2: A 4.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.
Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

185.000 miestä ja että sitä vielä pystytään tuntuvasti lisäämään. Armeijalla on 5.500 Moskovassa koulutettua lenturia! On vaikea käsittää näitä lukuja muuten kuin että niihin sisältyy oikein huomattavasti tavallisia neuvostolaisia "vapaaehtoisia".

Pari päivää sitten täällä levitetyn tiedon mukaan on 50.000 näistä joukoista jo keskitetty Suijanin rajalle. Yhteenottoja japanilais-mantšukuolaisten joukkojen kanssa on sattunut. Mongoolijoukot ovat varustetut samalla tavalla kuin neuvostolaisetkin. Ylipäällikkö on tosin mongooli LA-LO, mutta esikuntapäällikkö on jo neuvostolainen "vapaaehtoinen". Joukoilla on voimakas lento-osastonsa suojana japanilaisten lentohyökkäyksiä vastaan. Mielenkiintoista joukkojen varusteissa on se, että ne käyttävät kiinalaisia lippuja ja muita ulkonaisia kansallisuusmerkkejä osoittaakseen siten Kiinan suvereniteettia Ulko-Mongoliassa ja maskeeratakseen liiallista neuvostolaisuuttaan.

Kiinalainen "China Evening News" kertoi 25/12 aivan vakavissaan, että Kiinan kansallisen hallituksen ja Ulko-Mongolian paikallisten viranomaisten äskettäin tekemän sopimuksen mukaan Ulko-Mongolia varustaa 350.000 mieheen nousevan armeijan, jolla se hyökkää japanilaisia vastaan ensin Dolonorin tienoissa ja sieltä painuu suoraan merta kohti Šanhaikvanin kohdalla katkaisten siten yhteyden Mantšukuossa ja Pohjois-Kiinassa olevain japanilaisten joukkojen väliltä. Tuumat ovat niin komeita, ettei niitä uskalla ottaa täysin todesta. Mutta sittenkin ne osoittavat, että sillä taholla on odotettavissa mielenkiintoista toimintaa.

Samanaikaisesti kiinalaiset varustavat uudelleen Šensin, Šansin, Kansun ja Ningsian maakuntia. Päällystöä on vaihdettu huomattavalta osalta ja Kiinan ent. punaarmeijan sissisotainstruktöörejä on saatettu kouluttamaan nostokkaita. Samaa suunnitelmaa seu-

rataan myöskin Hunanin ja Kvangsin maakunnissa, missä lasketaan muutamassa kuukaudessa olevan puoleenmiljoonaan nousevan sissiarmeijan taistelukunnossa. Näiden koulutukseen ottavat neuvostolaiset "vapaaehtoiset" hyvin tuntuvasti osaa.

Yleensä ollaan luopumassa ajatuksesta jatkaa taisteluja avoimin ja järjestynein rintamin. Kenraali Tšiang Kai-šek on äsken antamassaan haastattelussa kertonutkin Kiinan siirtyvän kokonaan sissisodan kannalle. Olen koettanut pyhien aikana tavoitella vakavia sotilasasiain tuntijoita kuullakseni heidän käsityksiään tästä mullistuksesta, siinä kuitenkaan onnistumatta. Minusta näet tuntuu tällainen käänne selvältä vararikolta, jota pakostakin seuvaa surullinen pesänselvittely. Ei-ammattimiehen on vaikea käsittää, että puheet sissijoukoista japanilaisia armeijoita vastaan voisivat olla muuta kuin silmänlummeiksi, "to safe the face". Pianhan se nähdään.

Tosiasia näkyy sitävastoin olevan, että Neuvostoliitto tulee antamaan tänne varustusapua ja että "vapaaehtoisia" virtaa sekä varsinaiseen Kiinaan että Ulko-Mongoliaan samaan tapaan kuin Espanjaan. Kenraali Tšiang vakuuttaa, ettei tämä millään tavalla muuta Kiinan sisäpolitiikkaa kommunistipitoisemmaksi. Mutta todellisuus muodostunee kuitenkin sellaiseksi, että avustajilla, s.o. neuvostolaisilla ja omilla punaisilla, tulee olemaan tuntuvasti sananvaltaa asiain kulkuun sivilihallinnossakin, sillä sota-aikana täytyy sivilihallinnon luonnollisesti mukaantua armeijan tarpeisiin. Kun Kiinan avustaja, Neuvostoliitto, on rajanaapuri Japanille, muuttuu tilanne jännittyneemmäksi myöskin Japanin ja Nauvostoliiton välittömillä rajoilla ja "incidentit" lisääntyvät. Voidaanko ja tahdotaanko avoimen sodan syttymistä estää, muuttuu viikko viikolta kyseenalaisemmaksi.

V.t. Asiainhoitaja: V. Nikander.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 53

OSASTO: A 2

ASIA: 7

Shanghaissa olevan pääkonsuliviraston raportti v:lta 1.

Konsuli Niskanen

18/1 1938.

5000—12—35—5337

SANGHAISSA OLEVA PÄÄKONSULINVIRASTO.

KIRJELMÄ n:o 65/10.

Sanghaissa 18 P:NÄ tammi KUUTA 19 38.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

7/376 Sal. 1 38.
28/2-38 1 E.T.
53 52 ASIA

Ulkoasiainministeriölle

ASIA: Lähetystömme raportteja.

Pääkonsulinvirasto kunnioittaen oheisena Ulkoasiainministeriölle lähettää täkäläisen lähetystömme raportin n:o 1, joka sisältää seuraavaa:

Ulkomaiden edustusolot Kiinassa.

Konsuli: V. Nikunen.

ŠANGHAI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ. Salainen.

RAPORTTI n:o 1.

Šanghai ssa 18 p:nä tammi kuuta 19 38.

Asia: Ulkomaiden edustusolot Kiinassa.

7 1376 Kol. 1 38.
28/1 38
53 d2 ASIA

Ulkovaltain edustusolot Kiinassa ovat siitä alkaen, kun Peiking lakkasi olemasta valtakunnan pääkaupunki, olleet varsin sekavat. Vanhassa pääkaupungissa olivat olosuhteet virastojen työlle ja viihtymykselle erinomaiset. Kukin ulkomainen edustusto oli oma pienoisvaltionsa tarkalleen määrättyine aluerajoineen, kauniine asuin- ja virastorakennuksineen, laajahkoine puistoineen, jopa omine sotavoimineenkin. Nuo romanttiset ajat ovat kuitenkin jo ohitse, vaikka moni maa yrittää vieläkin käyttää vanhoja Peikingin kiinteistöjään edustustensa tarpeisiin.

Kajoamatta vallankumouksen jälkeisten vuosien sekasortoon ulkomaisten edustustojen oloissa voimme todeta, että ennen nykyisten vihollisuuksien alkamista olivat suurvallat jo kiinteästi sijoittaneet diplomaattiset edustustonsa Nankingiin, lukuunottamatta Japania ja Italiaa, jonka viimeksimainitun suurlähettilään vakinainen asuin- ja työpaikka oli Shanghaissa, Nankingin saadessa tyytyä yhteen lähetystösihteeriin konekirjureineen. Japanin ambassadööri oli toisella jalallaan Nankingissa ja toisella Šanghaissa. Nankingissa pitivät asuinpaikkaansa Saksan, Pohjois-Amerikan Yhdysvaltain, Ranskan, Ison Britannian ja Neuvostoliiton suurlähetystöt. Kaikilla edellämainituilla oli vielä siirtolansa Peikingissäkin, paitsi Saksalla ja Neuvostoliitolla. Nankingissa piti Meksikon vasta perustetun lähetystön alkaman toimintansa ja sinne piti asettua vakinaisesti myöskin Bel-

JAKELUOHJE: Tavallinen.

UE 2: A 4.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ..... ministeriölle.
Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

gian neuvoksen.

Japanilaisten likeneminen Nankingia pakoitti sen diplomaatit poistumaan kaupungista. Osa heistä, nimittäin Saksan, Yhdysvaltain, Englannin ja Neuvostoliiton edustustot seurasivat kansallista hallitusta sen muuttaessa Hankaohun. Japanin suurlähettiläs oli vihollisuuksien alusta sijoittunut Šanghaihin, mihin pian Nankingin henkilökuntakin muutti, samoinkuin koko Ranskan diplomaattinen edustusto. Sodan aikana valtakirjansa esittänyt Belgian ensimäinen suurlähettiläs on äsken siirtynyt Peikingiin, suurimman osan hänen henkilökunnastaan jäädessä Šanghaihin.

Peikingin vakinaisina asukkaina ovat ilman keskeytyksiä ja "voimain hajoitusta" pysyneet vain Brasilian, Espanjan ja Hollannin lähetystöt. Portugalin lähetystö muutti sieltä viime vuoden lopulla Šanghaihin.

Šanghaihin ovat sijoittuneet Chilen, Kuban, Tanskan, Norjan, Puolan, Ruotsin, Sveitsin, Tšekkoslovakian ja Suomen lähetystöt. Tänne on nyttemmin asettunut vielä Meksikonkin lähetystö. Šanghai on aina ollut tärkeä konsuliedustustojen asemapaikka. Nykyisin täällä on pääkonsulinvirastonsa Saksalla, Belgialla, Brasilialla, Chilellä, Tanskalla, Yhdysvalloilla, Suomella, Ranskalla, Englannilla, Kreikalla, Italialla, Japanilla, Norjalla, Hollannilla, Puolalla, Portugalilla, Quatemalalla, Ruotsilla, Sveitsillä, Tšekkoslovakialla, Neuvostovenäjällä ja Venezuelalla. Kunniakonsuliedustustot on vielä Itävallalla ja Meksikolla. Quatemalalla on viime vuonna saapuneen pääkonsulin lisäksi kunniakonsuli paikallisten liikemiesten joukosta. Pääkonsulinvirastonsa, jossa oli sekä lähetetty pääkonsuli että varakonsuli, sulki viime vuonna Iran sattuneiden hankausten vuoksi Nankingin kanssa.

Tarkastellessa suurvaltain Kiinan edustustojen kokoonpanoa huomaa, että ne ovat varsin suuret ja monipuoliset. Englannin lähe-

tettyjen miespuolisten edustushenkilöiden lukumäärä koko Kiinassa oli viime vuonna tuossa 150 paikkeilla, Japanin vieläkin suurempi, Yhdysvaltain noin 130, Ranskan ja Saksan suunnilleen 70. Esimerkkinä Šanghain oloista voi mainita, että Yhdysvalloilla on täällä pääkonsulinvirastossaan pääkonsuli, 7 konsulia ja 5 varakonsulia. Šanghaissa on lisäksi kauppa-asiamiehen ja konsulituomarin toimistot. Englannilla on vieläkin enemmän/kotimaisia konsulityöntekijöitä, vaikka heidän virkanimityksensä usein ovat meille vähän outoja, sekä lisäksi suurlähetystön alaiset kauppa-asiamiehen, finanssineuvoksen ja vientiluottoasiamiehen toimistot. Diplomaatti- ja konsulilistoissa esiintyvien lisäksi on luonnollisesti kaikissa toimistoissa runsaasti kotimaista teknillistä työvoimaa ja paljon kiinalaisia apulaisia.

Mielenkiintoamme järjestelyyn nähden herättävät skandinaavisten maiden ja eräiden toisten europalaisten valtain edustusolot. Ruotsilla oli hyvän aikaa virastossaan vain varakonsuli, joka paikkakunnan tavan mukaan, koska virasto oli pääkonsulinvirasto, oli "Acting Consul General", ja kotimainen naisapulainen ja kaksi kiinalaista nuorukaista. Diplomaattista edustusta hoiti Tokiossa oleva lähettiläs varakonsulin toimiessa v.a. asiainhoitajana. Nyt on Ruotsilla viime vuodesta alkaen itsenäinen lähettiläänsä, jolla on yhteinen toimisto ja henkilökunta pääkonsulinviraston kanssa. Varakonsuli on ilmoitettu myös lähetystösihteeriksi. Virasto sai entisten teknillisten työvoimainsa lisäksi viime joulukuussa kotimaasta miespuolisen kanslistin. Tanskan lähetystö ja pääkonsulinvirasto toimivat samassa huoneistossa. Pääkonsuli on ilmoitettu lähetystösihteeriksi ja varakonsuli attasheaksi. Työvoimat muuten samat kuin Ruotsilla. Norjan diplomaattisen edustuksen järjestely on sama kuin meillä, Tokion lähettiläs on akkreditoitu Kiinaan ja pääkonsulinviraston päällikkö on v.a. asiainhoitaja. Virastossa on pääkonsuli-asiainhoitajan lisäksi kauppa-attashea ja kaksi varakonsulia ynnä kolme kiinalaista apulaista. Kunniakonsuli-

edustustoja Kiinassa on Ruotsilla 4, Norjalla 8 ja Tanskalla 6. Niinkuin muistettanee, on myöskin meillä niitä 6.

Suhteellisen vaatimattomia ovat edustusolojensa järjestelyssä olleet Puola, Tšekkoslovakia ja Sveitsi. Puolalla on lähettilään lisäksi lähetystöneuvos-"Acting Consul General", attashea ja kanslisti sekä kaksi kiinalaista nuorta miestä. Tšekkoslovakialla on täsmälleen sama järjestely. Sveitsillä on taas pääkonsuli-asiainhoitajan lisäksi kolme varakonsulia ja kanslisti sekä kaksi kiinalaista apulaista. Kunniakonsulinvirastoja on kullakin näillä kolmella maalla vain yksi.

Kaikki edellämainitut Skandinavian ja Keski-Euroopan maat tarvitsevat varmaankin suurempaa henkilökuntaa kuin esim. Suomi, sillä niiden koloniat ovat suuremmat kuin meidän. Skandinaaveilla on sen lisäksi jonkun verran laivaliikettä näissä vesissä. Mutta jos pääkonsulinvirastomme hoidossa olevat latvialaiset (latvialaisen passin omistajia on nykyisin Kiinassa jo liki 400) otetaan huomioon, ei asiakasten lukumäärässä voita toimistoamme edellämainituista maista kuin Puola, Tshekkoslovakia ja Norja. Sekä puolalainen että tšekkoslovakialainen kolonia on vihollisuuksien aikana tuntuvasti pienentynyt.

Eteläamerikalaisten mielenkiinnosta tännepäin on mainittava, että Kuban ja Chilen lähetystöjen ja Brasilian pääkonsulinviraston lisäksi tuli viime vuotena Šanghaihin lähetetyt pääkonsulit Quatemalasta ja Venezuelasta. Brasilia muutti pääkonsuliaan ja lisäsi virastoonsa vielä vuoden vaihteessa varakonsulin.

Maamme edustusolot ovat viitisentoista vuoden kuluessa olleet melkoisten muutosten alaiset. Tarpeita ja oloja parhaiten vastaavalla kannalla ne olivat vuoden 1931 tienoissa, milloin meillä oli täällä pääkonsuli-asiainhoitaja ynnä varakonsuli ja vakinainen kiinalainen apulainen ynnä virastolta palkkansa saapa autonohjaaja. Tehtävät eivät ole noista ajoista ainakaan pienentyneet. Työvoimain

laadun ja niukkuuden vuoksi niitä on vain pitänyt supistella todellisten tarpeittemme ja etujemme kustannuksella. Viime vuoden aikana ja tämän vuoden alusta toimeenpannut järjestelyt luonnollisesti tuovat tilanteeseen parannusta, mutta ei riittävästi. Tietenkin on selvää, ettei Tokiossa oleva lähettiläämme tule saamaan tilaisuutta sanottavasti ottaa osaa täkäläiseen työhön. Toiset maat, joilla on samantapainen järjestely, nim. Norja ja Meksikko, eivät toivonekaan mitään muuta tästä järjestelystään kuin pienoista budjettisäästöä.

Esittäessäni viime kesäkuussa Tsingtaon ja Chefoon varakonsuliemme nimittämistä konsuleiksi perustelin ehdotustani m.m. sillä, että kun mainittujen paikkakuntain kaikki muut ulkomaiset konsuliedustajat olivat konsuleita, olisivat meidänkin miehemme tehtävät vertaisiksi veljien kesken, olisi poistettava heidän inferiorisuutensa virallinen julkinaulaaminen. Huomautin, että "yksi edustustyön onnistumisen ehtoja on epäilemättä, että työnsuorittajoissa asianmukaisella tavalla ylläpidetään tervettä ja kohtuullista omanarvon ja oman tehtävän arvon tuntoa. Inferioriteettitekijät ovat mahdollisuuksien mukaan eliminoitavat. Jos ei joistakin syistä sitä voida tehdä, ylläpidetään epäterveitä oloja." Ehdottamiini korotuksiin suostuttiin.

Me olemme pitäneet Šanghaissa keväästä 1931 sijaista, s.o. virastomme vastuunalainen hoitaja on täkäläisen terminologian mukaan ollut "Acting Consul General". Tällaista tilannetta ei ole täällä yhdessäkään muussa pääkonsulinvirastossa. Onhan monellakin maalla pääkonsulinvirastossaan ollut "Acting Consul General" jonkun kuukauden, joskus useammankin. Sopivassa tilassa on kuitenkin asiat järjestetty normaalille kannalle. Rinnastusta emme voi tehdä Puolan, Tšekkoslovakian ja Belgian lähetystöjen kanssa (Belgialla onkin tämän vuoden alusta erikoinen pääkonsuli), sillä niiden "Acting Consul General" on vakinaiselta virka-asemaltaan ollut lähetystöneuvos ja

konsulaarinimitys on annettu vain siksi, että näilläkin mailla olisi tilaisuus ottaa edustajansa kautta osaa Šanghain konsulikunnan yhteistoimintaan, kokouksiin j.n.e., mihin lähetystöneuvokset eivät voi osallistua. Kun maamme edustus on täällä ollut koko ajan luonteeltaan ensi sijassa konsuliedustusta, kukaan ei ota oikein ymmärtääkseen, miksi ei Suomi ole löytänyt seitsemään vuoteen miestä, jonka se olisi muiden maiden tapaan voinut nimittää pääkonsulikseen Šanghaihin. Asiaintilaan kiinnittävät sekä kiinalaiset että ulkomaalaiset piirit huomiotaan eikä sellainen huomio ole virastolle ja sen hoitajalle mielyttävimpiä, jos täällä joutuu vuosikausia olemaan, olipa hoitaja kuka tahansa.

Sotatoimet jatkuvat ehkä vielä kauankin, olisi aikaista mennä sanomaan, mitä muutoksia ne tuovat mukanaan meidän ja muiden maiden edustustarpeisiin. Kaikissa oloissa kuitenkin pitävät kosketttelemani pääkonsulinvirastomme järjestelyä valaisevat näkökohdat paikkansa. Mikään maa ei ole muutoin osoittanut vielä taipumusta edustustojensa työvoimain pienentämiseen täällä.

Ilmeisesti on Japani piakkoin alkava puuhat Peikingiin järjestetyn "hallituksen" arvovallan nostamiseksi ja sille tunnustuksen hankkimiseksi toisten valtain taholta. Pian kotiutuvat myöskin sekä Kiinan että Japanin suurlähetystöjen henkilökunnat. Mutta Japanille jää joka tapauksessa pääkonsulinvirasto Šanghain kansainväliseen settlementtiin.

Mikäli tunnen mielialoja täällä olevain ulkomaisten edustustojen, sekä diplomaattisten että konsulivirastojen, keskuudessa, on minun sanottava, että täytyy vielä tapahtua paljon, ennenkuin joku muu maa - ehkä Italiaa lukuunottamatta - on valmis hylkäämään kokonaan Kiinan kansallisen hallituksen ja asettumaan yhteyteen Peikingissä olevan japanilaisten sorvaaman hallituksen kanssa. Mutta joka tapauksessa tämä hallitus tulee tekemään pientä päänvaivaa niille diplomaateille, jotka asuvat Tokiossa ja ovat samalla akkreditoituja myös myös Kiinaan.

V.a. Asiainhoitaja: V. Niskanen.